

10 ปรัชญาการณ

คุณธรรม จริยธรรมในสังคมไทย

มกราคม - มิถุนายน 2562

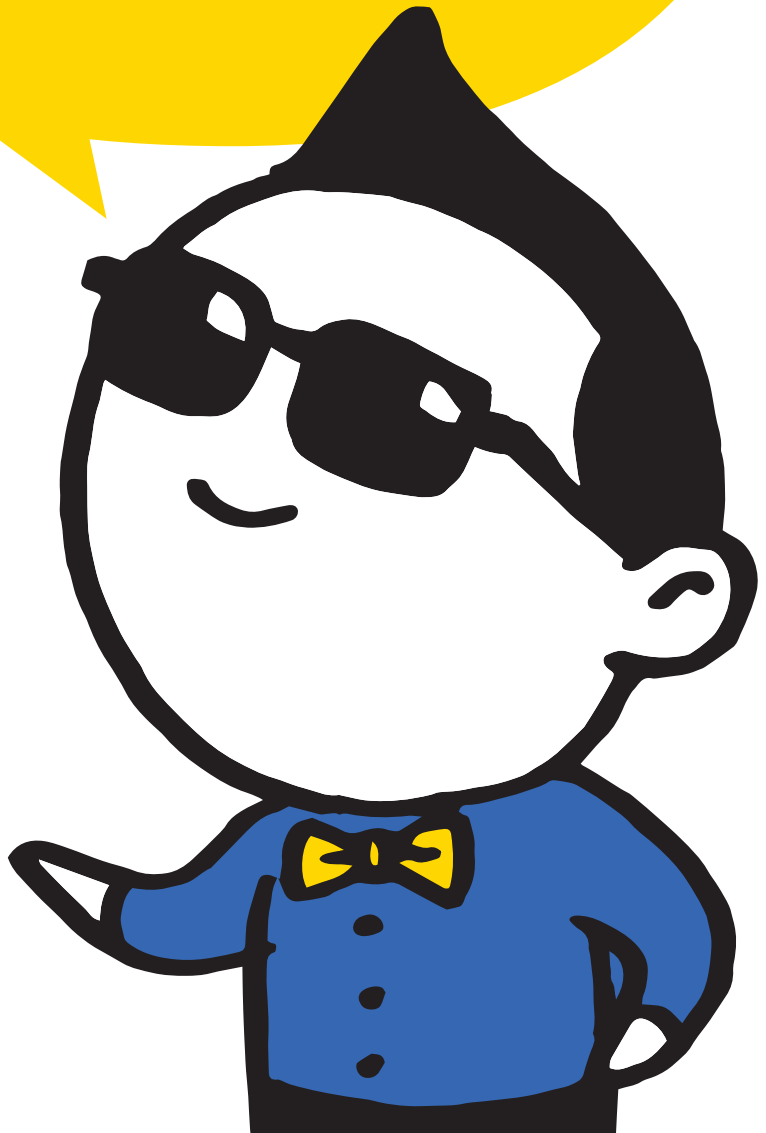
องค์ความรู้ : รายงานสถานการณ์คุณธรรม

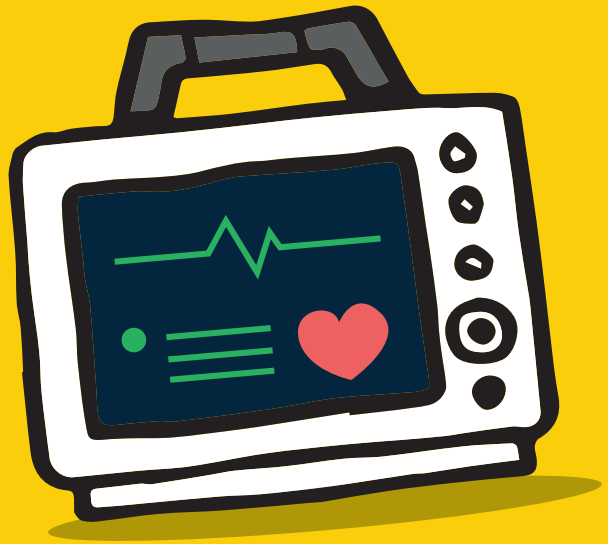
10 ปรัชญาการณั

คุณธรรม จริยธรรมในสังคมไทย

มกราคม - มิถุนายน 2562

องค์ความรู้ : รายงานสถานการณ์คุณธรรม

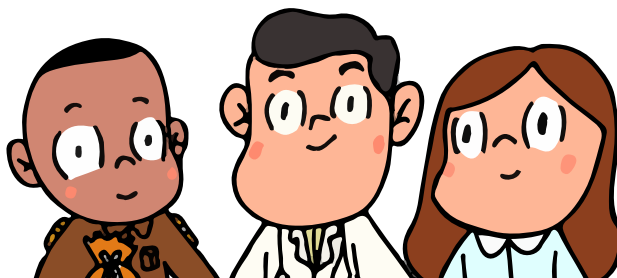

ตำนาน

ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ได้ดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ภายใต้โครงการส่งเสริมการพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านคุณธรรมความดี โดยมีเป้าหมายให้เป็นองค์ความรู้กลางในการสนับสนุนองค์กรทางนโยบาย องค์กรส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณธรรม และเป็นพื้นที่กลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้พัฒนาองค์ความรู้ และนวัตกรรมด้านการส่งเสริมคุณธรรมที่เหมาะสมกับสังคมไทย ศูนย์คุณธรรมมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมคุณธรรมบนฐานความรู้ โดยมีการจัดทำรายงานสถานการณ์คุณธรรมจริยธรรมของสังคมไทยขึ้น เพื่อประมวลสถานการณ์ และปรากฏการณ์การทำความดีของคนในสังคม เพื่อสร้างความตระหนัก และให้ประชาชนเกิดความเข้าใจต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และให้ภาคส่วนต่าง ๆ ได้นำข้อมูลไปใช้กำหนดนโยบายด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยดำเนินการตั้งแต่ปี 2560 และเพื่อให้การดำเนินงานโครงการเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ในปี 2562 ศูนย์คุณธรรมจึงได้ดำเนินการจัดทำรายงานสถานการณ์คุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทยขึ้น เพื่อนำเสนอภาพรวมสถานการณ์ทางสังคม และปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในมิติด้านคุณธรรม เพื่อรณรงค์ปลูกฝังด้านจิตสำนึกแก่ประชาชน โดยเฉพาะเยาวชนซึ่งเป็นอนาคตที่สำคัญของประเทศไทย

องค์ความรู้ “10 ปรากฏการณ์ คุณธรรม จริยธรรมในสังคมไทย” เป็นการศึกษารวบรวม สังเคราะห์ข้อมูลจากประเด็นสถานการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในช่วงเดือนมกราคม – มิถุนายน 2562 จากแหล่งข่าวที่มีความหลากหลาย ทั้งจากเว็บไซต์ข่าว และสื่อสังคมออนไลน์ ที่สะท้อนด้านคุณธรรมความดีใน 4 มิติ (พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา) โดยปรากฏการณ์คุณธรรมจริยธรรมที่เกิดขึ้นได้สะท้อนภาพเชิงบวกของสังคมในด้านการสร้างความร่วมมือ เช่น จิตอาสากับการจัดการภัยพิบัติที่เกิดขึ้น การร่วมมือร่วมใจจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น และสะท้อนสภาพปัญหาสังคมที่เกิดขึ้น รวมทั้งสถานการณ์ที่ต้องเฝ้าระวัง และป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายต่อสังคมโดยรวม เช่น การทะเลาะวิวาท การสร้างความขัดแย้งในสังคม ตลอดจนปัญหาการคอร์รัปชัน ซึ่งมีสาเหตุมาจากความอ่อนแอของสังคม ที่ขาดภูมิคุ้มกันในการรับมือ ทั้งในระดับของบุคคล ครอบครัว ตลอดจนทั้งแนวทางการบูรณาการระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าองค์ความรู้ชุดนี้ จะเป็นประโยชน์เพื่อกระตุ้นเตือนให้สังคมเกิดความตระหนักในเรื่องคุณธรรมจริยธรรม จุดประกายให้สังคมร่วมกันคิด วิเคราะห์ ตั้งคำถาม และร่วมสร้างสรรค์สังคมไทยให้เป็นสังคมที่น่าอยู่ต่อไป

วิกฤต คุณธรรม จริยธรรม ในสังคมไทย

สังคมไทยในอดีต ได้รับการยกย่องจากชาวต่างชาติ ในด้านความอ่อนน้อม ถ่อมตน ความมีน้ำใจโอบอ้อมอารี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แต่เมื่อสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลงไป เกิดการพัฒนาแบบทุนนิยม โดยเอาเงินเป็นตัวตั้ง ทำให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำระหว่างคนจนและคนรวย คนในสังคมต่างมุ่งแสวงหาความสุขจากการบริโภคจนขาดสติ ในขณะที่ประเทศมุ่งเน้นการเติบโตทางด้านวัตถุ แต่กลับสวนทางกับจิตใจของคนในวันข้างหน้าจะลดลง เพราะเกิดการแก่งแย่งแข่งขัน เอารอดเอาเปรียบกัน ขาดความเอื้ออาทรและเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน เมื่อสถาบันทางสังคมอ่อนแอลง เพราะถูกบั่นทอนด้วยระบบทุนนิยม จึงส่งผลกระทบต่อครอบครัวและการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคม ดังจะเห็นได้จากข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์ ที่พบปัญหาความรุนแรงในครอบครัว สถิติการหย่าร้างและการฆ่าตัวตายพุ่งสูงขึ้น คนไทยประสบภาวะเครียดจากหนี้สิน อัตราการบริโภคสุรา ยาเสพติดมีจำนวนมากขึ้น และยิ่งไปกว่านั้นปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ก็ยังเป็นปัญหาระดับชาติ ซึ่งนับวันก็จะมีผลสืบเนื่องและแผ่ขยายวงกว้างฝังลึกไปเรื่อย ๆ

จากการทบทวนสถานการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้น ในช่วงเดือนมกราคม – มิถุนายน 2562 พบว่า ปัญหาทางด้านสังคมที่เกิดขึ้น มีทั้งปัญหาด้านพฤติกรรมที่ส่งผลกระทบต่อในทางลบ เช่น การขาดวินัยในการใช้รถใช้ถนน ทำให้เกิดอุบัติเหตุจนนำมาซึ่งความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ปัญหาความเครียดที่ส่งผลกระทบต่อด้านสุขภาพจิต และกลายเป็นวิกฤตรุนแรงของครอบครัวและเยาวชนไทย วิกฤตสิ่งแวดล้อมและความเสื่อมโทรมทางธรรมชาติ สถานการณ์ภัยพิบัติจากเหตุธรรมชาติ ซึ่งทวีความถี่และความรุนแรงมากขึ้น ท่ามกลางปัญหาที่เกิดขึ้น ยังมีสถานการณ์ที่ส่งผลในเชิงบวก หรือช่วยเสริมแรงทางบวกในด้านพฤติกรรมของคนในสังคม (Positive Reinforcement) เช่น การร่วมมือร่วมใจทำจิตอาสาจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม การระดมทุนเพื่อซื้อปัจจัยทางการแพทย์ เป็นต้น โดยจากการสรุปสถานการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้น สามารถแบ่งออกเป็น 5 ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมและจริยธรรม ดังต่อไปนี้

สถานการณ์ความรุนแรงของภัยพิบัติ

ปัจจุบันแนวโน้มสถานการณ์ภัยพิบัติมีความรุนแรงมากขึ้น ทั้งที่เกิดจากธรรมชาติ และจากน้ำมือของมนุษย์ สำหรับประเทศไทยในช่วงต้นปีที่ผ่านมา ได้เกิดเหตุการณ์พายุพัดถล่มภาคใต้ ส่งผลกระทบต่อความเสียหายต่อพื้นที่หลายจังหวัด ซึ่งประเทศไทยได้มีการเตรียมความพร้อมรับมือกับเหตุการณ์ดังกล่าว ทำให้การช่วยเหลือเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ทั้งด้านการบริหารจัดการ การเตรียมระบบบริการ การกักกันฉุกเฉิน รวมทั้งมีการเตรียมความพร้อมด้านกำลังคนในระดับท้องถิ่น เช่น มีการเตือนภัย การฝึกซ้อม และการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งทำให้เกิดอาสาสมัครจำนวนมากเข้าไปช่วยเหลือและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งกำลังความคิด กำลังกาย และกำลังทุนทรัพย์ที่ได้จากระดมความช่วยเหลือผ่านสื่อสังคมออนไลน์

วิกฤตด้านสิ่งแวดล้อม ปัญหายขยะพลาสติก

การกำจัดขยะพลาสติกได้กลายเป็นวาระสำคัญของประเทศไทย จากรายงานการศึกษาทางวิชาการของทั้งในประเทศและต่างประเทศ ต่างระบุว่า “ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่ปล่อยขยะจากบนบกลงสู่ท้องทะเล และในมหาสมุทรมากที่สุดเป็นอันดับ 6 ของโลก” ซึ่งจากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับสัตว์ทะเลจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นพะยูน ปลาฉลาม เต่าตนุ หรือแม้กระทั่งสัตว์บก เช่น กวาง ที่ตายเพราะกินเศษพลาสติกเข้าไป จากวิกฤตที่เกิดขึ้นมีสาเหตุมาจากคนในสังคมขาดจิตสำนึก และขาดการให้ความสำคัญต่อทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่มาของการรณรงค์จัดการปัญหายขยะพลาสติกทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และประชาชนต่างอาสาสมัครใจจัดการขยะด้วยวิธีการที่หลากหลาย และได้กลายเป็นโมเดลที่น่าสนใจ ซึ่งนอกจากปัญหาขยะที่คนไทยต้องเผชิญแล้ว วิกฤตฝุ่นละออง PM 2.5 นับเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ สาเหตุเกิดจากการเผาไหม้ทั้งยานพาหนะ การเผาวัสดุ การเกษตร ไฟป่า และกระบวนการอุตสาหกรรม จนทำให้เกิดกระแสความร่วมมือร่วมใจจากทุกภาคส่วน ในการจัดกิจกรรมเพื่อลดมลพิษทางอากาศ

ปัญหาสุขภาพจิต

การดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน ที่ต้องแก่งแย่งแข่งขัน เอารัดเอาเปรียบ ส่งผลให้เกิดภาวะเครียดและสุขภาพจิตเสื่อมของกลุ่มคนในวัยทำงาน และปัญหาวัยรุ่น เช่น การทะเลาะวิวาท ติดเกมออนไลน์ มีภาวะซึมเศร้า จนนำไปสู่การฆ่าตัวตาย โดยในช่วงที่ผ่านมา ได้เกิดเหตุการณ์การฆ่าตัวตายในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การรมควันปลิดชีพของวัยรุ่น ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความอ่อนแอทางด้านจิตใจ และการป่วยจากอาการทางใจ (จิตเวช) โดยปัญหาสุขภาพจิตนั้น ยังมีส่วนเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับครอบครัวไทย ที่กำลังเผชิญกับวิกฤตรุนแรง ซึ่งควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน

อุบัติเหตุการจราจร

ในแต่ละปี มีอัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุการจราจรจำนวนมาก ซึ่งเกิดจากการเมาแล้วขับ ผู้ขับขี่มอเตอร์ไซด์ไม่สวมหมวกกันน็อค และไม่คาดเข็มขัดนิรภัย ซึ่งสาเหตุหลัก คือ การขาดวินัยการจราจร นอกจากนี้ยังมีเหตุการณ์ที่พบเป็นข่าวตามหนังสือพิมพ์และโซเชียลมีเดีย คือ การทะเลาะวิวาท ด่าทอ ใช้กำลังชกต่อย รวมไปถึงการใช้อาวุธทำร้ายร่างกายกัน

กระแสการบริโภคนิยม และปัญหาทางด้านศีลธรรม

ผลของการพัฒนาแบบทุนนิยมที่เน้นการใช้เงินเป็นตัวตั้ง ทำให้คนมุ่งหาความสุขส่วนตัวจนขาดสติ เพราะการบริโภคนิยมได้เข้ามาครอบงำสังคม ส่งผลกระทบในด้านต่าง ๆ เช่น ปัญหาพฤติกรรมทางเพศที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น การแพร่ระบาดของค่านิยมผิด ๆ ที่เกิดกับวัยรุ่น การคุกคามสตรีและเด็ก การหลอกลวงในรูปแบบต่าง ๆ การกลั่นแกล้งและสร้างความเกลียดชังในโลกออนไลน์ ซึ่งถือเป็นความรุนแรงที่ส่งผลกระทบต่อสังคมไม่น้อย เหตุการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ นับเป็นสิ่งที่บั่นทอนทำให้สถาบันทางสังคมอ่อนแอลง จนไม่สามารถทำหน้าที่ทางสังคมได้อย่างที่ควรจะเป็น

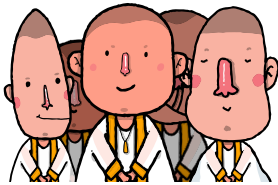

สารบัญ

จากหลักคุณธรรม สู่หลักชัยของสังคม

10

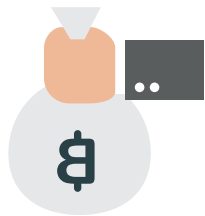

สถานการณ์คุณธรรม พอเพียง

12

สถานการณ์คุณธรรม วินัย

18

สถานการณ์คุณธรรม สุจริต

33

สถานการณ์คุณธรรม จิตอาสา

38

10 ปรัชญาการณ
คุณธรรม จริยธรรมในสังคมไทย

45

ปรากฏการณ์

อุบัติเหตุ
ช่วงปีใหม่

CPI ตกอันดับ

คลิปสะท้อน
พฤติกรรมขับขี่
บนทางเท้า

จิตอาสาช่วยเหลือ
ผู้ประสบภัย
“พายุปาบึก”

วิ่งระดมทุน
ซื้ออุปกรณ์การแพทย์

ใส่บาตรเพื่อ
สุขภาพพระสงฆ์

ม.ค.

ก.พ.

มี.ค.

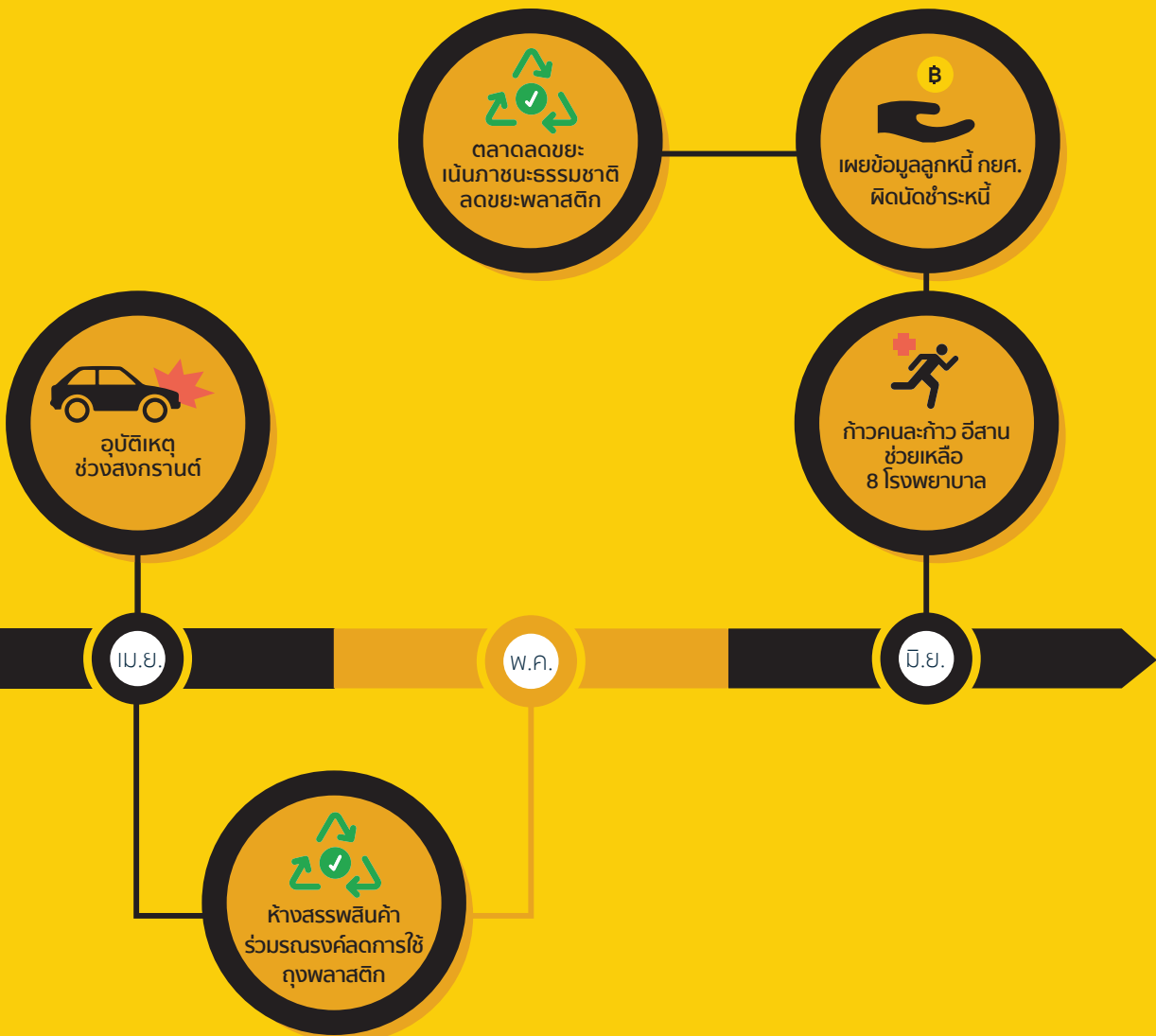

จิตอาสาสูดวิกฤต
PM 2.5

- Hate Speech
- เหตุการณ์ทะเลวิวาท
ในงานบวช
- ปัญหาเด็กวัยรุ่น
ติดเกมออนไลน์
ฆ่าตัวตาย

คุณธรรม

เดือนมกราคม - มิถุนายน 2562

จากหลักคุณธรรม สู่หลักชัยของสังคมไทย

ในช่วง 6 ทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศที่กำลังพัฒนา ได้รับแนวคิดในการพัฒนาประเทศตามแนวทางการนำประเทศเข้าสู่ภาวะความทันสมัย (Modernization) หลายประเทศจึงเกิดการปรับเปลี่ยนแนวคิดการพัฒนามาสู่การมุ่งเน้นการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว ที่มีการส่งเสริมกิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งภาค อุตสาหกรรมและเกษตรกรรม เพื่อสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจ และการบริโภค มีการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ในกระบวนการผลิต แม้ในภาคการเกษตร ก็เกิดการขยายพื้นที่การเกษตร จนนำมาสู่การสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติ และเกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมจากกิจกรรมการผลิตเป็นอย่างมาก นอกจากนั้น ยังเกิดผลกระทบด้านสังคม ความเหลื่อมล้ำ และปัญหาด้านสุขภาพ

ประเทศไทยมีการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นับตั้งแต่ฉบับแรก เมื่อปี 2504 ซึ่งในช่วงแรกของการพัฒนา ก็มุ่งเน้นที่การเติบโต ทางเศรษฐกิจเป็นหลัก แต่เมื่อเกิดวิกฤติด้านเศรษฐกิจในปี 2540 ประเทศไทย ได้รับผลกระทบจากการผันผวนของค่าเงินบาท จนสร้างผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ไปทั่วประเทศ ทั้งสถาบันการเงิน ผู้ประกอบการ และประชาชน ในช่วงเวลาดังกล่าวผู้คนในประเทศได้เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระบาท สมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานเป็นหลักปฏิบัติเพื่อสร้างความเข้มแข็งทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว และสังคมโดยรวม โดยใช้หลักทางสายกลาง ก่อให้เกิดการปรับแนวคิดการพัฒนามาสู่การพัฒนาแบบองค์รวม และหันกลับมาใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็น หลักการสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อสร้างความยั่งยืน ที่ครอบคลุมทุกมิติ โดยให้ความสำคัญไปที่การพัฒนาคุณภาพของคน

อ้างอิง

แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2559 - 2564). (30 เมษายน 2562). คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ. สืบค้นจาก https://www.m-culture.go.th/yala/download/article/article_20180720153045.pdf

พாயัพ พยอมยนต์ และสุรัชย์ คุ่มสิน. 2543. ประมวลสาระชุดวิชาเศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม (Environmental Economics). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2546. การพัฒนาที่ยั่งยืน ในบริบทไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สุรัชย์ หวันแก้ว และคณะ. 2545. การพัฒนาที่ยั่งยืนในกระแสโลกาภิวัตน์กับทิศทาง ประเทศไทย. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษาการพัฒนาสังคม คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หนังสือชุด แผนที่เดินทาง (Road Map) เศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ : สถาบันการจัดการ เพื่อชนบทและสังคม มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย

ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ได้ดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ ในด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยมีภารกิจในการ พัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรม เกี่ยวกับการส่งเสริมและการปลูกฝังคุณธรรม เพื่อปลูกจิตสำนึกให้แก่เครือข่ายทางสังคม และประชาชนทั่วไป ให้มีคุณธรรม จริยธรรม อันจะเป็นพื้นฐานในการนำพาประเทศไปสู่ความเข้มแข็ง และพัฒนา คุณภาพของคนในชาติ โดยได้มีการศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ปรากฏการณ์ คุณธรรมทางสังคมไทยที่เกิดขึ้น จำนวน 10 ปรากฏการณ์เด่น ที่เชื่อมโยงกับ ประเด็นความดี และประเด็นปัญหา ผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ตลอดจนทั้ง แนวทางการแก้ไขปัญหา เพื่อสร้างความตระหนักและมุมมองทางด้านคุณธรรม ในสังคมไทย โดยมีการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งข่าวที่มีความหลากหลาย และข้อมูล จากข่าวเด่นรายสัปดาห์ย้อนหลัง จากแหล่งข่าวออนไลน์ (ระหว่างเดือนมกราคม – มิถุนายน 2562) จำนวน 50 แหล่งข่าว จากเนื้อหาข่าวทั้งหมด จำนวน 83 ข่าว และมีการนำข้อมูลมาสังเคราะห์ และจำแนกออกเป็นประเด็นคุณธรรม ที่สอดคล้องกับแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2559 – 2561) ได้แก่ พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา และประเด็นอื่น ๆ ที่น่าสนใจ และส่งผล ต่อความเคลื่อนไหวทางสังคม เช่น ปรากฏการณ์ Hate Speech เครื่องมือสร้างความเกลียดชังในสังคม เป็นต้น

ที่มาแหล่งข่าวออนไลน์

มติชน / มติชนออนไลน์ / มติชนรายสัปดาห์ / ไทยรัฐ / Workpoint / Prachupostnews / Sanook / ช่อง 7 / Siamrath / TMC แพทย์อาสา / Greenpeace / BBC / The Bangkok Insight / Posttoday The Standard / Dailynews / ข่าวสด / Line Today / Siamland News / Marketeer Online / เพจลุงซาเล้งที่หายไป / PCD กรมควบคุมมลพิษ / Thai Publica / Thai PBS / ช่อง 3 / Chiangmai News / เพจอีจัน / ศูนย์คุณธรรม / Manager Online / I-newsmedia / BLT Bangkok / สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) / กรุงเทพมหานคร / ช่อง ONE / แนวหน้า / คมชัดลึก / กรมสุขภาพจิต / CU Radio / วิกิพีเดีย / Voice TV / PPTVHD / กรมสรรพากร / สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) / กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม / Kapook / Thainetizen network / Salika / MCOT / Youtube / สสส.

สถานการณ์คุณธรรมพอเพียง

การพัฒนาประเทศไปสู่สังคมสมัยใหม่ ได้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้น มีความซับซ้อน และต่างมีปัจจัยที่เชื่อมโยงกันและกัน แต่สิ่งหนึ่งที่คนไทยทุกคนพึงปฏิบัติกันมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน จนเป็นรากฐานความมั่นคงของประเทศ คือ “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิตและการทำงาน ด้วยความเชื่อมั่นว่า ภายใต้ความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของกระแสโลกาภิวัตน์ และความเจริญจากโลกภายนอก หากนำหลักความพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางการดำรงชีวิต และปฏิบัติตนในสังคม และชุมชนอย่างถูกต้องเหมาะสมแล้ว ก็จะทำให้เกิดความเจริญผาสุก และเกิดสมดุลในชีวิต พร้อมรับกับสถานการณ์ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงขึ้นได้

สถานการณ์ความพอเพียง ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ในช่วงต้นปี 2562 ที่ผ่านมานั้น ได้มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ เพื่อการ “สืบสาน ต่อยอด และสานต่อ” การดำเนินโครงการและกิจกรรมในปีที่ผ่านมา รัฐบาลได้ยึดแนวทางการพัฒนาประเทศ และนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานราชการ เพื่อมุ่งให้เกิดการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน หน่วยงานหลายภาคส่วน นำศาสตร์พระราชา มาเป็นหัวใจหลักในการดำเนินงาน อีกทั้งเป็นการกระตุ้นให้ประชาชน นำแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ โดยยึดหลักทางสายกลาง จนเป็นแรงบันดาลใจในการใช้ชีวิตให้กับคนในสังคม โดยสถานการณ์ที่เกิดขึ้นสามารถแบ่งออกเป็น 4 ภาคส่วน ดังนี้

การขับเคลื่อน ด้านเศรษฐกิจพอเพียง ของ 4 ภาคส่วน

1 ภาครัฐ น้อมนำ
“ศาสตร์พระราชา”
มาพัฒนาประเทศ

2 ภาคเอกชน สืบสาน
“ความพอเพียง”
ขับเคลื่อนธุรกิจ

3 ภาคชุมชน
มุ่งเดินตามรอยพ่อ
สานต่อความพอเพียง

4 ภาคประชาชน
ยึดความพอเพียง
มุ่งแก้ปัญหาการดำเนินชีวิต

1 ภาครัฐ น้อมนำ “ศาสตร์พระราชา” มาพัฒนาประเทศ

รัฐบาลมีนโยบายการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ในยุคไทยแลนด์ 4.0 โดยมุ่งเน้นการพัฒนาเสริมสร้างองค์ความรู้ และความเข้าใจในเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชน และข้าราชการ รวมทั้งการสร้างกระบวนการเรียนรู้ ปลูกฝังจิตสำนึกแก่ประชาชน โดยมีช่องทางการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อวิทยุโทรทัศน์ เช่น รายการ “ศาสตร์พระราชา สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน” ซึ่งเป็นการสื่อสารการดำเนินงาน และแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานต่าง ๆ และประชาชน เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับประชาชน และผู้ทำงานขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ นอกจากนี้หน่วยงานในสังกัดต่าง ๆ ยังได้นำหลักธรรมมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงบประมาณเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และเกิดผลสัมฤทธิ์ในทางปฏิบัติ โดยเน้นสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนเป็นหลัก

ภาพจาก : <https://www.saeafrika.com>

ภาพจาก : <https://www.77kaoded.com>

2 ภาคเอกชน สืบสาน “ความพอเพียง” ขับเคลื่อนธุรกิจ

จากนโยบายการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทย ที่มุ่งปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรม โดยมุ่งเน้นการ “เพิ่มมูลค่า” นำไปสู่การ “สร้างมูลค่า” หรือผลิตผลที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ภาคเอกชนได้มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการดำเนินธุรกิจ ในรูปแบบของการต่อยอด และสานต่อโครงการรวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ มีเป้าหมายมุ่งบริหารธุรกิจ โดยไม่หวังผลกำไรในระยะสั้น แต่คิดถึงผลกระทบในระยะยาว ทำกำไรแบบพอประมาณ ไม่หิวหิว ให้คุณค่าแก่พนักงาน และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียของธุรกิจอย่างจริงจัง

องค์การ CSR กับความพอเพียง

ปัจจุบันมีบริษัทหลายแห่ง ได้นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ เพื่อเป็นกรอบการปฏิบัติอย่างรับผิดชอบ โดยมุ่งเน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็ง เกิดการพึ่งพาตนเอง ทำให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกองค์กร เช่น ผู้ถือหุ้น เจ้าหนี้ ผู้บริหาร พนักงาน คู่แข่ง ชุมชน สิ่งแวดล้อม สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นสุข มีการทำกิจกรรมสังคมร่วมกันแบบมีส่วนร่วม และยังสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคชุมชน ภาคการศึกษา ภาคสื่อสารมวลชน ในการบูรณาการให้เกิดความสำเร็จ ปัจจุบันมีได้การพัฒนาเทคโนโลยีให้มีประสิทธิภาพ ราคาไม่สูง รวมทั้งการแบ่งปันองค์ความรู้ที่มีกับคู่แข่งชั้น เพื่อสร้างความยั่งยืนของธุรกิจ

ภาพจาก : <https://www.matichon.co.th>

ภาพจาก : <https://www.thansettakij.com>

ภาพจาก : <https://www.forbesthailand.com>

ภาพจาก : <https://siamrath.co.th>

ภาพจาก : <http://www.pttlc.com>

ภาพจาก : <https://www.komchadluek.net>

นอกจากนี้ ภาคเอกชนได้ดำเนินการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา โดยจัดกระบวนการเสริมศักยภาพผู้บริหาร ครูและเจ้าหน้าที่ มีการพัฒนาทักษะอาชีพให้กับชุมชน สำหรับกิจกรรมรณรงค์ต่าง ๆ ในมิติด้านความพอเพียง ก็ยังคงดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เช่น กิจกรรม “พลังคนสร้างสรรค์โลก รวมพลังตามรอยพ่อของแผ่นดิน ปีที่ 7” ของบริษัทเอกชนรายหนึ่งที่ได้เดินหน้าขับเคลื่อนรณรงค์ฟื้นฟูป่าต้นน้ำแกบเขาเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดแม่น้ำป่าสัก โครงการสานฝันให้นักเรียน มอบทุนสนับสนุนอาหารกลางวันเพื่อสุขภาพ หรือการนำเสนอตัวอย่างความสำเร็จผ่านภาพยนตร์ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจ คุณลี-อายุ จือปา เจ้าของแบรนด์กาแฟเพื่อสังคมชื่อดัง “อาชา อามา” คนรุ่นใหม่ที่พักฟื้นสร้างชุมชนให้เข้มแข็งจนสามารถผลักดันแบรนด์ให้ครองใจกลุ่มลูกค้าทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

และเมื่อต้นปี 2562 ได้มีการจัดโครงการที่มุ่งสร้างและพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง หรือพัฒนานักธุรกิจรุ่นใหม่ที่น่าแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาดำเนินธุรกิจให้สอดคล้องกับไลฟ์สไตล์ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับคนในสังคม เช่น “พอแล้วดี ศรีเอเตอร์” โครงการที่ให้ผู้ประกอบการได้เข้ามาเรียนรู้ศาสตร์พระราชา เพื่อนำไปสานต่อในธุรกิจให้เข้มแข็งและเป็นต้นแบบที่ดี มีผู้ประกอบการสนใจเข้าร่วมโครงการจำนวนมาก เช่น แบรินด์ “ยาโน” ผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่ผสมผสานฝีมือที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่มีเป้าหมายของการออกแบบที่ยั่งยืน เป็นต้น

อ้างอิง : การขับเคลื่อนการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาคธุรกิจเอกชนในช่วงที่ผ่านมา. (30 เมษายน 2562). สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สืบค้นจาก <http://social.nesdb.go.th/social/Default.aspx?tabid=128&articleType=ArticleView&articleId=185>

3 ภาคชุมชน มุ่งเดินตามรอยพ่อ สานต่อความพอเพียง

ภาคชุมชนได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุมชนเพื่อให้เกิดความเข้มแข็ง โดยส่งเสริมการเรียนรู้ ร่วมคิด ร่วมทดลองปฏิบัติ รวมทั้งการ หนุนเสริมกลุ่มที่มีการรวมตัวอยู่แล้วให้เกิดความเข้มแข็ง เน้น ศักยภาพและความพร้อมของชุมชน ในการเชื่อมโยงการทำมาหาเลี้ยงชีพตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว จนถึงระดับชุมชน มีกระบวนการจัดการองค์ความรู้อย่างเป็นขั้นเป็นตอน มีเครือข่าย การเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกชุมชน คำนึงถึงความ พอประมาณ และการพออยู่พอกิน มีการส่งเสริมให้คนในชุมชน ได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของชุมชนในรูปแบบที่ หลากหลาย มีโครงการจากภาครัฐที่เข้ามาเสริมหนุนชุมชนที่มี การรวมตัวกันอยู่เป็นกลุ่มแล้ว ให้มีขีดความสามารถในการ พัฒนามากขึ้น รวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ในชุมชนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เช่น ธนาคารความดี ตำบล หนองสาหร่าย จังหวัดกาญจนบุรี เปิดพื้นที่ให้เครือข่ายชุมชน ได้เข้ามาศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำไปต่อยอด ใช้ประโยชน์ โดยใช้แหล่งทุน คือ ธนาคารความดีชุมชน เป็น จุดเชื่อมโยงไปสู่ความมั่นคงในการดำรงชีวิตของคนในชุมชน

สถานการณ์ด้านความพอเพียงในภาคชุมชน จึงมุ่งไปที่ การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และคุณภาพชีวิตบนฐานความ เข้มแข็งของชุมชน โดยใช้ทุนทางเศรษฐกิจ สังคม และทุน ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน ลดรายจ่าย สร้างรายได้ เช่น การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยจัดหาสถานที่พักในชุมชน (Home Stay) จัดโปรแกรม ท่องเที่ยวและศึกษาวีถีชีวิตของคนในชุมชน โดยไม่ทำลาย สิ่งแวดล้อม สร้างการอยู่ร่วมกันกับระบบนิเวศอย่างเกื้อกูล สมดุล และเคารพต่อธรรมชาติ

ภาพจาก : <https://www.sanook.com>

ภาพจาก : <https://www.cem-onep.com>

ภาพจาก : <https://thailandtourismdirectory.go.th>

อ้างอิง : โครงการ “รวมพลังตามรอยพ่อฯ” ปี 7 เดินเครื่องสู่เฟสที่ 3 สานต่อศาสตร์พระราชา ลงพื้นที่ จ.เลย พื้นที่ฟูป่าต้นน้ำป่าสัก. (25 มิถุนายน 2562). กรุงเทพฯธุรกิจ. สืบค้นจาก <https://www.bangkokbiznews.com/recommended/detail/1442>

จาก “ความพอเพียง” สู่ไลฟ์สไตล์ทรนตธุรกิจ. (23 เมษายน 2562). คมชัดลึก. สืบค้นจาก <https://www.komchadluek.net/news/lifestyle/369552>

“โรบินสัน” จับมือ “เดวี” มอบ ‘โครงการเศรษฐกิจพอเพียง เพื่ออาหารกลางวัน’ ส่งเสริมเยาวชนปลูกผักปลอดสารพิษ จุดเริ่มต้นของ สุขภาพดี. (26 กรกฎาคม 2562). RYT9. สืบค้นจาก <https://www.ryt9.com/s/prg/3019895>

กสิกรฯ เผยดัชนี ศก.ครัวเรือน มี.ย.ลด ห่วงค่าครองชีพ-รายได้หด-ตกงาน. (15 กรกฎาคม 2562). ผู้จัดการออนไลน์. สืบค้นจาก <https://mgronline.com/stockmarket/detail/9620000067389>

4 ภาคประชาชน ยึดความพอเพียง มุ่งแก้ปัญหาการดำเนินชีวิต

จากผลการสำรวจภาวะการครองชีพของครัวเรือนไทย ที่อาศัยในเขตกรุงเทพฯ ปริมณฑล และต่างจังหวัด เมื่อเดือน มิถุนายน 2562 พบว่า คนไทยมีภาระหนี้ค่อนข้างสูงจากการ จับจ่ายใช้สอย และมีหนี้ฟุ่มเฟือยชอบสร้างหนี้ โดยสาเหตุหลัก ของค่าใช้จ่าย (ไม่รวมหนี้สิน) ที่เพิ่มขึ้นมาจากราคาสินค้า ที่แพงขึ้น โดยเฉพาะราคาอาหารและเครื่องดื่ม ที่ครัวเรือน มองว่าปรับตัวเพิ่มขึ้นจนเริ่มกระทบรายจ่ายอื่น ๆ และมีการ ใช้จ่ายเพื่องานสังคมมากขึ้น รวมทั้งรายจ่ายพิเศษอื่น ๆ เช่น ทองเที่ยว ค่าเล่าเรียน อุปกรณ์การศึกษาของบุตร ฯลฯ

ดังนั้น แนวทางในการลดค่าครองชีพหรือค่าใช้จ่ายที่ ไม่จำเป็น คือ การวางแผนทางการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ และ นำหลักความพอเพียงมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต ปรับเปลี่ยน พฤติกรรมการใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือย สร้างวินัยด้วยการเก็บออม ให้มากขึ้น มีการวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างถูกวิธี

นอกจากนี้ ยังได้นำแนวคิดความพอเพียง มาปรับใช้ในการ ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โดยรณรงค์ลดการใช้ถุงพลาสติก มีการ คิดแยกขยะ ใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก และมีผู้ประกอบการ SMEs จำนวนมาก ที่มุ่งทำธุรกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise) เช่น ร้าน Refill Station ที่เปิดให้บริการเติมน้ำยาแชมพู ยาสระผม โดยลูกค้าสามารถนำบรรจุภัณฑ์มาเอง และเลือก กัดน้ำยาได้ตามความต้องการ จากนั้นจึงนำมาซึ่งน้ำหนักเพื่อ จ่ายเงินตามน้ำหนัก หรือกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (Startup) ที่นำเทคโนโลยีสมัยใหม่สร้างประโยชน์และคุณค่าแก่สังคม เช่น การพัฒนาแอปพลิเคชัน หรือแพลตฟอร์มที่ใช้เชื่อมต่อผู้ผลิต (เกษตรกร) และผู้บริโภคเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างความสะดวก สบายในการซื้อขายพืชผลทางการเกษตร อีกทั้งยังรองรับระบบ การช้อปปิ้งออนไลน์อีกด้วย

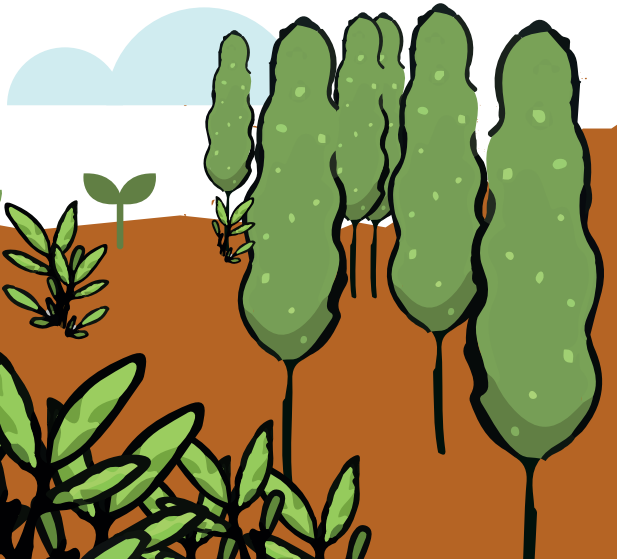
ภาพจาก : <https://www.facebook.com/refillstationbkk>

ภาพจาก : <https://www.facebook.com/zeromomentrefillery>

ภาพจาก : <https://www.facebook.com/zeromomentrefillery>

ศิลปิน / ดารา ยึดหลักพอเพียง ทำเกษตรยั่งยืน

ปัจจุบันมีคนรุ่นใหม่ให้ความสนใจกับการทำเกษตรอินทรีย์กันเป็นจำนวนมาก และศิลปินดาราในวงการบันเทิงหลายคน ได้ผันชีวิตมาทำการเกษตรแบบเต็มตัว ทำมาหลายปีจนประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง และปรากฏเป็นข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์ และโซเชียลมีเดีย จนกลายเป็นแรงบันดาลใจในการดำเนินชีวิตให้กับคนรุ่นใหม่ เป็นบทพิสูจน์ว่าเศรษฐกิจพอเพียงสามารถทำให้มีความสุข และมีเงินดูแลตนเองและครอบครัวได้

ภาพจาก : <https://www.mgronline.com>

ตู่ - ชนวนันท์ รักชีพ

ปลูกข้าวตามวิถีเกษตรพอเพียง
มีนาข้าว โรงสี
สำหรับไว้กินเองและจำหน่าย

ภาพจาก : <https://www.tnews.co.th>

เชษฐ์ - วรเชษฐ์ เอมเปีย

ปลูกข้าว ทำสวน และเปิดโรงงาน
แจกจ่ายอาหารให้ผู้ยากไร้

ภาพจาก : <https://www.tnews.co.th>

หม่อม - คัทลียา กระจ่างเนตร (แมคอินทอช)

เปิดฟาร์มการทำนาข้าวปลอดสาร
และมีการเลี้ยงปศุสัตว์แบบครบวงจร

การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ต้องอาศัยความร่วมมือกันของทุกฝ่าย ทั้งภาครัฐ ในการกำหนดนโยบายต่าง ๆ เพื่อบริหารจัดการประเทศ และนำหลักปฏิบัติมาประยุกต์ใช้ในระบบราชการอย่างเข้มข้น ภาคเอกชนนำหลักพอเพียง มาประยุกต์ใช้เป็นกรอบกำกับให้เกิดการปฏิบัติด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ใช้ความรู้ คู่คุณธรรมในการประกอบธุรกิจต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในขณะที่ภาคชุมชนต่างก็ร่วมกันส่งเสริมความพอเพียง โดยสร้างกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนให้เข้มแข็ง และส่วนที่เป็นกำลังสำคัญที่จะขับเคลื่อนประเทศได้ก็คือ พลังของประชาชนในใช้หลักพอเพียงในการดำเนินชีวิต รู้จักความพอดี หรือมีความพอประมาณ สามารถนำไปสู่การเสียสละ แบ่งปัน และช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อสร้างสังคมที่มีความสุขสงบร่มเย็นได้

สถานการณ์ คุณธรรม วินัย

สาเหตุของการขาดคุณธรรม ในสังคมไทย

1 **59.70%**
คนในสังคมไม่มีวินัย

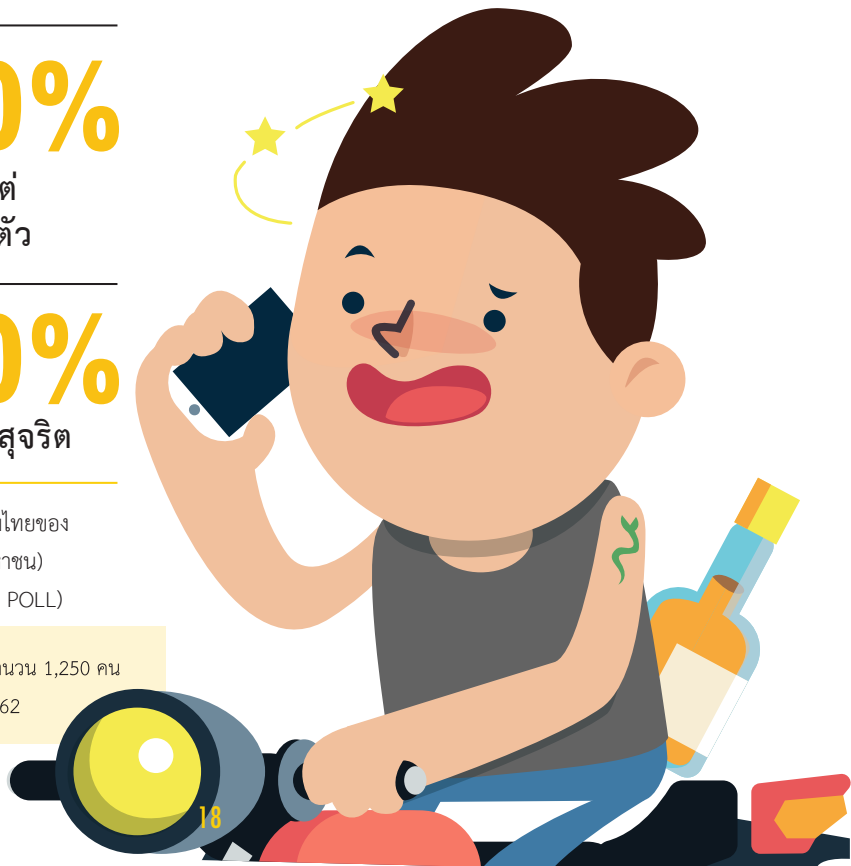
2 **57.90%**
การคำนึงถึงแต่
ประโยชน์ส่วนตัว

3 **51.10%**
ขาดความซื่อสัตย์สุจริต

สถานการณ์คุณธรรม ในสังคมไทยของ
ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)
ร่วมกับ ซูเปอร์โพล (SUPER POLL)

*จากกลุ่มตัวอย่างประชาชนทั่วไปจำนวน 1,250 คน
ระหว่างวันที่ 16 - 20 มิถุนายน 2562

จากผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน เรื่อง สถานการณ์คุณธรรมในสังคมไทย ของศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ร่วมกับ ซูเปอร์โพล (SUPER POLL) จากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นประชาชนทั่วไป จำนวน 1,250 คน ระหว่างวันที่ 16 - 20 มิถุนายน 2562 พบว่า สาเหตุอันดับที่ 1 ของการขาดคุณธรรมในสังคมไทย คือ “คนในสังคมไม่มีวินัย” ร้อยละ 59.70 รองลงมา คือ การคำนึงถึงแต่ประโยชน์ส่วนตัว ร้อยละ 57.90 และ ขาดความซื่อสัตย์สุจริต ร้อยละ 51.10 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า คนในสังคมไทยมีความบกพร่องในเรื่องของวินัย โดยการขาดวินัยมีสาเหตุมาจากพื้นฐานที่ทุกคนมีอยู่ในตัว และปัญหาความไร้ระเบียบวินัย ก็เป็นจุดเริ่มต้นในการทำให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาอีกมากมาย เช่น การฝ่าฝืนกฎจราจร การแข่งคิว และการไม่เคารพกฎระเบียบของสังคม ซึ่งนับวันปัญหาดังกล่าวนี้จะเพิ่มจำนวนมากขึ้น ทั้งในระดับปริมาณ และระดับความรุนแรง

พฤติกรรมไร้ระเบียบวินัย ที่สร้างความเดือดร้อนให้สังคม

ปัญหาความไร้ระเบียบวินัยเกิดขึ้นในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน จากผลการสำรวจสถานการณ์ด้านวินัย พบว่าสถานการณ์ด้านวินัยที่เกิดขึ้น มีตั้งแต่เรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ในสังคม เช่น การแข่งคิว การขับรถยนต์บนทางเท้า ไปจนกระทั่งกลายเป็นความรุนแรงที่นำมาสู่การสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน โดยพฤติกรรมที่พบเห็นในสังคม แบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ ดังนี้

การฝ่าฝืนกฎจราจร

นับเป็นปัญหาสุดคลาสสิกที่เกิดขึ้นในสังคม ในแต่ละวันมีอัตราการเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนสูงขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะช่วงเทศกาลวันหยุดยาว เช่น วันปีใหม่ วันสงกรานต์ ฯลฯ แม้จะมีการรณรงค์ลดอุบัติเหตุจากหลายหน่วยงาน แต่ก็ถือเป็น การแก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุ แม้สถิติอุบัติเหตุในแต่ละปีจะลดลง แต่หากวัดในเชิงปริมาณก็ยังถือว่าเป็นตัวเลขที่สูงอยู่ ซึ่งปัญหาหลัก คือ การขาดวินัยในการใช้รถใช้ถนน และไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร (ขาดจิตสำนึกและความรับผิดชอบ) แม้จะมีข้อบัญญัติทางกฎหมายด้านการจราจรทางบก พ.ศ. 2522 และได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้มีประสิทธิภาพและทันสมัยมากยิ่งขึ้น เช่น การชำระค่าปรับ โดยวิธีทางธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ การติดกล้องวงจรปิดตรวจจับความเร็ว แต่ก็ยังคงแก้ไขความประพฤติภายในของผู้ขับขี่ไม่ได้

“วัยรุ่นตะบอง” ขับขี่รถอันตราย

ในช่วงครึ่งปีแรกที่ผ่านมามีข่าวอุบัติเหตุการขับรถยนต์มอเตอร์ไซด์ของวัยรุ่นออกมาจำนวนมาก โดยเฉพาะบิ๊กไบค์ (Big Bike) หรือมอเตอร์ไซด์ที่มีขนาดใหญ่กว่ามอเตอร์ไซด์ทั่วไป มีเครื่องยนต์ที่มีประสิทธิภาพแรง โดยภาพจากกล้องหน้ารถสำนักข่าวต่าง ๆ ได้เผยแพร่ภาพที่น่าสยง รถบิ๊กไบค์แหกโค้งชนรถเก๋งดับ คนแม่ค้าเสียชีวิต หรือชนประสานงานกับรถจักรยานฟ่วง ทำให้เสียชีวิต ข่าวล่าสุดเมื่อเดือนมิถุนายนที่ผ่านมา มีนักเรียนหนุ่มขี่บิ๊กไบค์ตามหลังรถดับเพลิงก่อนเร่งความเร็วเพื่อแข่งหน้า แต่ไม่พ้นถูกทับเสียชีวิต จากกรณีศึกษาที่เกิดขึ้น ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มวัยรุ่นที่ชอบพฤติกรรมที่เสี่ยงอันตราย (Risk Taking Behavior)

วัยรุ่นส่วนใหญ่จะมีแรงผลักดันจากภายใน และชอบความตื่นเต้นพร้อมที่จะพบกับสถานการณ์เสี่ยงภัย ซึ่งอาจมีแรงเสริมมาจากอารมณ์ของวัยรุ่น แรงผลักดันจากเพื่อนหรือความเครียดอื่น ๆ พฤติกรรมที่พบในการขับขี่ เช่น การขับขี่ด้วยความเร็วสูง การแข่งกระชั้นชิด การเลี้ยวตัดหน้า การเบรกในระยะประชิด ฯลฯ ความเสี่ยงยังทำให้วัยรุ่นขับขี่ในสถานการณ์ท้าทาย เช่น การแข่งขัน การขับไลดโผน การขับในเวลากลางคืน ซึ่งวัยรุ่นก็มักไม่ชอบใช้อุปกรณ์เสริมความปลอดภัย ดังนั้นกลุ่มวัยรุ่นถือเป็นกลุ่มที่ต้องแก้ปัญหาอย่างเร่งด่วน ทั้งในเชิงการบังคับใช้กฎหมาย มีการตรวจสภาพรถอย่างเข้มงวด การให้ความรู้และประชาสัมพันธ์ ที่มุ่งให้ผู้ขับขี่สำรวจความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจก่อนขณะขับขี่ และสร้างจิตสำนึกที่ดีในการใช้รถใช้ถนนอย่างปลอดภัย

ศูนย์อำนวยการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนช่วงเทศกาลสงกรานต์ โดยกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและความร่วมมือของหน่วยงานภาคีเครือข่าย ได้รวบรวม สถิติอุบัติเหตุทางถนนในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ระหว่าง วันที่ 11 – 17 เมษายน ในปี 2561 – 2562 ไว้ดังนี้

ช่วงสงกรานต์ ปี 2561

เกิดอุบัติเหตุ

3,724 ครั้ง

เสียชีวิต

418 ราย

บาดเจ็บ

3,897 ครั้ง

ช่วงสงกรานต์ ปี 2562

เกิดอุบัติเหตุ

3,338 ครั้ง

เสียชีวิต

386 ราย

บาดเจ็บ

3,442 ครั้ง

ช่วงสงกรานต์ ปี **2561**

จังหวัดที่เกิดอุบัติเหตุสะสมสูงสุด
ได้แก่ เชียงใหม่

133 ครั้ง

จังหวัดที่มีผู้เสียชีวิตสะสมสูงสุด
ได้แก่ นครราชสีมา

20 ครั้ง

จังหวัดที่มีผู้บาดเจ็บสะสมสูงสุด
ได้แก่ นครราชสีมา

142 ครั้ง

สาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุสูงสุด
ดื่มแล้วขับ **40.28%**

ยานพาหนะที่เกิดอุบัติเหตุสูงสุด

รถจักรยานยนต์ **82.35%**

โดยส่วนใหญ่เกิดในเส้นทางตรง **66.45%**

บนถนนกรมทางหลวง **42.35%**

ช่วงเวลาที่เกิดอุบัติเหตุสูงสุด

ได้แก่ ช่วงเวลา 16.01 – 20.00 น.

29.32%

จังหวัดที่เกิดอุบัติเหตุสะสมสูงสุด
คือ เชียงใหม่

133 ครั้ง

ช่วงสงกรานต์ ปี **2562**

จังหวัดที่เกิดอุบัติเหตุสะสมสูงสุด
ได้แก่ เชียงใหม่ และนครศรีธรรมราช

จังหวัดละ **128** ครั้ง

จังหวัดที่มีผู้เสียชีวิตสะสมสูงสุด
ได้แก่ ลพบุรี และอุดรธานี

จังหวัดละ **15** ครั้ง

จังหวัดที่มีผู้บาดเจ็บสะสมสูงสุด
ได้แก่ นครศรีธรรมราช

136 ครั้ง

สาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุสูงสุด
ดื่มแล้วขับ **36.61%**

ยานพาหนะที่เกิดอุบัติเหตุสูงสุด

รถจักรยานยนต์ **79.25%**

ส่วนใหญ่เกิดในเส้นทางตรง **66.15%**

บนถนนกรมทางหลวง **39.48%**

ช่วงเวลาที่เกิดอุบัติเหตุสูงสุด

ได้แก่ ช่วงเวลา 16.01 – 20.00 น.

29.09%

จังหวัดที่เกิดอุบัติเหตุสะสมสูงสุด
ได้แก่ เชียงใหม่ และนครศรีธรรมราช

จังหวัดละ **128** ครั้ง

อ้างอิง : สรุป 7 วันสงกรานต์ยอดเสียชีวิตและ 386 ราย เจ็บ 3,442 คน. (18 เมษายน 2562). Posttoday.
สืบค้นจาก <https://www.posttoday.com/social/general/586666>

สถิติอุบัติเหตุทางถนน “สงกรานต์ 2561” รวม 7 วัน เสียชีวิต 418 คน เพิ่มจากปีที่แล้ว. (18 เมษายน 2562). ThaiPBS.
สืบค้นจาก <https://news.thaipbs.or.th/content/271713>

จากข้อมูลข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ช่วงเทศกาลสงกรานต์ ในปี 2562 จำนวนอุบัติเหตุและการเสียชีวิตบนท้องถนนลดลง จากปี 2561 เนื่องจากประชาชนบางส่วนได้ทยอยเดินทางกลับบ้าน ในขณะที่หน่วยงานภาครัฐได้มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ลดอุบัติเหตุ โดยเจ้าหน้าที่ได้เพิ่มความเข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องกันการเมาแล้วขับ การขับรถเร็วเกินกว่ากำหนด โดยมีจุดคัดกรอง จุดสกัดพร้อมเจ้าหน้าที่ตำรวจดูแลทางหลวงและทางพิเศษในแต่ละเส้นทาง นอกจากนี้ยังมีการรณรงค์ทั้งสื่อโทรทัศน์และสื่อสังคมออนไลน์ ถึงแนวทางการขับอย่างปลอดภัย มีการแนะนำให้ประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนนได้

เตรียมความพร้อม เช่น พักผ่อนให้เพียงพอ การตรวจสภาพรถ ให้พร้อมใช้งาน เป็นต้น

นอกจากนี้ ในส่วนของหน่วยงานท้องถิ่น ได้มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ลดอุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์แอลกอฮอล์ โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น อบต. เทศบาล เขียวแกนนำ ชุมชน ผู้นำท้องถิ่น ชาวบ้าน องค์กรชุมชน จัดกิจกรรมปลูกกระแสในพื้นที่ช่วงเทศกาล เช่น เทศบาลตำบลบัว จังหวัดน่าน ได้ดำเนินการจัดกิจกรรม ในช่วงก่อน 7 วันอันตราย ปี 2562 โดยแบ่งเป็น 3 ช่วง ดังนี้

ก่อน 7 วันอันตราย	ระหว่าง 7 วันอันตราย	หลัง 7 วันอันตราย
<p>ใช้มาตรการทางกฎหมาย ในการตรวจตราร้านค้า สถานประกอบการในเขตเทศบาล เพื่อขอความร่วมมือให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ฯ</p>	<p>มีการเตรียมความพร้อม ในการให้บริการฉุกเฉิน ด้านกู้ชีพ กู้ภัย ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ในอำเภอ</p>	<p>เป็นกิจกรรมต่อเนื่อง รณรงค์ เพื่อสร้างความตื่นตัว และกระตุ้นจิตสำนึก ในเรื่องอุบัติเหตุและงดดื่มแอลกอฮอล์</p>
		

แก๊ววินัยจราจร ต้องเริ่มที่ “จิตสำนึก”

แม้จะมีการปรับปรุงแก้ไขข้อบัญญัติทางกฎหมาย พร้อมทั้งเพิ่มมาตรการต่าง ๆ ในการกวดขัน จับกุมแบบเข้มงวด และจัดกิจกรรมรณรงค์เมาไม่ขับแล้ว สิ่งที่จะทำให้เกิดการแก้ปัญหาอย่างยั่งยืนในการลดอุบัติเหตุ และสร้างวินัยในการใช้รถใช้ถนนอย่างปลอดภัย ต้องเริ่มจาก การปรับพฤติกรรม และสร้างจิตสำนึกใหม่ เพราะสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ มาจากพฤติกรรมภายในที่ไม่เหมาะสม และการขาดจิตสำนึก ไม่คำนึงถึงผู้อื่น (เช่น ขับขี่รถขณะมีเมามา ฝ่าฝืนกฎจราจร) ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุ อีกทั้งปัญหาความเครียด การขาดสมาธิ ก็เป็นความเสี่ยงที่เกิดขึ้น

แนวทางการสร้างจิตสำนึกนั้น ต้องเกิดจากการปลูกฝังระเบียบวินัย โดยให้ความรู้ สร้างความเข้าใจในกฎระเบียบ ข้อบังคับ และบทลงโทษต่าง ๆ นอกจากนี้ยังต้องปรับพฤติกรรมภายในของผู้ขับขี่ ให้มีสติทุกครั้งในขณะที่ขับขี่บนท้องถนน เช่น หากมีอาการเหนื่อยล้า พักผ่อนไม่เพียงพอ หรือ่วงนอนก็ไม่ควรขับขี่ เพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด

3 แนวทาง สู่การลดอุบัติเหตุ

1 ข้อบังคับตามกฎหมาย

มีการปรับเพิ่มบทลงโทษหรือ
ค่าปรับให้เหมาะสม
หากกำหนดค่าปรับต่ำเกินไป
อาจทำให้มีการฝ่าฝืน
กฎจราจรอยู่

เพิ่มการกวาดซัน จับกุม หรือ
เข้มงวดในการพิจารณาคำเนิน
คดีหรือจับกุม ผู้กระทำผิด
ที่เป็นสาเหตุให้ขับรถหรือใช้รถ
ใช้ถนนอย่างเสรี ตามอำเภอใจ
ซึ่งมักทำให้เกิดอุบัติเหตุ

เพิ่มมาตรการทางกฎหมาย
ที่มีได้กำหนดอายุสูงสุด
ของผู้ขับขี่
รวมทั้งการศึกษาขั้นต่ำของ
ผู้ขับขี่ยานพาหนะ ถึงแม้ว่า
ผู้ขับขี่จะสอบผ่านและได้รับ
ใบอนุญาตขับขี่มาแล้ว ก็อาจทำ
ผิดกฎจราจรและทำให้เกิด
อุบัติเหตุได้

2 การให้ความรู้/ สร้างแรงจูงใจ

เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้
ประชาชนรับรู้กฎระเบียบ
ข้อบังคับ และบทลงโทษ
ในการฝ่าฝืนกฎต่าง ๆ
ทำให้ประชาชนเกิดจิตสำนึก
และเคารพกฎระเบียบ

มีการกำหนดมาตรการจูงใจให้
คนปฏิบัติตามกฎจราจร
เช่น มีการลดเบี้ยประกัน
สำหรับลูกค้าประวัติดี ที่ไม่เคย
เกิดอุบัติเหตุ

ฝึกอบรมให้ความรู้แก่
อาสาสมัครและประชาชนทั่วไป
ในด้านการช่วยเหลือ
ปฐมพยาบาล และช่วยชีวิต
ผู้ขับขี่ที่บาดเจ็บขั้นต้น

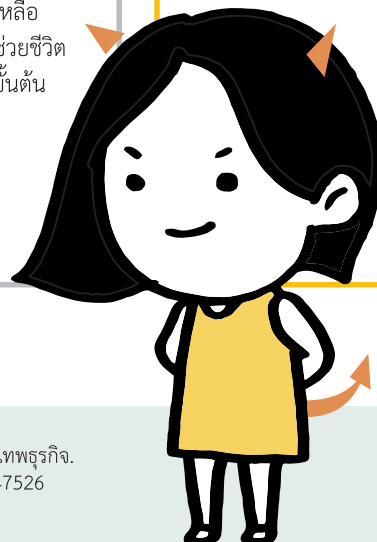

3 ปรับพฤติกรรม

ผู้ขับขี่ดูแลสุขภาพของตนเอง
เพื่อการขับขี่อย่างปลอดภัย
และตรวจสภาพรถยนต์
ให้พร้อมใช้งานสม่ำเสมอ

มีสติในการขับขี่ทุกครั้ง
หลีกเลี่ยงการขับขี่ในขณะที่มี
อารมณ์โกรธ โมโห ฉุนเฉียว
และไม่ควรขับขี่ในขณะ
เหนื่อยล้า อ่อนเพลีย ง่วงนอน
หรือในขณะฝนตกหนัก

ร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติ
ตามกฎจราจรอย่างเคร่งครัด

อ้างอิง : การทำผิดกฎจราจร: ปัญหาใหญ่อุบัติเหตุ. (20 มิถุนายน 2562). กรุงเทพฯ: สืบค้นจาก <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/647526>

2 การใช้พื้นที่สาธารณะ

พฤติกรรมที่บ่งบอกถึงการขาดวินัยของคนในสังคม ยังมีให้พบเห็นอยู่เป็นประจำ จากการรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมที่แสดงถึงความไร้ระเบียบ หรือความมั่งง่ายของคนในสังคมในการใช้พื้นที่ โดยพฤติกรรมที่พบ มีดังต่อไปนี้

การใช้บริการรถไฟฟ้า พฤติกรรมที่พบเห็นบ่อย ๆ คือ การยืนพิงเสา การยืนขวางทางออกรถไฟฟ้า การแซงคิว และพฤติกรรมประหลาดที่เกิดขึ้นบนพื้นที่ให้บริการสาธารณะ ได้ถูกวิพากษ์วิจารณ์ผ่านกระแสโซเชียลมีเดียทั้งส่วนบุคคล และที่ตั้งเป็นกลุ่มสาธารณะ แม้จะเป็นปัญหาเล็ก ๆ แต่ผู้ใช้บริการรถไฟฟ้าประจำ ก็ได้รับความเดือดร้อน นอกจากนี้ยังพบพฤติกรรม

ที่ไร้ระเบียบ เช่น การยืนทับเส้นเหลืองของสถานี การพูดคุยเสียงดัง การยืนขวางประตูทางเข้าออก การนำอาหารและเครื่องดื่มเข้ามารับประทาน หรือการไม่ลุกให้เด็กและผู้สูงอายุนั่งเป็นต้น โดยข่าวล่าสุดที่เกิดขึ้นเมื่อเดือนมิถุนายนที่ผ่านมา เมื่อนักท่องเที่ยวต่างชาติรายหนึ่ง ได้นั่งบัสสวาระภายในห้องโดยสารรถไฟฟ้าแอร์พอร์ตเรลลิงก์ จนทำให้เกิดเป็นกระแสวิพากษ์วิจารณ์ถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในโลกโซเชียลทางแอร์พอร์ตเรลลิงก์จึงได้มีการเผยแพร่จุดให้บริการห้องน้ำตามสถานีต่าง ๆ ไว้อย่างละเอียด พร้อมแจ้งเตือน หากผู้โดยสารต้องการเข้าห้องน้ำให้แจ้งเจ้าหน้าที่ประจำสถานีได้ทันที

รักษาระเบียบวินัยที่ดีงาม ในการใช้รถไฟฟ้า

อ้างอิง : ข้อปฏิบัติและข้อห้ามเมื่ออยู่ในระบบรถไฟฟ้าบีทีเอส. (20 มิถุนายน 2562). บริษัท ระบบขนส่งมวลชนกรุงเทพ จำกัด (มหาชน). สืบค้นจาก <https://www.bts.co.th/suggestion/suggestion-04.html>

มารยาทบนรถไฟฟ้า “ภาระทางใจ” ของมนุษย์เมือง!. (4 มิถุนายน 2562). คมชัดลึก. สืบค้นจาก <https://www.komchadluek.net/news/scoop/342436>

การลู่ล้าพื้นที่ทางเท้า เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพราะส่งผลกระทบต่อผู้คนที่สัญจรผ่านไปมา แม้จะเห็นเป็นภาพชินตาที่อยู่คู่สังคมไทยมาเป็นเวลานาน แต่ปัญหาก็จะยิ่งบานปลายมากขึ้น โดยเฉพาะการตั้งสิ่งกีดขวางทั้งบนทางเท้า ลู่ล้ามาถึงริมถนนของร้านค้าต่าง ๆ จนกระทั่งใน

กระแสโซเชียลมีเดียได้มีการตั้งเพจ “เอาทางเท้าของทุกคนคืนมา” เพื่อให้ผู้ที่พบเห็นเรื่องราวต่าง ๆ บนทางเท้า นำภาพหรือวิดีโอต้นวิดีโอมาโพสต์แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทางคืนสิทธิ์การใช้พื้นที่สาธารณะให้กลับคืนมา และกระตุ้นให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่ดี

ภาพจาก เพจเอาทางเท้าของทุกคนคืนมา

วิจัย กาดليبเสียดสีพฤติกรรมขับขึ้นทางเท้า

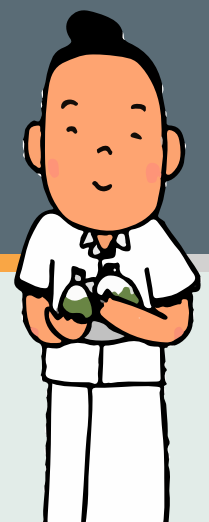
ตัวอย่างเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อเดือนพฤษภาคม 2562 เมื่อมีมอเตอร์ไซค์รับจ้างรายหนึ่ง ขับขึ้นรถปรับอากาศบนฟุตบาท เป็นเหตุให้ชนเข้ากับชายหนุ่มคนหนึ่งจนกระเด็นและล้มลงไป กองกับพื้น คนเจ็บถูกนำตัวส่งโรงพยาบาล และอีกกรณีหนึ่ง เกิดขึ้นเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2562 เมื่อผู้เสียหายรายหนึ่งได้กล่าวเตือนผู้ที่ขับรถจักรยานยนต์บนทางเท้า ทำให้คู่กรณีไม่พอใจ ขับรถสวนมาพุ่งชนจนได้รับบาดเจ็บ วงจรปิดได้บันทึก

ภาพเหตุการณ์ทั้งสองเหตุการณ์ไว้ และแชร์ผ่านโลกออนไลน์ จนทำให้เกิดเป็นกระแสดัง ถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของผู้ขับขี่จักรยานยนต์รายนั้น และเกิดการทำคลิปล้อเลียนเสียดสีพฤติกรรมการขับขึ้นทางเท้าของกลุ่มวัยรุ่น ชื่อว่า DOMteamwork ซึ่งได้สะท้อนพฤติกรรมของผู้ที่มักง่าย ซึ่งชอบขับขึ้นรถบนทางเท้า ปัจจุบันมียอดการเข้าชม จำนวน 1,149,361 ครั้ง

ผลลัพธ์จากกระแสที่เกิดขึ้น รวมทั้งการเผยแพร่คลิปสัมภาษณ์ของคนกรุงเทพฯ เกี่ยวกับอุปสรรคที่พบบนทางเท้า ไม่ว่าจะเป็นเรื่องรถจักรยานยนต์ขับขึ้นฟุตบาท มีรถเข็นหาบเร่แผงลอย สิ่งกีดขวาง ป้ายโฆษณาต่าง ๆ ที่ลุกล้ำพื้นที่สาธารณะ ทำให้หน่วยงานภาครัฐ ต่างหามาตรการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น สำนักเทศกิจ กรุงเทพมหานคร ได้ดำเนินการกวาดล้างอย่างต่อเนื่อง โดยตั้งจุดจับปรับผู้ฝ่าฝืนขับขึ้นรถจักรยานยนต์บนทางเท้า รวม 223 จุด ใน 50 เขต ทั่วพื้นที่กรุงเทพฯ และ

รายงานผลผ่านแอปพลิเคชันไลน์ทุกวัน และได้เปิดช่องทางแจ้งข้อมูลผ่านไลน์ออฟฟิเชียล หรือระบบแจ้งเบาะแสการกระทำผิด โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งภาพถ่ายและข้อมูลผู้กระทำผิด เพื่อเป็นเบาะแสในการดำเนินคดี และมอบค่าตอบแทนหรือเงินรางวัลจับให้ ทำให้เป็นที่สนใจของประชาชน ซึ่งถือเป็นหนึ่งในกลวิธีที่ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมและเป็นหูเป็นตา คอยสอดส่องดูแล ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอีกทางหนึ่ง

อ้างอิง : กทม. เร่งแก้ปัญหาทางเท้าทั่วกรุง พร้อมปรับภูมิทัศน์ถนน 50 เขต. (23 กรกฎาคม 2562). BLT Bangkok. สืบค้นจาก <https://www.bltbangkok.com/กทม-ฟุตบาท-ทางเท้า-เทศกิจ>

3

ลูกหนี้ กยศ. ผิดนัดชำระหนี้

หากย้อนกลับไปที่เมื่อเดือนกันยายนปี 2561 ที่ผ่านมา ได้เกิดเหตุการณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดกำแพงเพชรได้ค้าประกันเงินกู้ยืม กยศ. ให้กับลูกศิษย์จำนวนหลายราย แต่ลูกศิษย์กลับไม่ได้ชำระหนี้ตามกำหนด จนเกิดการฟ้องร้องดำเนินคดี และได้มีการชดใช้หนี้แทนลูกศิษย์ไปแล้วจำนวนหนึ่ง กลายเป็นข่าวโด่งดังและเกิดกระแสของการช่วยเหลือจากหลายหน่วยงาน ซึ่งตัวอย่างดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นถึง “พฤติกรรมมารชาวินัยทางการเงิน” ของนักเรียนและนักศึกษา ซึ่งปัจจุบันมีจำนวนผู้กู้ที่ไม่ได้ชำระหนี้จำนวนมาก แม้กองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบให้กู้ยืมแก่นักศึกษา จะออกนโยบายในการปรับลดดอกเบี้ย ค่าปรับ หรือประนีประนอม รวมทั้งเพิ่มช่องทางการชำระหนี้ที่สะดวกและรวดเร็ว แต่ก็ยังมีนักศึกษาจำนวนมาก ยังคงขาดวินัยและความรับผิดชอบ จนกระทั่งผู้บริหาร กยศ. ต่างหามาตรการให้ผู้กู้ยืมชำระหนี้ เช่น การหักเงินเดือนของลูกหนี้ที่ทำงานในหน่วยงานต่าง ๆ โดยเริ่มต้นจากหน่วยงานราชการ (ให้กรมบัญชีกลางเป็นผู้ดำเนินการหักเงินเดือน) ตั้งแต่ต้นปี 2562 เป็นต้นมา โดยหักจากข้าราชการท้องถิ่น และเริ่มหักจากบริษัทใหญ่ที่มีพนักงานมากที่สุด ซึ่งก็ได้ผลดีในระดับหนึ่ง แต่ก็ยังมีจำนวนผู้ที่ยังค้างชำระอีกเป็นจำนวนมาก บางส่วนก็ได้มีการฟ้องร้องดำเนินคดีไปแล้ว และบางส่วนที่ยังคงเพิกเฉยอยู่

สาเหตุของการผิดนัดชำระหนี้

ปัญหาความยากจน

เนื่องจากนักศึกษาบางส่วนที่จบไปแล้ว ยังไม่มีงานทำ หรือกลับไปทำงานภาคเกษตรกรรม ทำให้ไม่สามารถชำระหนี้ เพราะประสบปัญหาขาดสภาพคล่องทางการเงิน อีกทั้งนักศึกษาบางส่วน ก็ยังมีหนี้สินจากการทำการเกษตร จึงไม่สามารถชำระหนี้ได้

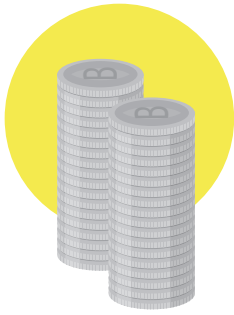
ขาดวินัยทางการเงิน

กระแสการบริโภคนิยมในปัจจุบัน ทำให้เยาวชนจำนวนไม่น้อยหลงไปกับวัตถุดิบของ เพราะกลัวตกเทรนด์ ค่านิยมของการมีรถขับ เมื่อเริ่มทำงานใหม่ ๆ ทั้งที่มีรายได้ไม่สูง แต่ก็ซื้อรถป้ายแดงออกมาขับ มีโทรศัพท์ราคาแพง ชื่อของแบรนด์เนม หรือสินค้าฟุ่มเฟือยต่าง ๆ ขาดการวางแผนทางการเงิน และอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดความไร้ระเบียบหรือขาดวินัยทางการเงิน คือ การที่ธนาคารและสถาบันการเงินเปิดโอกาสให้กู้เงินได้ง่ายขึ้น เกิดการใช้วงเงินบัตรเครดิต และผ่อนจ่ายทีหลัง ก่อหนี้บัตรเครดิตจำนวนมาก อีกทั้งมาตรการต่าง ๆ ที่ออกมาก็ยังเอื้อประโยชน์ให้ประชาชนมีการใช้จ่ายเงินมากขึ้น จึงเป็นที่มาของการเกิดสถานะที่ไร้ระเบียบวินัยทางการเงิน

ขาดจิตสำนึกในการชำระหนี้

นักศึกษาที่จบไปแล้ว แม้จะมีงานทำ มีรายได้ที่มั่นคง แต่ก็ยังคงขาดจิตสำนึกของการคืนเงิน ซึ่งถือว่าไม่เจตนาทุจริต ขาดความรับผิดชอบต่อสังคม ขาดจิตสำนึกอย่างรุนแรง แม้จะมีการติดตามและให้สิทธิพิเศษในการชำระหนี้ แต่ลูกหนี้ประเภทนี้ก็ไม่คิดจะจ่าย เข้าทำนองว่า “ไม่มี ไม่หนี้ ไม่จ่าย”

ภาพรวมสถานการณ์ของ กยศ.

สำนักข่าวออนไลน์ THE STANDARD ได้รวบรวมข้อมูลสถิติของผู้กู้ยืม และสถานการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งลูกหนี้ที่ผิดนัดชำระหนี้ และลูกหนี้ที่ชำระหนี้ตามปกติ เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2562 โดยมีผู้กู้ยืมรวม 5,605,192 ราย คิดเป็นจำนวนเงิน 6 แสนล้านบาท ลูกหนี้ที่ชำระหนี้ตามปกติ มีจำนวน 1.5 ล้านราย และผู้ผิดนัดชำระหนี้ จำนวน 2.1 ล้านราย เป็นกลุ่มที่ยังไม่ถูกดำเนินคดี 1.1 ล้านราย (ค้างชำระเป็นเงิน 2 หมื่นล้านบาท) และกลุ่มที่ถูกดำเนินคดี 1.1 ล้านราย (เป็นเงินค้างชำระ 5.4 หมื่นล้านบาท)

สถานศึกษา กับการแก้ปัญหา “เบี้ยวหนี้”

- 1) การสร้างความรู้ความเข้าใจ และจิตสำนึกแก่ผู้กู้ยืม โดยควรมีการคัดกรองและตรวจสอบคุณสมบัติผู้กู้ยืม ให้ความรู้ ในแหล่งที่มาของเงินกู้ หน้าที่และความรับผิดชอบ รวมทั้งผลของการไม่ชำระคืนเงินกู้ยืม ฯลฯ
- 2) สร้างวินัยทางการเงิน และฝึกให้มีการบริหารจัดการการเงินตั้งแต่ยังกู้ยืมอยู่ โดยมีกิจกรรมให้ความรู้และส่งเสริม

ด้านวินัยทางการเงิน เช่น อบรมการบันทึกรายรับรายจ่าย การสอนวิธีการออมและการลงทุน เป็นต้น

- 3) นำเสนอกรณีตัวอย่างที่ดีของผู้ที่ชำระหนี้ ครบตามสัญญา เช่น ศิลปินดารา หรือผู้ที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการงาน

อ้างอิง : ทวงหนี้ กยศ. 2562 กับเงินค้างชำระ 7.4 หมื่นล้านบาท. (25 มิถุนายน 2562). The Standard. สืบค้นจาก <https://thestandard.co/e-studentloan-debt-74000-million-baht/>

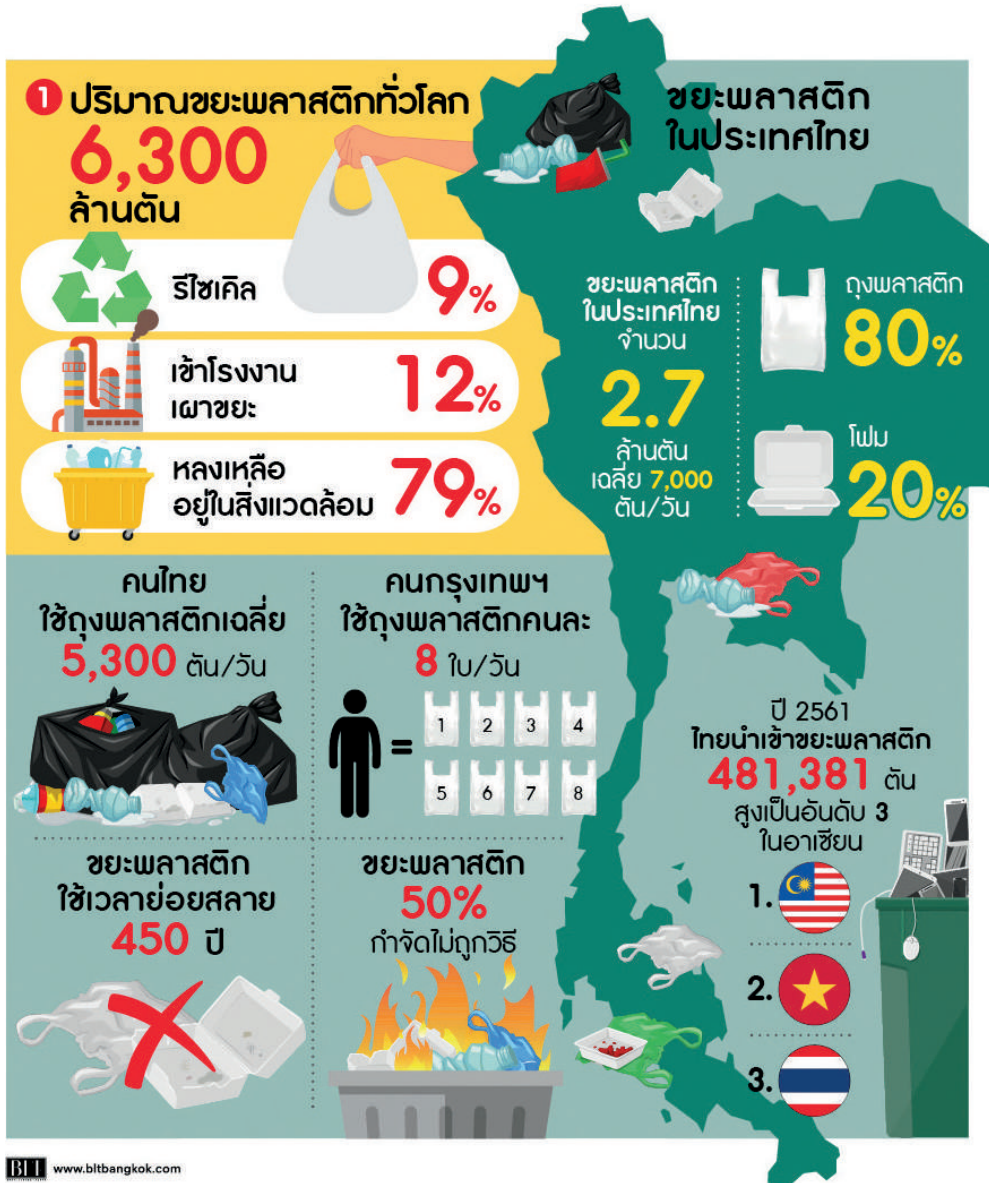
“กยศ. เดือนครบกำหนดชำระหนี้ 5 ก.ค. ส่งต่อโอกาสสู่น้อง”. (5 กรกฎาคม 2562). กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.). สืบค้นจาก <https://www.studentloan.or.th/th/news/1561429331>

4 ปัญหาขยะล้นเมือง

สถานการณ์ขยะในปัจจุบัน ได้กลายเป็นปัญหาใหญ่และภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตของมนุษย์ และระบบนิเวศตามรายงานจากองค์กรนานาชาติที่ดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อม กรีนพีซระบุว่า มีขยะพลาสติกจากทั่วโลก ประมาณ 6,300 ล้านตัน ในจำนวนนี้ได้ถูกนำไปใช้เพื่อรีไซเคิล 9% เข้าโรงงานเผาขยะ 12% และหลงเหลือปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อม จำนวน 79% ในขณะที่ประเทศไทยมีปริมาณขยะพลาสติก และโพลีเมอร์มากถึง 2.7 ล้านตัน หรือเฉลี่ย 7,000 ตันต่อวัน แบ่งเป็น

ถุงพลาสติก 80% หรือ 5,300 ตันต่อวัน ส่วนที่เหลือเป็นขยะโพลีเมอร์ประมาณ 700,000 ตัน ต้องใช้เวลาย่อยสลายยาวนานถึง 450 ปี ซึ่งพบว่าขยะพลาสติก 50% กำจัดไม่ถูกวิธี ที่สำคัญหากใช้วิธีฝังกลบจะใช้พื้นที่มากกว่าขยะปกติถึง 3 เท่า หรือหากนำไปเผาจะทำลายสิ่งแวดล้อมอย่างมาก รวมทั้งมีสารตกค้างในสิ่งแวดล้อม เนื่องจากถุงพลาสติกทำจากเม็ดปิโตรเลียม ทำให้มีการปนเปื้อนของสารตกค้างในดินและน้ำ ส่งผลให้เกิดก๊าซเรือนกระจก สาเหตุของภาวะโลกร้อนในปัจจุบัน

อ้างอิง : คนไทยใช้ถุงพลาสติกมากถึง 5,300 ตัน/วัน เอกชนหนุนยกเลิกพลาสติกใช้ครั้งเดียว. (1 สิงหาคม 2562). BLT Bangkok. สืบค้นจาก <https://www.bltbangkok.com/CoverStory/ถุงพลาสติก-ขยะพลาสติก-ถุงผ้า-ถุงรีไซเคิล-ภาวะโลกร้อน>

“บะเยอ:” เพราะจิตสำนึก

จากปัญหาขยะที่เกิดขึ้น ได้กลายเป็นตัวสะท้อนถึงดัชนีชี้วัด “ด้านจิตสำนึก” ของประชาชน หรือความมั่งงาย โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น แนวทางในการสร้างจิตสำนึก คือ การให้การศึกษเสริมลงไปเป็นหลักสูตรในระดับชั้นที่เหมาะสม หรือการศึกษานอกหลักสูตร เช่น การทำกิจกรรมธนาคารขยะ มีการคัดแยกขยะ และนำขยะไปใช้ประโยชน์ เป็นต้น โดยต้องส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง ชุมชนก็เช่นกัน หากมีการส่งเสริมและสร้างความเข้าใจในการคัดแยกขยะ ผ่านเครือข่ายศูนย์เรียนรู้ชุมชน

ก็จะทำให้เกิดการขยายผลไปสู่วงกว้างมากขึ้น นอกจากนี้ยังต้องประชาสัมพันธ์ข่าวสารและให้ความรู้ที่ถูกต้อง ผ่านการทำการตลาดเชิงสังคม (Social Marketing) โดยนำประเด็นสถานการณ์ขยะที่เกิดขึ้นหรือปัญหาโลกร้อนเป็นตัวนำ เพราะเป็นประเด็นที่ผู้คนให้ความสนใจเป็นอย่างมาก ซึ่งจะทำให้เกิดพลังในการกระตุ้นให้คนในสังคมตระหนักถึงปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และร่วมกันเป็นอาสาสมัครดูแลและปกป้องรักษาทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้คงอยู่กับลูกหลานตลอดไปตราบนานเท่านาน

ห้างสรรพสินค้า ซูเปอร์มาร์เก็ต ร้านสะดวกซื้อ ร่วมใจรณรงค์ลดถุงพลาสติก

ปัจจุบันห้างสรรพสินค้า ซูเปอร์มาร์เก็ตหลายแห่งในประเทศไทย ได้ออกนโยบายในการลดการใช้ถุงพลาสติกเพื่อลดวิกฤตที่เกิดขึ้น โดยวันที่ 5 มิถุนายนของทุกปี คือวันสิ่งแวดล้อม และในปี 2562 ห้างสรรพสินค้า ซูเปอร์มาร์เก็ตรวมทั้งร้านสะดวกซื้อ ก็ได้มีส่วนร่วมในการลดปัญหาขยะที่

เกิดขึ้น ด้วยการรณรงค์การแจกถุงพลาสติก และเพิ่มช่องทางเลือกสำหรับนักช้อปทั้งหลาย เช่น การเปลี่ยนถุงพลาสติกเป็นกระดาษ เพื่อนำมาแลกซื้อสินค้าในราคาพิเศษ หรือบริจาคสมทบทุนให้กับหน่วยงานองค์กรสาธารณะต่อไป

มาตรการห้างสรรพสินค้า กับการรณรงค์ “ลดใช้ถุงพลาสติก”

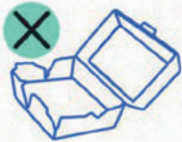

อ้างอิง : จักรกรแส ‘ห้างไทย’ เอาจริง ประกาศงดให้ถุงพลาสติก ตั้งแต่ 3 ก.ค. นี้. (4 กรกฎาคม 2562). Marketingoops. สืบค้นจาก <https://www.marketingoops.com/news/retail-no-plastics-bag/>

14 แคมเปญงดใช้ถุงพลาสติกจากห้างสรรพสินค้าและร้านค้าชั้นนำเริ่มต้นง่าย ๆ ลดขยะ ลดโลกร้อน. (4 กรกฎาคม 2562). สืบค้นจาก <https://home.kapook.com/view210787.html>

ส่องแนวทางจัดการขยะของประเทศอื่นๆ ในเอเชีย เขาลดปริมาณขยะพลาสติกกันอย่างไร

ไต้หวัน 🇹🇼

★ ปี 2020 ห้ามร้านอาหารขนาดใหญ่ และเชนสโตร์ ให้บริการหลอดพลาสติก กุญพลาสติก กล่องพลาสติก ภาชนะพลาสติก แก้วพลาสติก สำหรับการบริโภคภายในร้าน

★ ปี 2025 ลูกค้าน่าจะต้องจ่ายเงินเพิ่ม หากต้องการหลอดพลาสติก แก้วพลาสติก และภาชนะพลาสติก

★ ภายในปี 2030 รัฐบาลประกาศจะห้ามการใช้ผลิตภัณฑ์พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวอย่างเด็ดขาด

เกาหลีใต้ 🇰🇷

★ ตั้งแต่ ม.ค. 2019 เริ่มบังคับใช้กฎหมายแบนการใช้ถุงพลาสติกภายในซูเปอร์มาร์เก็ต หากฝ่าฝืนจะถูกปรับเป็นเงินสูงถึง 3 ล้านบาท

ญี่ปุ่น 🇯🇵

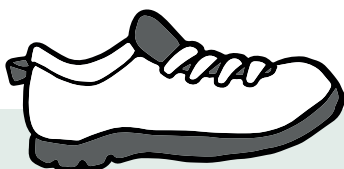
- ★ ตั้งเป้าลดขยะพลาสติกลงร้อยละ 25 ภายในปี 2030
- ★ บังคับใช้กฎหมายด้านการจัดการแยกขยะทุกประเภทอย่างเข้มงวด รวมถึงกฎหมายด้านการส่งเสริมการนำทรัพยากรกลับมาใช้ใหม่ โดยคำนึงถึงหลัก 3Rs (Reduce, Reuse, Recycle)

อินโดนีเซีย 🇮🇩

- ★ จัดตั้งโครงการ 'Garbage Bank' เปิดให้ประชาชนที่นำขวดพลาสติกหรือถุงพลาสติกมาทิ้งแลกเงิน
- ★ ตั้งแต่ เม.ย. 2018 เมืองสุราบายาเปิดตัวรถบัสปรับอากาศรุ่นใหม่ ใช้ขวดพลาสติกจ่ายค่าโดยสารแทนเงินสด

CENTRAL X THE STANDARD

นวัตกรรมจัดการขยะ:

หน่วยงานหลายภาคส่วน รวมทั้งประชาชนทั่วไป ต่างมองหามาตรการในการกำจัดขยะด้วยวิธีการที่หลากหลาย ด้วยการคิดค้นวิธีการลดขยะ และนำขยะเหลือใช้มาแปลงเป็นสิ่งของหรือผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการชีวิตประจำวัน เพื่อแก้ไขปัญหาลดและปกป้องผืนโลก ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

“พลิกถุง พลิกโลก” (แปรรูปขยะเป็นเชื้อเพลิง)

นวัตกรรมที่ตอบโจทย์การกำจัดขยะอย่างครบวงจร แร่งบันดาลใจเกิดจากปัญหาขยะในเมืองทุ่งสง ที่มีมากกว่าวันละ 50 ตัน จึงเป็นที่มาของโครงการ “พลิกถุง พลิกโลก” โดยนำถุงพลาสติกมาพลิกกลับทั้งสองด้าน แล้วนำไปตากแดดจัดความชื้นส่งให้เทศบาล เพื่อนำไปรวมกับขยะทั้งหมด แล้วเข้าสู่กระบวนการแปรรูปให้เป็นขยะเชื้อเพลิง แล้วส่งต่อให้โรงไม่ปูนที่บริษัทปูนซีเมนต์ไทย หรือ SCG เพื่อนำไปทำเป็นเชื้อเพลิงภายในข้อตกลงระบุไว้ว่า “เทศบาลเมืองทุ่งสงจะแปรรูปขยะเป็นขยะเชื้อเพลิง” แล้วส่งให้กับ SCG ในราคากิโลกรัมละ 1 บาท ในสัญญา 3 ปีแรก บริษัท SCG ลงทุนค่าเครื่องจักรสำหรับคัดกรอง และแปรรูปขยะให้เทศบาล โดยการให้เปล่ามูลค่า 6 ล้านบาท แล้วเทศบาลออกเงินทำโรงเรือนอีก 6 ล้านบาท ทำให้เทศบาลเมืองทุ่งสงมีทางออกในการกำจัดขยะ และเป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ทำให้โครงการพลิกถุงพลิกโลกประสบความสำเร็จ

เปลี่ยนขยะหลอดพลาสติก เป็นไส้หมอน

หนึ่งในโครงการของบริษัท ปตท. จำกัด และศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบเพื่อสิ่งแวดล้อม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งได้นำหลอดพลาสติกที่ใช้แล้ว นำกลับมาทำเป็นไส้หมอนสำหรับนำไปใช้กับผู้ป่วยติดเตียง เพื่อป้องกันแผลกดทับ ซึ่งยังคงรับบริจาคอย่างต่อเนื่องจนถึงสิ้นปี 2562 และได้มีการเชิญชวนจิตอาสาสามารถร่วมขยายผลโครงการต่ออายุหลอดไปให้ทั่วประเทศไทย

• “โกบี้ เดอะ พิช” กับไอเดีย กินขยะริมหาดหัวหิน

โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์ บีช รีสอร์ท แอนด์ วิลลา หัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผุดไอเดียสร้างถังขยะรูปปลาขนาดใหญ่ สะท้อนวิกฤติขยะพลาสติกบนชายหาดและในท้องทะเล สร้างจิตสำนึกกรมรงค์ให้ทั้งขยะให้ถูกที่ โดยขยะพลาสติกทั้งหมดจะส่งให้กับเทศบาลเพื่อไปดำเนินการต่อไป

“โกบี้ เดอะ พิช” กับไอเดีย “กินขยะริมหาดหัวหิน”

อ้างอิง : รร. ดั่งผุดไอเดีย “โกบี้ เดอะ พิช” กินขยะริมหาดหัวหิน. (7 มิถุนายน 2562). บ้านเมือง. สืบค้นจาก <https://www.banmuang.co.th/news/region/153179>

ปตท. ชวนคนไทยต่ออายุหลอดพลาสติก ทำหมอนหลอดเพื่อผู้ป่วยติดเตียง. (29 สิงหาคม 2562). ออนไลน์. สืบค้นจาก <https://mgronline.com/qol/detail/9620000083041>

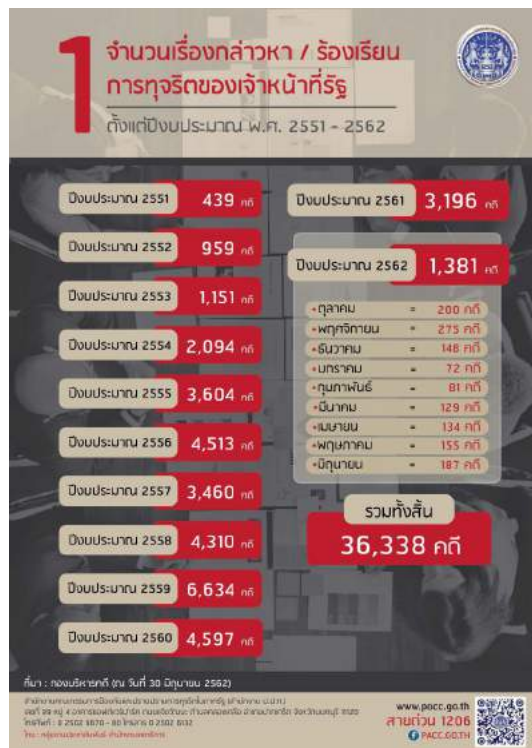
สถานการณ์ คุณธรรม

สุจริต

องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International – TI) ได้เผยแพร่ดัชนีภาพลักษณ์การคอร์รัปชันในภาครัฐทั่วโลก (Corruption Perception Index - CPI) ประจำปี 2561 ผลปรากฏว่า ประเทศไทยได้ถูกลดอันดับลงจากอันดับที่ 96 เมื่อปี 2560 ได้คะแนน 37 คะแนน เป็นอันดับที่ 99 ในปี 2561 ซึ่งได้คะแนน 36 คะแนน โดยประเทศที่อยู่ในอันดับต้น ๆ ของ CPI ได้แก่ เดนมาร์ก และนิวซีแลนด์ ซึ่งทำคะแนนได้ 88 และ 87 ตามลำดับ และประเทศที่รั้งท้ายได้แก่ โชมาเลีย เซาท์ซูดาน และซีเรีย ทำคะแนนได้ 10 และ 13 ตามลำดับ จากสถานการณ์ความโปร่งใสของประเทศไทยที่ตกอันดับลงนั้น ได้สะท้อนให้เห็นว่า สังคมไทยยังคงเผชิญหน้ากับปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งเป็นตัวบ่อนทำลายความมั่นคงของชาติ ภาพการทุจริตและการแสวงหาผลประโยชน์ได้ลุกลามและแพร่ระบาดไปทุกสาขาอาชีพ ทั้งระดับองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน ไปจนถึงระดับปัจเจกบุคคล การทุจริตก็มีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น และมีวิธีการต่าง ๆ โดยความรุนแรงได้แผ่ขยายวงกว้าง และฝังรากลึกลงไปเรื่อย ๆ

สถานการณ์การทุจริตในภาครัฐ

สถานการณ์การทุจริตในภาครัฐมีหลายรูปแบบ จากสถิติข้อร้องเรียนต่อสำนักงาน ป.ป.ท. ในปีงบประมาณ 2560 พบว่า ประเด็นที่มีการร้องเรียนมากที่สุด ได้แก่ เจ้าหน้าที่ได้ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ หรือโดยการทุจริต จำนวน 2,371 เรื่อง รองลงมา คือ การทุจริตจัดซื้อจัดจ้าง การฮั้วประมูลโครงการ เรียกรับเงินเปอร์เซ็นต์ จำนวน 320 เรื่อง และเจ้าหน้าที่ยกยอทรัพย์ ฉ้อโกง เบิกเงินเท็จ จำนวน 293 เรื่อง โดยจังหวัดกรุงเทพฯ เป็นจังหวัดที่มีการร้องเรียนมากที่สุด มีจำนวน 567 เรื่อง และหน่วยงานของผู้ที่ถูกกล่าวหา คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 807 เรื่อง

อ้างอิง : สถานการณ์ปัญหาการทุจริตในภาครัฐ. (4 กรกฎาคม 2562). สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ. สืบค้นจาก http://www.pacc.go.th/info_pacc/610601_0101_situation-2/

รายงานผลการดำเนินการปราบปรามการทุจริตของสำนักงาน ป.ป.ท. ประจำปีงบประมาณ 2562. (9 กรกฎาคม 2562). สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ. สืบค้นจาก http://www.pacc.go.th/index.php/home/view_content/45/4024

จากสถานการณ์ดังกล่าว ได้สะท้อนให้เห็นปัญหาการทุจริตในสังคมไทย ที่ต้องเผชิญกับวิกฤตด้านคุณธรรม จริยธรรม และการพัฒนาสังคม โดยมีสาเหตุหลักมาจาก เจ้าหน้าที่ขาดคุณธรรม ไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ ขาดกลไกในการ

ลงโทษและบังคับใช้กฎหมาย ไม่มีระบบการตรวจสอบ ควบคุม และดูแลกำกับที่ดี และสภาพการทำงานที่เปิดโอกาสให้อื้อต่อการกระทำการทุจริต หรือมีช่องโหว่ในการกระทำผิดเกิดขึ้น

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” กับปัญหาที่ถูกร้องเรียนมากที่สุด

การทุจริตในระดับท้องถิ่นมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีกลุ่มมองจากสังคมภายนอกว่า เป็นองค์กรที่เอื้อต่อการทุจริตคอร์รัปชัน และมักจะปรากฏข่าวการทุจริตตามสื่อต่าง ๆ และรายงานของทางราชการอยู่เสมอ ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อการกระจายอำนาจ และความศรัทธาต่อระบบการปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างยิ่ง จากสถานการณ์ด้านการทุจริตที่ผ่านมา นั้น จะพบปัญหาเรื่องของการจัดซื้อจัดจ้างในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การกำหนดโครงการและวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง การกำหนดราคาในการจัดซื้อจัดจ้าง การทำสัญญา การตรวจสอบงาน โดยมีเจ้าหน้าที่ อปท. นักการเมืองท้องถิ่น และกลุ่มธุรกิจ ร่วมกันหาผลประโยชน์ จากงบประมาณของรัฐ โดยสาเหตุและปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริตของ อปท. นั้น

มีหลายประการ เช่น กฎหมายไม่เข้มแข็ง และรัดกุม ทำให้เกิดช่องว่างในการทุจริต โครงการต่าง ๆ ขาดกลไกการตรวจสอบความโปร่งใสที่มีประสิทธิภาพ และในบางกรณีการดำเนินงานก็มีรูปแบบของการผูกขาดในโครงการต่าง ๆ มีการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่เพื่อให้ตนเองได้รับสิทธิในการดำเนินงานโครงการ และผลจากสภาพเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นเรื่องของวัตถุนิยม ก็เป็นแรงจูงใจให้เจ้าหน้าที่ทำการทุจริต โดยการแสวงหาช่องทางที่จะช่วยเพิ่มรายได้พิเศษให้กับตนเอง สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเกิดจากการขาดคุณธรรม จริยธรรม มีความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม และการมีค่านิยมผิด ๆ ที่มองว่าการทุจริตเป็นเรื่องปกติธรรมดา จึงไม่เกิดการเกรงกลัวต่อกฎหมาย และบาปบุญคุณโทษ

1

ทุจริตการจัดเก็บภาษี หรือการจัดเก็บรายได้ของท้องถิ่น

- จัดเก็บภาษีแล้วไม่นำส่ง อปท.
- จัดเก็บแล้วนำส่งบางส่วน
  - เรียกรับประโยชน์ โดยการประเมินภาษีให้น้อยลง
- คำนวณภาษีผิดไปจากความเป็นจริงที่ต้องเสีย

3

ทุจริตเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงิน การนำฝาก การเก็บรักษาเงิน

- รับเงินโดยไม่ออกใบเสร็จให้ถูกต้อง
  - ใช้ใบเสร็จปลอมในการรับเงิน
- ลงจำนวนไม่ถูกต้องกับความเป็นจริง
- รับเงินมาแล้วไม่นำฝากในวันที่รับเงิน
  - ไม่ตรวจนับเงินให้ถูกต้อง
- เบิกจ่ายเงินโดยไม่ตรวจเอกสารให้ถูกต้อง
- ปลอมลายมือชื่อผู้มีอำนาจส่งจ่ายไปเบิกเงิน

4 รูปแบบ 19 วิธี
การทุจริต
ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
(กรงทพทหนตส, เมืองพิทยา, อบจ. อบต.)

2

ทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง

- ทุจริตในการกำหนดราคากลาง ให้สูงกว่าความเป็นจริง
- ทุจริตในการฮั้วประมูล หรือกีดกันผู้เข้าเสนอราคา
- ทุจริตในขั้นตอนการควบคุมงาน ไม่ถูกต้องตามสัญญา เพื่อช่วยเหลือผู้รับจ้าง
- ทุจริตในการตรวจสอบการจ้าง หรือการตรวจรับงาน

4

ทุจริตโดยใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ

- ทุจริตในเรื่องการขออนุญาตก่อสร้าง หรือรื้อถอนอาคาร
- เรียกรับเงิน หรือผลประโยชน์ จากผู้ขออนุญาต
- ไม่ลงไปตรวจสอบข้อเท็จจริงให้ถูกต้อง แล้วเซ็นรับรองความถูกต้อง
- เรียกรับผลประโยชน์จากผู้ขอรับอนุญาต ใช้ทรัพย์สินของทางราชการไปแสวงหาประโยชน์

อ้างอิง : 4 รูปแบบ 19 วิธี การทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (15 มิถุนายน 2562).

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ. สืบค้นจาก http://www.pacc.go.th/info_pacc/610807_06/

ปัจจัยที่เอื้อให้เกิดการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ระบบการตรวจสอบภายในที่อ่อนแอ

จากข้อมูลการร้องเรียนและตรวจพบการทุจริต องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า มากกว่า 90% มาจากการตรวจสอบของ 2 แหล่ง คือ

- 1 จากการตรวจสอบของ สตง.
- 2 จากการร้องเรียนของประชาชน
  - มีน้อยมากที่ตรวจพบโดยกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และการตรวจสอบภายในของหน่วยงานเอง
  - จึงเป็นดัชนีที่สะท้อนให้เห็นว่าระบบการตรวจสอบภายในของหน่วยยังอ่อนแอ
  - จากข้อมูลการแต่งตั้งผู้ตรวจสอบภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จาก 8,000 กว่าแห่ง พบว่ามีเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในที่บรรจุเพื่อทำหน้าที่น้อยมาก จึงเป็นข้อมูลที่ยืนยันว่ากรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความสำคัญกับระบบตรวจสอบภายในไม่เพียงพอที่จะหยุดยั้งการทุจริตได้

กลไกการตรวจสอบของภาคประชาสังคม

ที่แม้ทำข้อมูลตัวเลขการร้องเรียนจากประชาชนจะมากแต่ที่พบว่า

- 1 ส่วนใหญ่ผู้ร้องเรียนมักจะเป็นคู่แข่ง หรือ คู่ขัดแย้งของการเมืองในท้องถิ่น มีใช้เกิดจากความตื่นตัวของภาคประชาสังคมหรือประชาชนในท้องถิ่น
- 2 เมื่อเข้าไปตรวจสอบข้อเท็จจริงในพื้นที่พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ที่เป็นผู้ได้รับผลกระทบจากการทุจริตโดยตรง ยังไม่รู้ว่าการทุจริต หรือรู้แต่ไม่ให้ความร่วมมือหรือช่วยปกปิดข้อเท็จจริงในบางครั้ง หรือไม่อยากเข้าไปยุ่งเกี่ยวเพราะหวาดกลัวหรือจะเกิดความเดือดร้อน และไม่ปลอดภัยในภายหลัง

กลุ่มการเมืองและกลุ่มอิทธิพลผลประโยชน์เป็นปัจจัยสำคัญต่อการทุจริต

จากข้อมูลการตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือการไต่สวนพบว่า

- 1 ถ้าผู้บริหารท้องถิ่นไม่ร่วมด้วย หรือไม่ปล่อยปละละเลยการทุจริตเกิดได้ยาก
- 2 ส่วนหนึ่งของเจ้าหน้าที่ที่ทุจริตเกิดจากต้องทำตามคำสั่งของผู้มีอำนาจ หากไม่ทำก็อยู่ไม่ได้
- 3 เมื่อเปลี่ยนกลุ่มผู้บริหาร ก็มักจะมีการร้องเรียนหรือตรวจสอบการทุจริตที่เกิดขึ้น และมักจะได้พยานหลักฐานสำคัญในการดำเนินคดี แต่หากยังเป็นผู้บริหารชุดเดิมการแสวงหาพยานหลักฐานก็ยากขึ้น หรือหาไม่ได้เลย
- 4 เจ้าหน้าที่ผู้ทุจริตส่วนหนึ่งพาลูกหลานญาติพี่น้องของผู้บริหาร ซึ่งบุคคลเหล่านี้เป็นที่เกรงใจของเจ้าหน้าที่ไม่กล้าจะเข้าไปตรวจสอบ หรือใช้ระเบียบปฏิบัติอย่างเข้มงวดจนเกิดเป็นความเคียดแค้น และเป็นช่องทางทางทุจริต

แนวทางการแก้ปัญหาการทุจริต 4 ด้วง

<p>นักการเมือง</p>	<p>พัฒนาค่านิยมของนักการเมือง ให้ทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม</p>	
<p>ข้าราชการ / เจ้าหน้าที่รัฐ</p>	<p>ส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่รัฐ ให้เกิดการปฏิบัติราชการด้วยความโปร่งใส ถูกต้อง เป็นธรรม ไม่คดโกง ตลอดทั้งสร้างจิตสำนึกและค่านิยม ในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กร</p>	<p>พัฒนาเครื่องมือ เพื่อสร้างความโปร่งใส ลดจำนวนคดีทุจริตและประพฤตินิষอบในหน่วยงานภาครัฐ มุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรมและมาตรการในการต่อต้านการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ เท่าทันต่อพลวัตของการทุจริต และมีการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต</p>
<p>ชุมชน</p>	<p>สร้างวัฒนธรรมแห่งความสุจริต โดยร่วมกันส่งเสริมวัฒนธรรมและค่านิยมในระดับชุมชน นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ยึดประโยชน์สาธารณะมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบในทุกรูปแบบ</p>	<p>เฝ้าระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง และแจ้งเบาะแส เพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการทุจริตประพฤติมิชอบ</p>
<p>ประชาชน</p>	<p>ปรับพฤติกรรม ปลูกจิตสำนึกความเป็นพลเมืองที่ดี สามารถแยกแยะประโยชน์ส่วนตน และประโยชน์ส่วนรวมได้ มีความละเอียดต่อการกระทำความผิด ไม่เพิกเฉยต่อการทุจริต</p>	

อ้างอิง : 4 รูปแบบ 19 วิธี การทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (15 มิถุนายน 2562). สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ. สืบค้นจาก http://www.pacc.go.th/info_pacc/610807_06/
 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (21) ประเด็น การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ. (15 มิถุนายน 2562). สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สืบค้นจาก <http://nscr.nesdb.go.th>

กรณีศึกษา: การทุจริตงบประมาณอาหารกลางวัน

จากกระแสข่าวที่ปรากฏบนโลกสื่อสารออนไลน์ เมื่อมีการแชร์คลิปภาพของเด็กนักเรียนโรงเรียนแห่งหนึ่ง ที่แม่ครัวตักเศษอาหารให้เด็กรับประทานในมื้อกลางวัน ซึ่งไม่เหมาะสมทั้งในเชิงปริมาณและคุณค่าที่เด็กจะได้รับ และกรณีเมนูอาหารกลางวันของอีกหลายโรงเรียนที่ถูกแชร์อย่างต่อเนื่อง จนเกิดกระแสวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนัก เพราะเด็กเล็กเป็นวัยที่เจริญเติบโตและเข้าสู่วัยเรียน ซึ่งต้องได้รับอาหารที่มีคุณค่า และมีสารอาหารครบถ้วน แต่สถานศึกษากลับไม่ดำเนินการตาม

ความเหมาะสมของงบประมาณที่ภาครัฐได้จัดสรรให้ (ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับงบประมาณในการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน) สำนักงาน ป.ป.ช. จึงได้ส่งเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่เพื่อสุ่มตรวจสอบตามโรงเรียนหลายแห่ง ซึ่งพบพฤติกรรมของโรงเรียนที่เข้าข่ายการทุจริตโครงการอาหารกลางวัน และอยู่ระหว่างการดำเนินการไต่สวน เพื่อตรวจหาความจริงของการทุจริต

wan:งบทที่กัถดบึน

พัฒนาการของนักเรียนตามช่วงวัยจะล่าช้าไป 1-2 ปี เด็กมีรูปร่างผิวดส่วน ผอม ตัวสั้น โอเคิดต่ำกว่าเกณฑ์ หรืออ้วน มีปัญหาเรื่องพัฒนาการด้านอารมณ์ และพฤติกรรมของเด็ก เป็นต้น

ส่งผลกระทบต่องบประมาณของประเทศชาติ

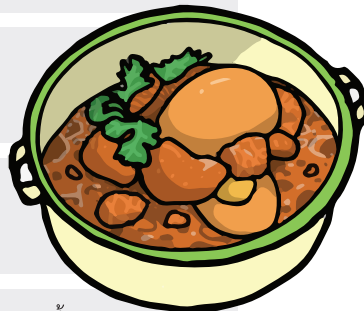
แวนกวางการแก้ปัญห

1 จัดอบรมสร้างความเข้าใจให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการบริหารจัดการอาหารกลางวันอย่างถูกวิธี

2 มีนักโภชนาการประจำโรงเรียน หรือนักโภชนาการประจำทุกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพท.) เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบ กำกับดูแลการโภชนาการของเด็ก

3 ปิดประกาศรายการอาหาร และจำนวนวัตถุดิบสำคัญ ที่ใช้ประกอบอาหารในแต่ละวัน

4 มีกฎระเบียบ บทลงโทษที่ชัดเจน สำหรับผู้ที่ทุจริตอาหารกลางวัน

5 มีระบบการติดตามตรวจสอบที่ชัดเจน และครอบคลุมเพิ่มมากขึ้น โดยให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตรวจสอบติดตามการจัดซื้อจัดจ้างอาหารกลางวันให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมายอย่างเคร่งครัด

6 ให้ประชาชนและชุมชนในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการตรวจสอบด้วยทุกครั้ง

หมายเหตุ : ปัจจุบันมีโปรแกรมแนะนำสำหรับอาหารกลางวันสำหรับโรงเรียนแบบอัตโนมัติ โดยสามารถเข้าไปที่ เว็บไซต์ Thai School Lunch (<https://www.thaischoolunch.in.th/menuList.php>)

ตัวอย่างการจัดการอาหารกลางวันเด็ก ศูนย์เด็กเล็กบ้านท่าแลหลา

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านท่าแลหลา ตำบลกำแพง อำเภอลง จังหวัดสตูล ซึ่งแม่พื้นที่จะตั้งอยู่ไกลเป็นที่ยัง แต่การบริหารจัดการกลับมีความโดดเด่นจนได้รับรางวัลมากมายจากหลายหน่วยงาน แม้จะได้รับงบประมาณที่รัฐบาลจัดให้เพียง 20 บาทต่อหัวต่อมื้อ แต่ก็สามารถบริหารจัดการทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพของอาหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการจัดเตรียม

เมนูอาหารกลางวันของเด็ก จะเน้นให้มีสารอาหารที่ครบถ้วน และใช้วัตถุดิบที่หาได้ในพื้นที่ซึ่งติดกับชายทะเล และผักปลอดสารที่ชาวบ้านได้ปลูกไว้ คุณครูจะจัดอาหารไม่ซ้ำกันในแต่ละวัน มีการตกแต่งอาหารให้หน้ารับประทาน ด้วยสีสัน รูปทรง ขนาด และเปิดเพลงท้องถิ่นเพื่อสร้างบรรยากาศสนุกสนาน

วิธีการจัดการอาหารกลางวันเพื่อลดการทุจริต

1 วางแผนใช้จ่ายอย่างรัดกุม เพื่อไม่ให้เกินงบประมาณ และคิดเมนูล่วงหน้าไว้หนึ่งเดือนเฉลี่ย ทั้งเมนูยากและง่าย

2 ใช้วิธีการตั้งกลุ่มไลน์ผู้ปกครอง และคณะผู้บริหาร เพื่อรับรู้ความเคลื่อนไหว ตลอดทั้งการบันทึกภาพถ่ายให้ดูทุกวัน เพื่อให้มีความโปร่งใส ไม่เกิดการคอร์รัปชัน

3 หัวใจหลักคือ ต้องร่วมมือกันทั้งคุณครู แม่บ้าน ผู้ปกครอง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับเด็ก

จากตัวอย่างกรณีศึกษาข้างต้น แสดงให้เห็นถึงกระบวนการทุจริตในสถานศึกษา ที่สร้างผลกระทบต่อประเทศชาติและเยาวชน ซึ่งกระบวนการทุจริตและหาผลประโยชน์เกิดขึ้นในองค์กรต่าง ๆ มากมาย ทั้งภาครัฐ ท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ และเอกชน และยังเกิดขึ้นในโครงการต่าง ๆ ครอบคลุมทุกมิติของสังคม การลดการทุจริตจึงต้องอาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วน รวมทั้งประชาชน ซึ่งเป็นผู้สูญเสียผลประโยชน์ของประเทศชาติ โดยสามารถใช้กลไกในการเข้าร่วมตรวจสอบและลดการทุจริต และหาประโยชน์ในสังคมได้ เช่น แจ้งเบาะแสและร้องเรียน

กระทำการทุจริตไปฟ้องครุภาครัฐที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการทุจริต เช่น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ปป.ท) หรือองค์กรที่สนับสนุนการปฏิรูปกฎหมายโดยประชาชน และองค์กรภาคประชาสังคม เช่น องค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) หรือสื่อมวลชน ซึ่งเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ประชาชนสามารถแจ้งข้อมูล แจ้งเบาะแส และหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการทุจริตเพื่อให้สื่อนำไปค้นหาหลักฐานเพิ่มเติม และสอบถามต่อหน่วยงานภาครัฐ และผู้อื่นที่เกี่ยวข้องได้

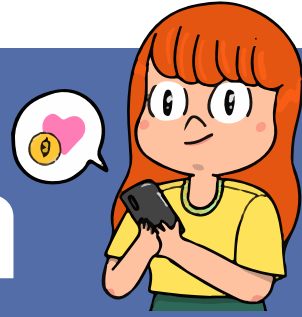
อ้างอิง : เปิดอาหารถาดหลุมศูนย์เด็กเล็ก หัวละ 20 บาท ผู้ปกครองปลื้ม น่านกินกว่าที่บ้านอีก. (15 มิถุนายน 2562). Kapook. สืบค้นจาก <https://highlight.kapook.com/view/180303>

การศึกษา / ทุจริต ‘อาหารกลางวัน’ ปัญหาซ้ำซาก ที่แก้ไม่ตก??. (7 กันยายน 2562). มติชนสุดสัปดาห์. สืบค้นจาก https://www.matichonweekly.com/column/article_226402

เตรียมฟัน 4 โรงเรียนดังโคราช ทุจริตอาหารกลางวันเด็ก ทำรัฐสูญงบอื้อ. (6 กรกฎาคม 2562). ไทยรัฐออนไลน์. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/news/local/northeast/1608556>

สถานการณ์คุณธรรม

จิตอาสา

ปัจจุบันงานด้านจิตอาสาและการเป็นอาสาสมัคร กำลังเป็นกระแสที่ได้รับความนิยม ไม่เฉพาะคนไทยเท่านั้น แต่กำลังเป็นที่นิยมจากเอเชียและทั่วโลก (Mass Volunteer) การขับเคลื่อนงานจิตอาสาในไทยจึงมีทั้งองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และองค์กรเอกชนระหว่างประเทศ ที่ได้จัดโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสาธารณประโยชน์ เช่น กิจกรรมทำความสะอาด ช่วยเหลือสัตว์ ซ่อมห้องเรียน

ช่วยเหลือผู้พิการ ฯลฯ โดยประเภทของงานจิตอาสา มีความหลากหลาย และใช้ทักษะเฉพาะพิเศษมากขึ้น จะเห็นได้ชัดว่า จากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจากภัยธรรมชาติ เช่น มหันตภัยพายุไต้ฝุ่น หรือการระดมทุนเพื่อก่อสร้างอาคาร ซ่อมอุปกรณ์การแพทย์ จะเห็นการรวมตัวของกลุ่มอาสาสมัครหรือจิตอาสาที่เข้ามาช่วยเหลือจำนวนมาก เกิดเป็นพลังเครือข่ายจิตอาสา ร่วมใจกันทำความดี ช่วยเหลือสังคม

จิตอาสา “ไทยอันดับที่ 16 ของโลก”

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ระบุถึงสถิติอาสาสมัครในประเทศไทย ที่สำรวจล่าสุดเมื่อปี 2559 พบว่า มีคนไทยที่ทำงานอาสาสมัครจำนวนมากถึง 10,415,917 คน ขณะเดียวกันองค์กร Charities Aid Foundation ได้จัดให้ไทยอยู่ในอันดับ 16 ของโลก รั้งอันดับ 4 ของเอเชีย ในการจัดดัชนีการให้ (CAF World Giving Index) ปี 2560 ที่มาจากการช่วยเหลือผู้อื่น การบริจาคเงิน และการทำงานอาสา โดยพุ่งขึ้นจากอันดับ 37 ในปี 2559

ในประเทศไทยมีอาสาสมัครจำนวนมากถึง

10,415,917 คน

อันดับที่ 16 ของโลก

อันดับที่ 4 ของเอเชีย

ที่มาจากการช่วยเหลือผู้อื่น
การบริจาค และการทำงานอาสา

ที่มา : กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปี 2559

ประเทศที่มีการให้สูงสุดในโลก

อันดับที่ 1
ประเทศเมียนมา
65%

อันดับที่ 2
ประเทศอินโดนีเซีย
60%

อันดับที่ 3
ประเทศเคนย่า
60%

อันดับที่ 16
ประเทศไทย
46%

งานจิตอาสาที่ได้รับความนิยมของคนไทย

อันดับที่ 1
เด็ก เยาวชน และสตรี

อันดับที่ 2
ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และ
ผู้ด้อยโอกาส

อันดับที่ 3
ธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อม

อันดับที่ 4
การศึกษา เรียนรู้
และฝึกอบรม

อันดับที่ 5
ศิลปะ
และวัฒนธรรม

ข้อมูลจาก : JitArsaBank.com

งานจิตอาสาที่ได้รับความนิยม อันดับที่ 1 เป็นงานด้านเด็ก เยาวชน และสตรี ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความมีน้ำใจ และความโอบอ้อมอารี ในการช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อน โดยการทำจิตอาสาไม่ใช่เป็นเพียงงานที่ต้องใช้แรงงานอย่างเดียว แต่ยังอาศัยทักษะเฉพาะทางหรือความเชี่ยวชาญในสาขาอื่น ๆ อีกด้วย

พื้นที่การทำงานของจิตอาสา

นอกจากประเภทของงานจิตอาสาที่คนส่วนใหญ่ ให้ความสนใจแล้ว การสร้างพื้นที่หน้างานของจิตอาสาที่มีความจำเป็น เพราะจะช่วยหนุนเสริมให้เกิดการพัฒนา โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1 พื้นที่ทางกายภาพ

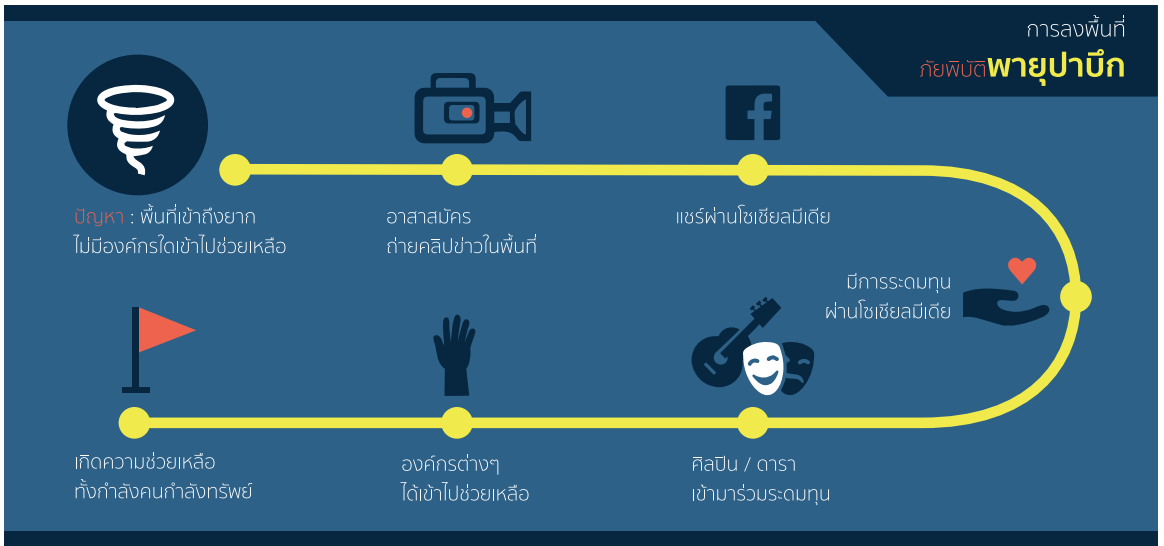
เป็นพื้นที่ที่ให้ผู้มีจิตอาสาได้มาพบปะกัน มีการทำกิจกรรมร่วมกัน และมีพื้นที่ในการระดมทรัพยากร และบริหารจัดการอาสาสมัครในระดับสูง เช่น การลงพื้นที่ช่วยเหลือผู้ประสบภัยในพื้นที่ภัยพิบัติ หรือพื้นที่ที่การพัฒนายังไม่เข้าถึงเต็มที่ เป็นต้น

2 พื้นที่ในโลกออนไลน์

เป็นพื้นที่ของการสื่อสารในโลกออนไลน์ เพื่อการสื่อสารอย่างรวดเร็ว และเป็นวงกว้าง สามารถระดมทุน ทรัพยากร อีกทั้งยังเป็นการณรงค์เพื่อสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว ทันต่อสถานการณ์

อ้างอิง : เทรนด์จิตอาสาแรงแรง 10 ล้านคนไทยรวมพลัง.
(2 กรกฎาคม 2562). BLT Bangkok.
สืบค้นจาก <https://www.bltbangkok.com/article/info/3/771>

สถานการณ์ด้านจิตอาสาที่เกิดขึ้น

• ชาวไทยรวมใจเป็นหนึ่งใน
สวมเสื้อเหลือง ทำจิตอาสา

นับตั้งแต่ต้นปีที่ผ่านมา มีประชาชนร่วมใจสมัครเป็นจิตอาสา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของพระราชพิธีบรมราชาภิเษกในหลวง รัชกาลที่ 10 โดยประชาชนทั่วทุกภูมิภาค และเครือข่ายจิตอาสา “เราทำความดี ด้วยหัวใจ” ต่างได้ทำกิจกรรมปรีภุมิทัศน์ ทำความสะอาดพื้นที่ต่าง ๆ และในช่วงต้นเดือนเมษายนที่ผ่านมา ศูนย์อำนวยการใหญ่จิตอาสาพระราชทาน 904 ได้เปิดรับจิตอาสาใหม่ และจิตอาสาเฉพาะกิจ เพื่อปฏิบัติงานในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ในช่วงก่อน ระหว่างงาน และหลังเสร็จงาน โดยมีการจัดแบ่งกลุ่มงานออกเป็น 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มงานรักษาความปลอดภัยและการจราจร กลุ่มงานแพทย์และสาธารณสุข กลุ่มงานขนส่ง กลุ่มงานบริการและสงเคราะห์ บำรุง กลุ่มงานนิทรรศการและพิธีการ กลุ่มงานโยธา กลุ่มงานโครงการและกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติ โดยประชาชนที่สมัครสามารถเลือกกลุ่มงานที่ตัวเองถนัดได้ ประชาชนที่ไม่ได้มาสมัครเป็นจิตอาสา รัฐบาลก็ได้ออกเชิญชวนให้สวมใส่เสื้อสีเหลืองเพื่อร่วมแสดงความจงรักภักดี และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ โดยการแต่งกายด้วยเสื้อสีเหลือง ตั้งแต่เดือนเมษายน - กรกฎาคม 2562

กระทรวงมหาดไทย ได้เปิดเผยตัวเลขของ “ยอดจิตอาสาเฉพาะกิจ” ในงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษกทั่วประเทศทั้งหมด 878 สำนักทะเบียนอำเภอ และ 50 เขต รวมถึงการสมัครทางอินเทอร์เน็ต มีจำนวนทั้งสิ้น 102,880 คน นับเป็นอีกช่วงเวลาหนึ่งที่น่าจดจำ ของประชาชนชาวไทยที่รวมใจเป็นหนึ่งเดียวกัน

• จิตอาสากับการจัดการภัยพิบัติ
และปัญหาสิ่งแวดล้อม

จากความเสียหายที่เกิดขึ้นจากภัยพิบัติในอดีต ทำให้คนไทยได้รับบทเรียนและประสบการณ์ในการเตรียมความพร้อม การป้องกัน บรรเทาผลกระทบ และการรับมือกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ และประชาชน ในการจัดการกับภัยพิบัติ เช่น ในช่วงต้นปีที่ผ่านมา ภาคใต้ได้รับความเสียหายที่เกิดขึ้นพายุ “ปากี” ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ในบริเวณกว้าง แต่ได้มีการเตรียมการรับมือและเฝ้าระวังเป็นอย่างดี ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการเกิดภัยพิบัติ หรือในช่วงที่เกิดฝุ่นละออง PM 2.5 ปกคลุมพื้นที่บริเวณกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด ส่งผลร้ายต่อสุขภาพ มีอาสาสมัครจำนวนหนึ่งที่ร่วมระดมแจกอุปกรณ์ และรณรงค์ลดฝุ่นกันอย่างจริงจัง โดยสิ่งที่ปรากฏชัดในเหตุการณ์ทั้งสอง คือ “จิตอาสา” ที่ต่างระดมทั้งกำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังสติปัญญา ช่วยเหลือผู้ประสบภัยโดยไม่ได้หวังผลตอบแทน จนนำไปสู่การช่วยเหลือในสื่อสังคมออนไลน์ เป็นการส่งต่อความดีให้เกิดขึ้นแก่คนในสังคม

• จิตอาสา พลังความดี เพื่อมวลชน

“ตูนพี่เวอร์ ก้าวใหม่...ก้าวคนละก้าว”

นับเป็นปรากฏการณ์ครั้งสำคัญที่เกิดขึ้น เมื่อเดือนมิถุนายน 2562 ที่ผ่านมา เมื่อตูน บอดี้สแลม และดารานักแสดงที่มีชื่อเสียง ได้จัดกิจกรรมวิ่งระดมทุนซื้ออุปกรณ์ทางการแพทย์ “ก้าวคนละก้าว อีสาน” เพื่อช่วยเหลือ 8 โรงพยาบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออีกครั้ง โดยในครั้งนี้ได้ใช้เส้นทางวิ่งจากจังหวัดหนองคายถึงขอนแก่น ด้วยระยะทาง 172 กิโลเมตร ในระยะเวลา 48 ชั่วโมง โดยมียอดบริจาคทะลุ 54 ล้านบาท แม้จะใช้เวลาวิ่งเพียงแค่ 2 วันเท่านั้น (วันที่ 15 - 16 มิ.ย. 62) โดยปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในครั้งนี้ นอกจากจะช่วยให้เกิดคุณภาพการบริการทางการแพทย์ที่ดีขึ้นในโรงพยาบาลพื้นที่ทุรกันดารแล้ว ยังทำให้เกิดการรวมพลังคนไทยในการร่วมกันทำความดี

อ้างอิง : ประชาชนร่วมใจสมัครจิตอาสาเป็นส่วนหนึ่ง พระราชพิธีบรมราชาภิเษก รัชกาลที่ 10. (29 เมษายน 2562). สดส์ปดาร์. สืบค้นจาก <https://sudsapda.com/pr-news/153115.html>

บทเรียนที่ได้จากการวิ่งระดมทุนของพี่ตูน นอกจากจะต้องมีการวางแผน และกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนแล้ว ในด้านการเตรียมความพร้อม ต้องมีการเตรียมตัวทั้งร่างกายและจิตใจ เช่น การดูแลสุขภาพ การตรวจและประเมินสภาพร่างกาย การเตรียมความพร้อมก่อนวิ่ง การจัดแพทย์คอยช่วยเหลือในยามฉุกเฉิน และสภาพจิตใจของพี่ตูนและทีมงาน แม้จะต้อง

เผชิญกับความเครียดและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ควบคุมไม่ได้ เช่น การบาดเจ็บ การหมุนตัวตกหายคนที่มาต้อนรับ หรือการเร่งสปีดเพื่อเพิ่มระยะทาง แต่ก็ก็เป็นสิ่งที่ทางพี่ตูนและทีมงานต้องข้ามผ่านอุปสรรคไปให้ได้ด้วยหัวใจที่มุ่งมั่น ซึ่งก็พิสูจน์ได้ถึงความสำเร็จที่เกิดขึ้น ด้วยยอดบริจาคที่ทะลุเกิน 54 ล้านบาท

“ตูน พี่வர்” ปุจฉา-วิสัชนา

การสื่อสารพลังบวก ผ่านสื่อออนไลน์

เช่น Facebook, Twitter, Instagram, Youtube ที่ส่งต่อไปยังสังคมโดยมีสื่อมวลชนเข้ามาร่วมในการเผยแพร่ความดีด้วย

ระดมทุนผ่านกิจกรรมการกุศล เพื่อ

ช่วยเหลืออุปกรณ์เครื่องมือแพทย์ที่ขาดแคลนในโรงพยาบาล เกิดโมเดลการบริหารที่มาจากหลากหลายช่องทาง โดยเฉพาะในโซเชียลมีเดีย

เกิดการกระแสแซงแท็กส่งต่อพลังความดี #ก้าวคนละก้าว #koytoonfamily #เซฟตูน #savetoon (ให้พี่ตูนวิ่งอย่างปลอดภัย เซลล์พื่ออย่างสุขภาพ)

ปลูกกระแส วงการวิ่งไทยให้สั้นสะเทือน ทำให้คนไทยได้หันมาดูแลสุขภาพด้วยการวิ่งกัน และกิจกรรมวิ่งก็สามารถดึงดูดความสนใจให้เข้ามามีส่วนร่วม

กระตุ้นให้คนหันมามองเป้าหมายของตัวเอง โดยการตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนและวางแผนการวิ่งเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

นางฟ้าของหมาวัด

จากข่าวที่แชร์กันในโลกออนไลน์ ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ เมื่อพบสาวใจบุญอาบน้ำให้สุนัขที่อาศัยอยู่ในวัดโหละหาร อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง จนเป็นที่ชื่นชมของชาวบ้านในละแวกนั้น กลายเป็นข่าวที่สื่อมวลชนให้ความสนใจ โดยสาวใจบุญที่เป็นจิตอาสา คือ นางนภัสวรรณ ชูแก้ว หรือ ผึ้ง อายุ 39 ปี เธอใช้เวลาว่างอาบน้ำให้สุนัขที่อยู่วัด และช่วยทำความสะอาดห้องน้ำภายในวัด ทำติดต่อกันมาหลายปี คุณผึ้งกล่าวว่าที่ผ่านมามีคนนำเงินส่วนตัวไปซื้ออุปกรณ์และแชมพูมาอาบน้ำให้กับสุนัขในวัด หรือสำนักสงฆ์ต่าง ๆ ในอำเภอย่านตาขาว เมื่อทำไปแล้วรู้สึกสบายใจ ยังได้ช่วยแบ่งเบาภาระของพระ รวมทั้งเป็นการสร้างความสุขให้กับสุนัขอีกด้วย

จากกรณีศึกษาดังกล่าวนี้นำให้กลายเป็นแรงบันดาลใจในการทำมาดี ซึ่งเป็นจิตอาสาที่ช่วยเหลือเกื้อกูลแก่สัตว์ โดยไม่ได้หวังผลตอบแทน อีกทั้งยังเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระของพระสงฆ์ ซึ่งเป็นการทำความดีเพื่อประโยชน์ต่อสังคม

อ้างอิง : พระราชกระแส ชม “สาวใจบุญ” อาบน้ำ-หมาวัด. (24 กุมภาพันธ์ 2562). ไทยรัฐออนไลน์. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/news/royal/1503435>
 ดำเกิง มุ่งธัญญา ชีวิตร้ายร้ายด้วยมิตรภาพสุดประทับใจ. (3 มีนาคม 2562). Posttoday. สืบค้นจาก <https://www.posttoday.com/life/healthy/582123>

**ครูไอซ์ หม่อมพิการทางสายตา
ผู้ทำความฝันจนสำเร็จ**

ร้านสะดวกซื้อรายใหญ่ได้ปล่อยแคมเปญโฆษณา “เชิดชูพระคุณครู ครูคือดวงประทีปส่องทาง 2019” เมื่อเดือน มกราคม 2562 จนกลายเป็นกระแสดังทั้งในทีวีและโลกออนไลน์ เป็นเรื่องราวที่น่าประทับใจของไอซ์ ดำเกิง มุ่งธัญญา ครูสอนภาษาอังกฤษ ผู้พิการทางสายตา โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย ในวัย 25 ปี ที่ได้เดินตามทางฝันจนสำเร็จ หลังจากเรียนจบปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก็สามารถสอบบรรจุเป็นครูได้

ครูไอซ์ได้กลายเป็นแรงบันดาลใจให้กับคนทั้งประเทศ ในด้านของการพัฒนาตนเองและทำความฝันให้เป็นจริง ด้วยความมุ่งมั่น พากเพียร พยายาม และความอดทนที่มากกว่า คนปกติหลายเท่า และมีทัศนคติที่ดี โดยครูไอซ์ไม่ได้คิดว่าตัวเองเป็นคนพิการ และใช้ชีวิตแบบคนปกติทั่วไป ซึ่งความดีของครูไอซ์ยังได้ช่วยส่งความดีไปช่วยเหลือคนอื่นในสังคมผ่านโซเชียลมีเดีย โดยการแชร์เรื่องราวของครูไอซ์ 1 แชร จะเท่ากับ 1 บาท มอบให้กับมูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์เพื่อนำไปจัดซื้อสื่ออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นเครื่องที่ช่วยในการเรียนรู้สำหรับผู้บกพร่องทางสายตาต่อไป

การที่มีศิลปินดารา และบุคคลธรรมดาที่หันมาทำจิตอาสา โดยไม่ได้มุ่งหวังผล และมองเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน นอกจากจะทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการทำความดีแล้ว ยังทำให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นตัวแบบหรือแม่แบบในการทำความดี โดยรูปแบบการทำจิตอาสาจะมีทั้งการช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละต่อสังคม การแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่น เป็นการทำงานด้วยความสมัครใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน

สิ่งที่ได้จากการทำ “จิตอาสา”

1
การยอมรับนับถือในตนเอง
เกิดความภาคภูมิใจ
และทำให้รู้สึกถึงการมีคุณค่า
ในตัวเอง

2
เกิดการยอมรับนับถือ
จากครอบครัว และสังคม

3
เกิดการเรียนรู้ ประสพการณ์ใหม่ ๆ
ในการทำงานด้านจิตอาสา
และเป็นโอกาสในด้านการทำงาน
และการเข้าสังคม

สถานการณ์ทางสังคมในด้านของจิตอาสาที่เกิดขึ้นตั้งแต่เดือนมกราคม – มิถุนายน 2562 สะท้อนให้เห็นถึงพลังคนไทยในการร่วมใจกันทำความดีให้เกิดขึ้นแก่สังคม เพื่อประโยชน์ส่วนรวม และกลายเป็นวาระแห่งชาติ ในการขับเคลื่อนประเทศร่วมกัน ซึ่งจะสำเร็จไม่ได้ ถ้าขาดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ในการทำความดีต่าง ๆ แม้กระแสจิตอาสาของไทยในเรื่องของปริมาณยังไม่น่าเป็นห่วง แต่เรื่องของการพัฒนาคุณภาพ โดยเฉพาะในด้านของศักยภาพของจิตอาสาและการจัดการที่เป็นระบบย่อมเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นถึงเวลาที่คนไทยทุกคนควรมองข้ามเรื่องของกระแสและร่วมกันพัฒนางานด้านจิตอาสาอย่างจริงจัง เพื่อสร้างผลกระทบทางบวกให้เกิดขึ้นในสังคมไทยอย่างยั่งยืน

จากสถานการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้น สามารถสะท้อนสถานการณ์คุณธรรมที่สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงบวกและการเสริมแรงทางสังคม ตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว สังคม และประเทศชาติในลักษณะต่าง ๆ โดยสามารถสรุปพอสังเขปได้ดังนี้

1) สถานการณ์คุณธรรมที่เกิดจากการมีส่วนร่วมในการทำสิ่งดี ๆ ของประชาชนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และกระบวนการจิตอาสาในการดำเนินการช่วยเหลือเกื้อกูลกันของคนในชาติ เช่น การรับมือภัยพิบัติ การระดมทุนรับบริจาคช่วยเหลือโรงพยาบาล การช่วยเหลือเกื้อกูลคนทำความดี ซึ่งหากมีการส่งเสริมให้เกิดการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายต่าง ๆ ก็จะทำให้เกิดการสร้างและสานพลังในลักษณะต่าง ๆ ทั้งในเชิงประเด็นและพื้นที่ ส่งผลให้เกิดเป็นพลเมืองตื่นรู้ และเป็นกำลังสำคัญในการสร้างสังคมคุณธรรม ที่ผู้คนในสังคมให้ความสำคัญต่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

2) สถานการณ์ที่ต้องเฝ้าระวังด้านคุณธรรม ที่เกิดจากการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายและความเดือดร้อนต่อผู้อื่นและสังคมโดยรวม เช่น การทะเลาะวิวาท ปัญหาครอบครัว การสร้างความขัดแย้งในสังคม ตลอดจนปัญหาการคอร์รัปชัน ซึ่งส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากความอ่อนแอของสังคม ที่ขาดภูมิคุ้มกันในการรับมือทั้งในระดับของบุคคล ครอบครัว ตลอดจนการบูรณาการการทำงานของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาค

“...การที่จะทำงานให้สัมฤทธิ์ผลที่พึงปรารถนา คือ ที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรมด้วยนั้น จะอาศัยความรู้แต่เพียงอย่างเดียวไม่ได้ จำเป็นต้องอาศัยความสุจริต ความบริสุทธิ์ใจ และความถูกต้องเป็นธรรมประกอบด้วย เพราะเหตุว่าความรู้นั้นเป็นเหมือนเครื่องยนต์ ที่ทำให้รถยนต์เคลื่อนไปได้ประการเดียว ส่วนคุณธรรมดังกล่าวแล้ว เป็นเหมือนหนึ่งพวงมาลัย หรือหางเสือ ซึ่งเป็นปัจจัยที่นำพาให้รถยนต์ดำเนินไปถูกทางด้วยความสวัสดิ์ คือ ปลอดภัยจนบรรลุถึงจุดหมายที่พึงประสงค์ ดังนั้น ในการที่จะประกอบกิจการเพื่อตน เพื่อส่วนรวมต่อไป ขอให้ทุกคนสำนึกไว้เป็นนิตย์ โดยตระหนักว่า การงาน สังคม และบ้านเมืองนั้น ถ้าขาดผู้มีความรู้เป็นผู้บริหารดำเนินการ ย่อมเจริญก้าวหน้าไปได้โดยยาก แต่ถ้าวางใจ สังคมใด และบ้านเมืองใดก็ตาม ขาดบุคคลผู้มีความสุจริตแล้ว จะดำรงอยู่ไม่ได้เลย...”

ประชาชนเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหา ซึ่งการส่งเสริมคุณธรรมพื้นฐานอย่างการมีวินัย และความรับผิดชอบ จะทำให้เกิดเป็นค่านิยมสำคัญของประเทศ

3) สถานการณ์คุณธรรมในการสร้างความเข้มแข็งของประเทศไทย โดยเป็นการส่งเสริมคุณธรรมด้านความพอเพียงที่เปรียบได้กับฐานรากของบ้านเรือน เนื่องจากการส่งเสริมการดำรงชีวิตตามหลักทางสายกลางของประชาชนในทุกกลุ่มวัยและอาชีพ ด้วยการใช้เหตุผล ความพอประมาณ และมีภูมิคุ้มกัน ภายใต้งูเห่าคือ ความรู้และคุณธรรม ทั้งนี้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยังเป็นหลักการพัฒนาประเทศที่สำคัญในปัจจุบันของประเทศ

อย่างไรก็ตาม การแก้ไขปัญหาดังกล่าว รวมถึงการเสริมสร้างให้ประชาชนได้ตระหนักถึงความสำคัญในการดำรงตน และการช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างกัน เพื่อสร้างสังคมคุณธรรมนั้น จำเป็นต้องมีคุณธรรมสำคัญ 4 ประการ ประกอบด้วย พอเพียง วินัย สุจริต และจิตอาสา อันจะนำพาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสังคมไทย ให้สามารถพัฒนาคุณภาพคนในระดับจิตใจ ให้เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ดังพระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2520 ดังนี้

อ้างอิง

คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ. แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2559 - 2564). (30 เมษายน 2562) สืบค้นจาก https://www.m-culture.go.th/yala/download/article/article_20180720153045.pdf

พายุพ พยอมยนต์ และสุรัชย์ คุ่มสิน. 2543. ประมวลสาระชุดวิชา เศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม (Environmental Economics). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมจารีราช.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2546. การพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สุรัชย์ ห้วนแก้ว และคณะ. 2545. การพัฒนาที่ยั่งยืนในกระแสโลกาภิวัตน์กับทิศทางประเทศไทย. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษาการพัฒนาสังคม คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ที่มาแหล่งข่าวออนไลน์

มติชน / มติชนออนไลน์ / มติชนรายสัปดาห์ / ไทยรัฐ / Workpoint / Prachupostnews / Sanook / ช่อง 7 / Siamrath / TMC แพทย์อาสา / Greenpeace / BBC / The Bangkok Insight / Posttoday-The Standard / Dailynews / ข่าวสด / Line Today / Siamland News / Marketeer Online / เพจลุงซาเล้งที่หายไป / PCD กรมควบคุมมลพิษ / Thai Publica / Thai PBS / ช่อง 3 / Chiangmai News / เพจอิน / ศูนย์คุณธรรม / Manager Online / I-newsmedia / BLT Bangkok / สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) / กรุงเทพธุรกิจ / ช่อง ONE / แนวหน้า / คมชัดลึก / กรมสุขภาพจิต / CU Radio / วิกิพีเดีย / Voice TV / PPTVHD / กรมสรรพากร / สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) / กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม / Kapook / Thainetizen network / Salika / MCOT / Youtube / สสส.

10

ปรากฏการณ์
คุณธรรม จริยธรรม
ในสังคมไทย

สรุปภาพรวม 10 สถานการณ์ คุณธรรม จริยธรรม ในช่วงเดือนมกราคม – พฤษภาคม 2562

ปัญหา / ที่มา	ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น	คุณธรรมสำคัญ	ลักษณะการส่งเสริมคุณธรรม
การทะเลาะวิวาท ในงานพิธีต่าง ๆ ก่อให้เกิดความเสียหาย ต่อชีวิตและทรัพย์สิน	“วิวาทเดือด ในงานบวช งานบุญ”	พอเพียง	การเสริมสร้างค่านิยมความพอเพียง และหลักทางสายกลางเพื่อเชื่อมโยง กับค่านิยมการเฉลิมฉลองงานบวช เพื่อให้การบวชเป็นไปตามหลักสำคัญของ พระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง
สถิติการเกิดอุบัติเหตุ บนท้องถนนสูงขึ้น ผู้ขับขี่ขาดวินัยในการใช้รถ	“วินัยจราจร สะท้อนวินัยชาติ”	วินัย	การส่งเสริมให้เกิดค่านิยมที่ดี และเคารพกฎจราจร ในการใช้รถใช้ถนนในระดับบุคคล และสังคมโดยรวม
สถิติพระสงฆ์ไทยอาพาธสูง สาเหตุจากอาหารใส่บาตร	“พระสงฆ์ อาพาธสูง จากอาหาร ที่ญาติโยมใส่บาตร”	วินัยและ ความรับผิดชอบ	การสร้างความตระหนักและใส่ใจ ต่อการปฏิบัติต่อพระสงฆ์ ซึ่งมีวัตรปฏิบัติเฉพาะ ตามหลักศาสนา เพื่อลดผลกระทบด้านสุขภาพ
มีขยะและพลาสติกจำนวนมาก ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	“ขยะล้นเมือง”	วินัยและ ความรับผิดชอบ	การส่งเสริมความมีวินัย และความรับผิดชอบต่อ ต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม
เยาวชนติดเกมออนไลน์ สถิติการฆ่าตัวตายสูง และการทะเลาะวิวาท ในกลุ่มวัยรุ่น	“ติดเกมออนไลน์ - ฆ่าตัวตาย - ทะเลาะวิวาท” ปัญหาใหญ่วัยรุ่น	วินัยและ ความรับผิดชอบ	การให้ความสำคัญและสร้างวินัย ต่อการเลี้ยงดูบุตรหลานให้เป็นคนดี และมีคุณภาพ

ปัญหา / ที่มา	ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น	คุณธรรมสำคัญ	ลักษณะการส่งเสริมคุณธรรม
การสร้างความเกลียดชังในโลกออนไลน์ทำให้เกิดปัญหาความรุนแรงในสังคม เช่น การแบ่งพรรคแบ่งพวก ฯลฯ	“Hate Speech เครื่องมือสร้างความเกลียดชังในสังคมไทย”	วินัยและความรับผิดชอบ	การส่งเสริมค่านิยมการรับและส่งต่อ (แชร์) ข้อความต่าง ๆ ที่เป็นข้อเท็จจริงและไม่ก่อให้เกิดความเกลียดชังในสื่อสังคมออนไลน์
การตกอันดับของตัวชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันในประเทศไทย	“CPI สถานการณ์ความโปร่งใสไทยตกอันดับ”	สุจริต	การส่งเสริมความสุจริตให้เกิดเป็นคุณธรรมที่พึงประสงค์ทั้งในระดับบุคคล องค์กร และประเทศ
มลพิษจากฝุ่นละออง PM 2.5 เกิดขึ้นในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด ส่งผลเสียต่อสุขภาพของประชาชน	“จิตอาสาสู้วิกฤตฝุ่นพิษ PM 2.5”	จิตอาสา	การส่งเสริมความร่วมมือร่วมใจในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมและความมุ่งมั่นในการแก้ไขปัญหาของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน
วาทภัยพายุปากีสต์ถล่มภาคใต้สร้างความเสียหายแก่บ้านเรือน ทรัพย์สิน และประชาชน	“มหันตภัยพายุปากีสต์ถล่มภาคใต้”	จิตอาสา	การส่งเสริมให้เกิดความรัก / ความเมตตา ตามหลักศาสนาในการสร้างจิตอาสาและการหยิบยื่นความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัย
การรวมตัวของเครือข่ายจิตอาสาในการทำความดีเพื่อประโยชน์สาธารณะ	“พลังจิตอาสา ร่วมใจทำความดี”	จิตอาสา	การส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายจิตอาสาในด้านต่าง ๆ ตามความสนใจเพื่อยึดโยง และยกระดับให้เกิดการเชื่อมโยงและสื่อสารการทำความดีเพื่อส่วนรวม

มหันตภัยพายุปากบึก

ขาดลมภาคใต้

เมื่อต้นปีที่ผ่านมา พื้นที่ภาคใต้ได้รับความเสียหายจาก “ปากบึก (PABUK)” พายุลูกแรกที่เข้ามาประเทศไทย เมื่อเดือนมกราคม 2562 โดยเกิดจากพายุดีเปรสชันบริเวณทะเลจีนใต้ตอนล่าง ได้ทวีกำลังแรงขึ้นเป็นพายุโซนร้อน โดยความเร็วลมสูงสุดใกล้ศูนย์กลางประมาณ 65 กิโลเมตรต่อชั่วโมง และเคลื่อนตัวลงสู่อ่าวไทย โดยมีผลกระทบต่อภาคใต้เมื่อวันที่ 3 – 5 มกราคม 2562 ทำให้บริเวณดังกล่าวมีฝนตกเพิ่มขึ้น และมีฝนตกหนักถึงหนักมากบางแห่ง จนทำให้ทางภาคใต้ของไทย ได้มีการเฝ้าระวังอันตรายจากฝนตกหนักในครั้งนี

สถานการณ์ความรุนแรง

เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2562 ศูนย์ภูมิภาค กองพัฒนาอุตุนิยมวิทยา กรมอุตุนิยมวิทยา ได้รายงานสถานการณ์ว่า พายุโซนร้อน “ปากบึก” ซึ่งมีแหล่งกำเนิดจากหย่อมความกดอากาศต่ำ กำลังแรงบริเวณทะเลจีนใต้ตอนล่าง ได้ทวีกำลังแรงขึ้นเป็นพายุดีเปรสชันเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2561 จากนั้นได้ทวีกำลังแรงขึ้นเป็นพายุโซนร้อน “ปากบึก” ในช่วงบ่ายของวันที่ 1 มกราคม 2562 โดยพายุนี้เคลื่อนตัวทางทิศตะวันตกเข้าสู่บริเวณอ่าวไทยตอนล่าง แล้วเคลื่อนขึ้นฝั่งบริเวณอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อเวลา 12.45 น. เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2562 มีกำลังแรงเป็นพายุโซนร้อน จากนั้นพายุนี้ได้เคลื่อนผ่านอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช และอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ ก่อนอ่อนกำลังเป็นพายุดีเปรสชันปกคลุมบริเวณอำเภอทับปุด จังหวัดพังงา ในช่วงเช้าของวันที่ 5 มกราคม 2562 จากนั้นได้เคลื่อนตัวลงสู่ทะเลอันดามัน พร้อมทั้งอ่อนกำลังลงเป็นหย่อมความกดอากาศต่ำกำลังแรงในช่วงค่ำของวันเดียวกัน แล้วปกคลุมอยู่บริเวณอันดามันตอนบนในเวลาต่อมา

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้รายงานสถานการณ์พายุโซนร้อนปากบึก ตั้งแต่วันที่ 3–7 มกราคม 2562 ซึ่งได้ส่งผลกระทบในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ รวมทั้งสิ้น 23 จังหวัด

จำนวน 111 อำเภอ, 563 ตำบล, 3,769 หมู่บ้าน ได้แก่ จังหวัด นครศรีธรรมราช, สุราษฎร์ธานี, ปัตตานี, นราธิวาส, สงขลา, พัทลุง, ระนอง, ชุมพร, กระบี่, ยะลา, สตูล, ภูเก็ต, พังงา, ตรัง, เพชรบุรี, ประจวบคีรีขันธ์, จันทบุรี, ชลบุรี, ตราด, ระยอง, สมุทรสาคร, สมุทรสงคราม และสมุทรปราการ มีผู้เสียชีวิตจำนวน 5 ราย (จังหวัดนครศรีธรรมราช 3 ราย และจังหวัดปัตตานี 2 ราย) บาดเจ็บ 2 ราย (จังหวัดประจวบคีรีขันธ์) ประชาชนได้รับความเดือดร้อน จำนวน 265,132ครัวเรือน 883,572 คน บ้านเรือนได้รับความเสียหายทั้งสิ้น 405 หลัง และบางส่วน 53,008 หลัง

ผลกระทบและความเสียหายที่เกิดขึ้น

• สายการบินยกเลิกเที่ยวบิน เพื่อความปลอดภัย สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย (กพท.) รายงานว่า จากกรณีพายุโซนร้อนปากบึกเคลื่อนตัวผ่านประเทศไทย ได้ส่งผลกระทบต่อให้มีการยกเลิกเที่ยวบินที่ทำการบิน ณ สนามบิน 3 แห่ง ได้แก่ สนามบินสมุย สนามบินสุราษฎร์ธานี และสนามบินนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ 4 – 6 มกราคม 2562 จำนวนทั้งสิ้น 144 เที่ยวบิน แบ่งออกเป็นเที่ยวบินภายในประเทศ 123 เที่ยวบิน และเที่ยวบินระหว่างประเทศ 21 เที่ยวบิน

- เรือนำเที่ยวไม่สามารถออกจากฝั่ง ฝั่งอ่าวไทยยุติการเดินทางเรือ โดยบริษัทเรือโดยสารต่าง ๆ ประกาศงดเดินเรือ เมื่อวันที่ 3 – 6 มกราคม 2562 เพราะหวั่นผลกระทบจากพายุปากบึก

- นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติติดค้างอยู่บนเกาะ จำนวน 324 คน และติดค้างอยู่บนเกาะ 2 แห่ง ได้แก่ เกาะราชาและเกาะพีพี ต่อมาได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่พาเดินทางออกจากเกาะ

- มีการอพยพประชาชนในพื้นที่ 7 จังหวัด จำนวน 31 อำเภอ 240 จุด รวมทั้งสิ้น 34,089 คน โดยกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง ร่วมกับหน่วยทหารช่วยผู้ประสบภัย ระดมเครื่องจักรกลด้านสาธารณภัย หนุ่นระบายน้ำ เพื่อคลี่คลายสถานการณ์

- แนวปะการังน้ำตื้นได้รับความเสียหาย พายุโซนร้อนปากบึกส่งผลกับทะเลไทย ระบบนิเวศที่ได้รับผลมากที่สุด คือแนวปะการังน้ำตื้นแตกหัก เกิดอ่าว คลื่น ตะกอน และน้ำจืดไหลลงทะเล เกิดแพขยะจำนวนมาก โดยเฉพาะขยะจำพวกพลาสติก

- พื้นที่ในภาคใต้ได้รับความเสียหาย ส่งผลกระทบต่อวง เช่น จังหวัดนครศรีธรรมราช เกิดวาตภัยในพื้นที่ 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอปากพนัง, อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช, อำเภอหัวไทร, อำเภอขนอม, อำเภอลิขิต และอำเภอท่าศาลา จังหวัดปัตตานีเกิดวาตภัยในพื้นที่ 1 อำเภอ ได้แก่ อำเภอยะหริ่ง รวม 2 ตำบล ได้แก่ ตำบลแหลมโพธิ์ ตำบลตะโละกาโปร์ และพื้นที่ในจังหวัดอื่น ๆ ได้แก่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี, สงขลา, ชุมพร, ยะลา, พัทลุง และนราธิวาส

ไฟระวังกองการณ

ประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เตรียมชุดยาและชุดอุปกรณ์

จิตอาสาที่เกิดขึ้นก่อนเกิดภัย

อบรมการช่วยเหลือขณะเกิดภัย

กู้ชีพ
กู้ภัย
วัดระดับน้ำ
ซ้อมอพยพ

อพยพประชาชนออกนอกพื้นที่เสี่ยงภัย

*สรุปจากवादภัยพายุปากบึก

ระยะที่ 1 ก่อนเกิดภัย

- สำนักงานบรรเทาทุกข์ และประชานามัยพิทักษ์ สภากาชาดไทย ได้ประสานงานกับจังหวัดต่าง ๆ ที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบ เพื่อเตรียมการช่วยเหลือผู้ประสบภัยอย่างทันท่วงที โดยมีการจัดประชุมหารือกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด รวมทั้งประเมินสถานการณ์และสำรองเครื่องอุปโภคบริโภค ยา และเวชภัณฑ์ เพื่อเตรียมพร้อมในการแจกจ่ายให้แก่ผู้ประสบภัย

- ในภาคชุมชน เครือข่ายเฝ้าระวังภัยพิบัติและช่วยเหลือผู้ประสบภัยตำบลลุงซิง จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้มีการ

เตรียมความพร้อม เพื่อป้องกันและช่วยเหลือแบบจัดการตนเอง เพราะเครือข่ายเฝ้าระวังฯ ได้รับการอบรมการกู้ชีพ การกู้ภัยต่าง ๆ รวมทั้งการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การใช้วิทยุสื่อสารแจ้งเหตุ การอ่านเครื่องวัดระดับน้ำ รวมถึงการซ้อมแผนอพยพ มีการเตรียมอาหารแห้ง น้ำดื่ม ยารักษาโรค สิ่งของจำเป็น และกำหนดสถานที่ให้ชาวบ้านให้เป็นศูนย์พักพิงชั่วคราว ในตำบลลุงซิง จำนวน 4 แห่ง ปัจจุบันเครือข่ายเฝ้าระวังฯ มีอาสาสมัครทั้งสิ้น จำนวน 178 คน

ส่งรถบรรทุก/รถโฟร์วีล
อำนวยความสะดวกการปฏิบัติงาน
งานจิตอาสา

จิตอาสาที่เกิดขึ้น ขณะเกิดภัย

การประสานงาน
ระหว่างอาสาในพื้นที่
และนอกพื้นที่เพื่อ
ช่วยเหลือผู้ประสบภัย

เตรียมความพร้อม
ปฏิบัติงาน
ครัวเคลื่อนที่
ผลิตน้ำสะอาด
เรือท้องแบน
แพทย์เคลื่อนที่

มอบชุดยาและชุดอุปกรณ์บริโภค

นำผู้ประสบภัยที่
ได้รับบาดเจ็บส่ง
โรงพยาบาลใกล้เคียง

โรงพยาบาลในพื้นที่
เปลี่ยนเป็นศูนย์อพยพ
ชั่วคราว

ลงพื้นที่
สำรวจความต้องการ

*สรุปจากภาวะภัยพายุปาบึก

จัดรถเคลื่อนที่รักษา
สัญญาณคลื่นโทรศัพท์

ระยะที่ 2 ขณะเกิดภัย

• สำนักงานบรรเทาทุกข์และประชานามัยพิทักษ์ สภากาชาดไทย ได้ลงพื้นที่สำรวจประเมินความต้องการ เยี่ยมให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยในด้านต่าง ๆ ได้แก่ มอบชุดธารน้ำใจในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช, ประจวบคีรีขันธ์และพัทลุง และส่งทีมกองอำนวยการส่วนหน้า ไปปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่วันที่ 5 มกราคม 2562 อีกทั้งยังมีการเตรียมความพร้อมทีมปฏิบัติงาน ได้แก่ หน่วยครัวเคลื่อนที่ หน่วยผลิตน้ำสะอาด หน่วยเรือท้องแบน และหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้ทันที นอกจากนี้ยังมีการจัดส่งชุดเครื่องครัว ชุดเครื่องนอน และชุดทำความสะอาดพร้อมเครื่องนุ่งห่ม เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย จำนวน 10 ชุมชน

• นายแพทย์สภาได้มอบให้เลขาธิการแพทยสภา จัดตั้ง “โครงการแพทย์อาสาแพทยสภา ช่วยผู้ประสบภัยพายุปาบึกภาคใต้” ขึ้นตั้งแต่วันที่ 6 มกราคม 2562 เป็นต้นไป โดยประสานความร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุข และขอการสนับสนุนจากมูลนิธิ ธรรมาภิบาลทางการแพทย์

• แพทย์อาสา แพทยสภา นำทีมแพทย์อาสาลงพื้นที่ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ โดยทางโรงพยาบาลในพื้นที่ต่างร่วมประเมินสถานการณ์ เพื่อเตรียมการช่วยเหลือได้อย่างทันท่วงทีโดยใช้รถ GMC ขนาดใหญ่ ร่วมกับกำลังพลของทหารตัดต้นไม้ขวางเส้นทาง นำผู้ป่วยออกมาได้ และโรงพยาบาลต่าง ๆ ในพื้นที่ ได้ร่วมกันปรับพื้นที่เป็นศูนย์อพยพชั่วคราว โดยรับผู้ป่วยติดเตียงเข้ามาพักในโรงพยาบาลเพื่อดูแล

อ้างอิง

ผ.ตร.สังระคม “จิตอาสาภัยพิบัติ” กำหนด 3 แผนรับมือ ดชด.ยกพลสู้ “ปาบึก” พร้อมช่วยพชช. (3 มกราคม 2562). มติชนออนไลน์. สืบค้นจาก https://www.matichon.co.th/local/crime/news_1301272

จิตอาสาร่วมพัฒนาคืนความสวยงาม “หาดหัวหิน” หลังพายุปาบึกสงบ. (7 มกราคม 2562). ประจวบโพสต์นิวส์. สืบค้นจาก <http://www.prachuppostnews.com/archives/6874>

นทท.แห่กลับเที่ยวภูเก็ต หลังปาบึกพัดผ่าน ด้านจิตอาสาเร่งทำความสะอาด. (6 มกราคม 2562). ไทยรัฐ. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/content/1462986>

มูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่งท้อฟ้า ยามยาก สภากาชาดไทย บรรจลงยังชีพพระราชทาน เพื่อเตรียมนำไปช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจากพายุโซนร้อนปาบึก. (9 มกราคม 2562). ช่อง 7 HD. สืบค้นจาก <https://news.ch7.com/detail/320583>

จิตอาสาที่เกิดขึ้น หลังเกิดภัย

สำรวจและประเมิน
ความต้องการ

สร้างบ้านหลังใหม่
ให้กับผู้ประสบภัย

ลงพื้นที่
ทำความสะอาด

ลงขันสร้างทาง
เข้าออกหมู่บ้านกันเอง

มอบของอุปโภคบริโภคเพิ่มเติม

นำผู้ประสบภัยกลับเข้าพื้นที่

ซ่อมแซมความเสียหาย
โรงเรียน สถานที่ราชการ

*สรุปจากवादภัยพายุปาบึก

ระยะที่ 3 หลังเกิดภัย

- สำนักงานบรรเทาทุกข์ฯ สภากาชาดไทย ได้มอบหมายให้ทีมอำนวยการส่วนหน้า และสถานีกาชาด ที่ 12 ดำเนินการสำรวจ และประเมินความต้องการในพื้นที่ โดยแผนการดำเนินงานระยะฟื้นฟูในเบื้องต้น ได้แก่ การซ่อม และสร้างบ้านหลังใหม่
- หจก. ลิงห่อฉัตร และเครือข่ายนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ลงพื้นที่ทำความสะอาดบ้านเรือน และมอบสิ่งของอุปโภคบริโภคให้กับผู้ประสบภัย

- เจ้าหน้าที่ตำรวจและจิตอาสา จังหวัดภูเก็ต ประจวบคีรีขันธ์ นครศรีธรรมราช นราธิวาส และสุราษฎร์ธานี ร่วมกันทำความสะอาดหลังสถานการณ์พายุปาบึก
- เครือข่ายเฝ้าระวังภัยพิบัติ และช่วยเหลือผู้ประสบภัย ตำบลกรุงชิง จังหวัดนครศรีธรรมราช ร่วมกันลงขันซ่อมถนนทางเข้าออกหมู่บ้าน

น้ำใจไทย จิตอาสาเดินหน้าช่วยเหลือพี่น้องผู้ประสบวาตภัยพายุปาบึกอย่างต่อเนื่อง. (6 มกราคม 2562). Sanook. สืบค้นจาก <https://www.sanook.com/news/7634118/>

“AIS-DTAC-TRUE” พร้อมดูแลเครือข่ายเต็มที่ได้รับพายุโซนร้อน “ปาบึก”. (4 มกราคม 2562). สยามรัฐ. สืบค้นจาก <https://siamrath.co.th/n/59632>

โครงการแพทย์อาสา แพทย์สภา ช่วยผู้ประสบภัย พายุปาบึก ภาคใต้. (7 มกราคม 2562). แพทย์อาสาแพทย์สภา. สืบค้นจาก <https://tmc.or.th/volunteer/>

ปาบึก (Pabuk) พายุหมุนเขตร้อนข้ามปี. (4 มกราคม 2562). Greenpeace. สืบค้นจาก <https://www.greenpeace.org/archive-thailand/news/blog1/pabuk/blog/62085/>

พายุปาบึก: รื้ออะไรแล้วบ้างเกี่ยวกับพายุนอกฤดูมรสุมรุนแรงที่สุดพัดถล่มอ่าวไทย. (4 มกราคม 2562). BBC. สืบค้นจาก <https://www.bbc.com/thai/thailand-46744042>

สรุป “ปาบึก” ถล่ม ทำสายการบินต้องยกเลิก 144 เที่ยวบิน. (14 มกราคม 2562). The Bangkok Insight. สืบค้นจาก <https://www.thebangkokinsight.com/88589/>

ปภ.แถลงพายุปาบึกสร้างความเสียหาย 8 จังหวัด มีผู้เสียชีวิต 3 ราย. (5 มกราคม 2562). โพสต์ทูเดย์. สืบค้นจาก <https://www.posttoday.com/social/general/575987>

รัฐ-เอกชน-ชุมชน ผนึกพลังสร้างความร่วมมือ

ภาครัฐ

1

สำนักงานบรรเทาทุกข์และประชานามัยพิทักษ์ สภากาชาดไทย ได้ลงพื้นที่สำรวจ ประเมินความต้องการ เยี่ยมให้กำลังใจ มอบชุดธารน้ำใจ ชุดเครื่องครัว ชุดเครื่องนอน ชุดทำความสะอาด ชุดเครื่องเขียน ชุดสุขอนามัย ฯลฯ รวมทั้งจัดกิจกรรม Big Cleaning Day ในพื้นที่ประสบภัย

2

ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (ธพว.) ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) ธนาคารอาคารสงเคราะห์ (ธอส.) และบรรษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.) ได้ออกมาตรการเร่งด่วนช่วยเหลือลูกค้านายธนาคารที่จะได้รับผลกระทบในพื้นที่ประสบภัย

ภาคเอกชน

1

ผู้ให้บริการโทรศัพท์มือถือ AIS, True, Dtac ได้จัดเตรียมพร้อมรถโมบายล์เคลื่อนที่ เจ้าหน้าที่ ทีมงานวิศวกร ลงพื้นที่ดูแลสัญญาณและสถานีฐานในเขตภาคใต้ในสถานการณ์พายุปายึกเพื่อช่วยเหลือประชาชนอย่างใกล้ชิด

ชุมชน

1

ชาวบ้านตำบลกรุงชิง ระดมเงินกันเองซ่อมสะพานเข้าหมู่บ้านหลังพายุปายึกถล่มพัง โดยจ้างรถแบคโฮซ่อมแซมถนนเข้าออกหมู่บ้านให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว เพื่อจะได้รับส่งสินค้าด้านการเกษตร โดยเฉพาะทุเรียนที่กำลังออกผลผลิต

2

เครือข่ายทรัพยากรชายแดนใต้จากพื้นที่จังหวัดปัตตานี มีการจัดกลุ่มเฝ้าระวังภัยพิบัติ ร่วมวางแผนและแจ้งข่าวสาร และชาวบ้านเตรียมพร้อมสิ่งต่าง ๆ ในการดูแลตนเองอย่างดี โดยไม่รอหรือร้องขอจากหน่วยงานราชการเพียงอย่างเดียว

คุณธรรมที่เกิดขึ้น

- **ความมีน้ำใจ ช่วยเหลือดูแลกัน** ลักษณะเด่นที่ชัดเจนของคนไทย ในสถานการณ์ที่ต้องเผชิญกับภัยพิบัติ “พายุปายึก” คือ ความมีน้ำใจ และช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม รวมทั้งชุมชนที่เตรียมแผนการรับมือกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งได้สะท้อนถึงการวางแผนเตรียมรับมือด้วยกระบวนการพึ่งพาตนเอง
- **การมีจิตสาธารณะ ไม่เพิกเฉยต่อปัญหาที่เกิดขึ้น** โดยการระดมความช่วยเหลือจากหน่วยงานหลายภาคส่วน มีการลงพื้นที่สำรวจ กำหนดจุดเสี่ยงภัย ประเมินความต้องการ มีการระดมอาสาสมัครเข้าไปช่วยเหลือและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การดูแลด้านความปลอดภัย การจัดการด้านอาหาร การมอบสิ่งของอุปโภคบริโภคแก่ผู้ประสบภัย การดูแลผู้ประสบภัยในศูนย์พักพิง การช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบ ซึ่งจิตอาสาที่มาช่วยเหลือผู้ประสบภัยในพื้นที่ ต้องสละทั้งความคิด กำลังกาย กำลังทุนทรัพย์ เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยโดยไม่หวังผลตอบแทน และไม่เพิกเฉยกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ยกตัวอย่างเหตุการณ์โรงพยาบาลทหารที่ซึ่รด GMC ขนาดใหญ่ ร่วมกับกำลังพลทหารติดต้นไม้ที่กีดขวางเส้นทางถนน เพื่อนำผู้ป่วยออกมาได้
- **การระดมความช่วยเหลือจากสื่อสังคมออนไลน์** โดยการระดมทุนจากหน่วยงานหลายแห่ง ทั้งทรัพยากรต่าง ๆ และการระดมทุนช่วยเหลือจากองค์กรต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้เกิดการ

ช่วยเหลือจากหลายภาคส่วน เช่น ผู้ประกอบการรายหนึ่งเมื่อได้ทราบข่าวแล้ว จึงได้จัดเตรียมเสบียงอาหารลงพื้นที่ไปแจกจ่ายให้กับผู้ประสบภัย เป็นต้น

การรับมือภัยพิบัติจากการเข้ามาเยือนของพายุโซนร้อนปายึกของประเทศไทย เป็นที่จับตามองไปทั่วโลก เนื่องจากเป็นพายุที่มีความรุนแรงในรอบหลายสิบปี แต่ภายใต้ความเสียหาย การขาดแคลนอาหารและสิ่งของ รวมทั้งซากปรักหักพัง แต่ทั่วโลกกลับได้พบกับ “**การยึดโยงของจิตอาสา ในการทำความดี**” ช่วยเหลือเกื้อกูลในทุกส่วนของสังคม ที่ไม่มีกรอบทั้งด้านสังคม ชนชั้น หรือศาสนา ที่มีตั้งแต่พระสงฆ์ ผู้นำศาสนา ครู อาจารย์ นักเรียน นักศึกษา หน่วยงาน ห้างร้านและประชาชนทั่วไป ทั้งที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ และนอกพื้นที่ ต่างหลั่งไหลเข้ามาหยิบยื่นความช่วยเหลือ ฟันฟูชุมชน ชวยหา ทำความสะอาดโรงเรียน ซ่อมแซมบ้านเรือน และอุปกรณ์ทำมาหากินให้สามารถกลับเข้าสู่ภาวะปกติโดยเร็วที่สุด

อาจกล่าวได้ว่า นอกจากประเทศไทยจะได้รับบทเรียนในการจัดการกับภัยพิบัติที่เกิดขึ้นแล้ว ยังเกิดปรากฏการณ์เครือข่ายจิตอาสาที่เข้ามาช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และได้แสดงนอคุณธรรม ด้วยการส่งต่อความดีให้กับคนในสังคม เป็นส่วนหนึ่งในหน้าประวัติศาสตร์ของประเทศไทย ทำให้เกิดคุณค่าสำคัญในการสร้างทุนทางสังคมให้กับประเทศไทย และเป็นฐานที่มั่นสำคัญในการสร้างสังคมคุณธรรมอย่างแท้จริง

จิตอาสาทิวักฤต

ฝุ่นพิษ PM 2.5

เมื่อกรุงเทพมหานครต้องเผชิญกับปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 2.5 ไมครอน ปกคลุมทั่วท้องฟ้าเป็นหมอกหนาที่บเมื่อช่วงต้นปี 2562 ซึ่งฝุ่นละอองนั้นกลับมีค่าเกินมาตรฐาน ก่อให้เกิดผลสะท้อนต่อสังคมโดยรวม โดยเฉพาะการตระหนักถึงผลกระทบต่อสุขภาพ ที่เกิดจากมลพิษทางอากาศในวงกว้าง แต่หากย้อนกลับไปในช่วงสิบปีที่ผ่านมา ปัญหามลพิษทางอากาศไม่ใช่เรื่องใหม่ในประเทศไทย หากแต่คืบคลานในชื่อของปัญหาหมอกควัน ที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาสำคัญของภาคเหนือในช่วงหน้าแล้ง จากการเผาเศษวัสดุทางการเกษตร และปัญหาไฟป่า ทั้งที่เกิดจากประเทศไทยเอง และจากการพัดพามาจากประเทศเพื่อนบ้าน

สาเหตุและผลกระทบที่เกิดขึ้น

สาเหตุสำคัญของการเกิดหมอกควันและฝุ่นละอองขนาดเล็ก เกิดจากการเผาไหม้ทั้งจากยานพาหนะ การเผาวัสดุทางการเกษตร ไฟป่า และกระบวนการอุตสาหกรรม ซึ่งในพื้นที่กรุงเทพมหานครและเมืองใหญ่ที่มีการจราจรติดขัด ย่อมเป็นไปได้ยากที่จะหลีกเลี่ยงผลกระทบ และยากต่อการแก้ไขปัญหามา แม้ในปัจจุบัน หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องจะมีการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหา ทั้งการฉีดน้ำ การแจกหน้ากาก N95 การจัดทำสื่อรณรงค์ในการสื่อสารสังคม การทำความเข้าใจเรื่องฝุ่นขนาดเล็ก การปฏิบัติตนเมื่อต้องอยู่ในพื้นที่เสี่ยง และให้ข้อมูลข่าวสารที่สำคัญต่าง ๆ ต่อประชาชน แม้เหตุการณ์ฝุ่นละอองขนาดเล็กในเขตกรุงเทพมหานครจะลดลง แต่ในช่วงปลายเดือนมีนาคม - ต้นเมษายน 2562 ที่ผ่านมา พื้นที่ทางภาคเหนือ ประกอบด้วย จังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ เชียงราย พะเยา ลำปาง พิชัยโลก เพชรบูรณ์ ตาก แพร่ และน่าน กลับประสบกับปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก เกินมาตรฐาน 50 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ถึง 400 – 600 ไมโครกรัม ทำให้ติดอันดับมลพิษทางอากาศในระดับโลก ยิ่งประกอบกับภูมิประเทศของภาคเหนือ ที่มีเทือกเขาล้อมรอบบริเวณ เช่น เทือกเขาแดนลาว เทือกเขาดอนรังษี เทือกเขาผีปันน้ำ ฯลฯ ส่งผลให้กลายเป็นแอ่งกระทะของฝุ่นละอองและหมอกควัน ทำให้ส่งผลกระทบต่อทางท้องเที่ยวของภาคเหนือ โดยสาเหตุส่วนหนึ่งที่สำคัญมาจาก การขาดวินัยในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว และเก็บของป่า ทำให้เกิดไฟป่า

แม้มีขนาดเล็ก แต่ส่งผลร้ายต่อสุขภาพ

แม้จะเป็นฝุ่นละอองที่มีขนาดเล็ก แต่กลับส่งผลกระทบต่อด้านสุขภาพในระดับที่เป็นอันตรายต่อร่างกาย โดยเมื่อเข้าสู่ร่างกายทางโพรงจมูกแล้ว จะเข้าสู่ระบบทางเดินหายใจและระบบเส้นเลือด ทำให้เกิดปัญหาสุขภาพอื่น ๆ เช่น โรคหลอดเลือดในสมอง โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง โรคหัวใจขาดเลือด โรคมะเร็งปอด โรคติดเชื้อเฉียบพลันในระบบหายใจส่วนล่าง ฯลฯ องค์การอนามัยโลก (WHO) กำหนดให้ PM 2.5 จัดอยู่ในกลุ่มที่ 1 ของสารก่อมะเร็ง ตั้งแต่ปี 2556 อีกทั้งยังเป็นสาเหตุให้ 1 ใน 8 ของประชากรโลกเสียชีวิตก่อนวัยอันควร สอดคล้องกับรายงานของธนาคารโลก (World Bank) ที่ระบุจำนวนผู้เสียชีวิตก่อนวัยอันควรในประเทศไทยจากมลพิษในอากาศที่มีมากถึง 50,000 ราย โดยส่งผลกระทบต่อในวงกว้างทางเศรษฐกิจ ทั้งในมิติของค่าใช้จ่ายในการรักษา และการสูญเสียคนในวัยทำงาน

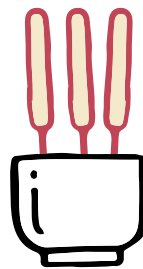

จิตอาสาหัวใจ ป้องกันฝุ่น PM 2.5

จากสถานการณ์ปัญหาดังกล่าว ส่งผลให้เกิดกระแสความร่วมมือร่วมใจจากทุกภาคส่วน ในการลดผลกระทบจากฝุ่นละอองขนาดเล็กที่เกิดขึ้น ด้วยการจัดกิจกรรมรณรงค์ต่าง ๆ ที่ลดการก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศ และหาวิธีช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ในการป้องกันฝุ่นที่จะส่งผลกระทบต่อด้านสุขภาพ จนกลายเป็น “ปรากฏการณ์รวมพลังของจิตอาสา” ที่ต้องการเป็นส่วนหนึ่งไม่มากก็น้อย ตามกำลังของตนในการช่วยเหลือเกื้อกูล รวมถึงให้กำลังใจผู้อื่น ดังนี้

- องค์กรต่าง ๆ ร่วมระดมแจกหน้ากากกันฝุ่นละออง โดยหน้ากาก N95 ได้กลายเป็นอุปกรณ์สำคัญในการต่อสู้กับฝุ่นละอองขนาดเล็ก การออกจากบ้านโดยปราศจากเครื่องป้องกันย่อมนำมาสู่อันตรายต่อสุขภาพในระยะยาวที่อาจส่งผลในอีกหลายปี หน่วยงาน องค์กร หรือแม้กระทั่งผู้มีจิตอาสา ต่างระดมกำลังทรัพย์ และกำลังคน ร่วมกันแจกหน้ากาก N95 ตามสถานที่ต่าง ๆ เพื่อลดผลกระทบต่อสุขภาพให้กับคนกรุง และแก้ไขปัญหาการขาดแคลนหน้ากากด้วย อาทิ ธุรกิจค้าปลีกขนาดใหญ่ เทสโก้ โลตัส ได้แจกหน้ากากจำนวน 20,000 ชิ้น รวมถึงมีผู้ที่โพสต์ข้อความในโลกออนไลน์รับบริจาคหน้ากากอนามัย และได้แจกจ่ายไปแล้วจำนวนกว่า 300 ชิ้น

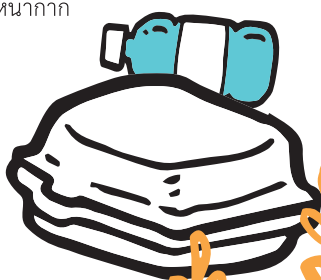

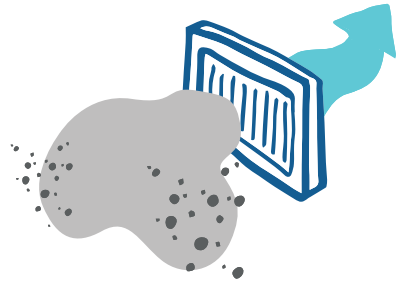
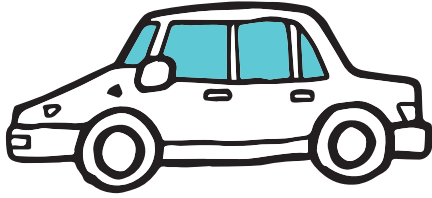
- ศาลเจ้าทั่วประเทศ ร่วมใจติดป้าย “งดจุดธูปและเผากระดาษ” ซึ่งการจุดธูปนั้นถือเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ทำให้เกิดควันและฝุ่นละออง แม้อาจจะไม่ได้มีขนาดเล็กเท่า PM 2.5 แต่พบว่าศาลเจ้าต่าง ๆ ได้ร่วมกันติดป้ายรณรงค์ การไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์โดยไม่จุดธูปและเผากระดาษ เพื่อเป็นการลดมลพิษทางอากาศอีกทางหนึ่ง

- สถานศึกษาจัดอบรมทำหน้ากากฟรี โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล (มทร.) ได้จัดอบรมการผลิตหน้ากากป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย แต่ให้ประสิทธิภาพดี และใกล้เคียงกับหน้ากากแบบ N95 ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ตอบโจทย์ในยุคการขาดแคลนหน้ากาก N95 ที่ปกติร้านค้าโดยทั่วไป คงไม่ได้มีการสั่งมาเก็บไว้ ทำให้เกิดการขาดแคลน รวมถึงอาจมีราคาสูงเกินปกติ ในฐานะหน่วยงานด้านวิชาการที่มีองค์ความรู้ ก็ได้มีการนำองค์ความรู้ต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้สิ่งที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ได้เป็นอย่างดี เพื่อทดแทนหน้ากาก N95 ที่ขาดแคลนและมีราคาแพง

นอกจากนี้ ยังมีหน่วยงาน องค์กรภาคส่วนต่าง ๆ ได้ร่วมกันจัดกิจกรรมรณรงค์ลดปัญหาหมอกควัน และกำหนดเป็นนโยบายในการดำเนินงาน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- ภาคสังฆมณฑลพร้อมใจจัดโครงการ “ฉีดน้ำจากอาคารสูง” โดยจำนวนกว่า 150 โครงการ ร่วมใจกันฉีดน้ำเพื่อลดปริมาณฝุ่นละอองในอากาศ โดยเป็นการฉีดละอองน้ำจากบริเวณคอร์ตฟ้าของอาคารสูงต่าง ๆ ทั่วกรุง ในช่วงเวลาที่มีสภาพอากาศปิด และการจราจรหนาแน่น นอกจากนั้นในกระบวนการก่อสร้างยังมีกำหนด “แนวทางการก่อสร้างสีเขียว” (Green Construction Process Standard) โดยเริ่มตั้งแต่การลดปริมาณฝุ่นละอองในการก่อสร้าง การลดจำนวนเที่ยวการขนส่งวัสดุก่อสร้าง และการตรวจสอบปริมาณฝุ่นในบริเวณโครงการไม่ให้เกินค่ามาตรฐาน

• ผู้ผลิตและนำเข้ารถยนต์ ลงนาม MOU “ยกระดับมาตรฐานลดมลพิษจากเครื่องยนต์” โดยบริษัทจำนวน 12 บริษัท ได้ร่วมกันลงนามประกาศเจตนารมณ์ยกระดับมาตรฐานการระบายสารมลพิษจากเครื่องยนต์ ให้เทียบเท่ามาตรฐานยูโร 5 ภายในปี 2564 และยูโร 6 ในปี 2565 เพื่อบรรเทาปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก และได้มีการกำหนดให้สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.) ดำเนินงานร่วมกัน เพื่อยกระดับการผลิตรถยนต์ในประเทศและการนำเข้ารถยนต์ ให้เป็นมาตรฐานยูโร 5 และยูโร 6 ที่ช่วยลดการปล่อยฝุ่นละอองที่เป็นพิษลงถึง 80% จากปัจจุบัน

• โครงการศึกษาทดลอง “มอส ดักจับฝุ่น PM 2.5” เป็นโครงการจากสถาบันไทยใส่ใจเพื่อสังคม ร่วมกับนักวิชาการทางวิทยาศาสตร์ที่มีความเชี่ยวชาญ ดำเนินงานโครงการ “สกายการ์เด้น” (Sky Garden) ซึ่งเป็นการนำพืช “มอส” มาศึกษาทดลองเพื่อทดสอบว่าสามารถดักจับฝุ่น PM2.5 ในอากาศได้มีประสิทธิภาพแค่ไหน โดยโครงการนี้ต้องการเห็นประชาชนอยู่ในพื้นที่สาธารณะได้อย่างปลอดภัย โดยไม่ต้องกังวลและไม่ต้องสวมหน้ากากป้องกันฝุ่น เนื่องจากมีตัวกรองจากธรรมชาติคอยช่วยดักจับฝุ่นละอองในอากาศ เพื่อให้มีคุณภาพที่ดีอยู่ตลอดเวลา แม้ว่าจะในช่วงของการทดลอง แต่หากประสบความสำเร็จ ก็จะเป็นส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหาในระยะยาวต่อไป

จากมุมมองของการเกิดขึ้นของปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก ทำให้ทุกภาคส่วนในสังคม ทั้งพื้นที่ที่เกิดปัญหา พื้นที่เสี่ยง และประชาชนในสถานที่ต่าง ๆ ในประเทศเกิดความตระหนักต่อปัญหาส่วนรวมที่ใกล้ตัว เกิดความห่วงใยเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และเกิดความรู้สึกร่วมในการจัดการปัญหา จากปัญหาที่ไม่ค่อยได้รับความใส่ใจของผู้คนในสังคม หากแต่เมื่อเกิดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อบุคคลและสังคมโดยรวมขึ้น การรวมตัวกันเพื่อแก้ไขปัญหาครั้งใหญ่ก็เกิดขึ้นและแปรเปลี่ยนกลายเป็นพลังจิตอาสา ที่ก่อให้เกิดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน ซึ่งจำเป็นต้องเกิดการดำเนินการทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว และสังคมโดยรวม ในการลดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดฝุ่นละออง และหมอกควันต่าง ๆ ในระดับที่เหมาะสม ในขณะที่ภาครัฐจำเป็นต้องออกนโยบายสาธารณะ และมาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาใน

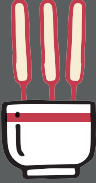
ระยะยาว ทั้งการป้องกัน ควบคุม และลดผลกระทบจากปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก ร่วมกับพลังจิตอาสาจากประชาชน และภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคม

แม้ปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก จะเป็นปัญหาที่มีความรุนแรงมากในช่วงเวลาที่สภาพอากาศปิด หรือความกดอากาศสูง เมื่อสภาพภูมิอากาศเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น ปัญหาที่เกิดขึ้นก็เบาบางลง แน่แน่นอนว่าผู้คนในสังคมไทยโดยเฉพาะในเมืองใหญ่ที่มีการจราจรหนาแน่น จำต้องประสบกับปัญหาอีกหลายครั้ง ดังนั้นการเตรียมความพร้อมในการรับมือจึงเป็นเรื่องสำคัญ อีกทั้งต้องสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบของคนในประเทศไทย อันเป็นสิ่งจำเป็นในการต่อสู้กับวิกฤตต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

สถานศึกษา ภาคเอกชน
จัดอบรมทำหน้ากากกรองอากาศ

ศาลเจ้าทั่วประเทศ
ติดป้าย “งดจุดธูป”

ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์
ฉีดน้ำจากอาคารสูง
เพื่อลดฝุ่นละออง

จิตอาสาส่งอาหาร และ
อุปกรณ์ให้อาสาดับไฟป่า

จิตอาสา ร่วมลดฝุ่น PM 2.5

กลุ่มอาสาดับไฟป่า

ผู้ผลิตและนำเข้ารถยนต์
จัดทำมาตรฐานรถยนต์
ลดปริมาณฝุ่น

มีการสอนทำ
เครื่องฟอกอากาศ
แบบ DIY ด้วยตนเอง

รณรงค์ไม่จุดไฟเผาไร้
ช่วงเปลี่ยนการปลูกพืช

อ้างอิง

PM2.5 ฝุ่นละอองขนาดเล็กในอากาศ กับวิกฤตสุขภาพที่คนไทยจะต้อง
แลก. (26 มกราคม 2562). The Standard. สืบค้นจาก [https://the-
standard.co/pm-2-5-environmental-nano-pollutants/](https://the-standard.co/pm-2-5-environmental-nano-pollutants/)

มทร.พระนคร ชวนทำหน้ากากกันฝุ่นพิษฟรี. (16 มกราคม 2562). เดลินิวส์. สืบค้นจาก [https://www.dailynews.co.th/educa-
tion/688158](https://www.dailynews.co.th/education/688158)

ศาลเจ้าได้ยั้งงัก ป่อเต็กตึ้ง ประกาศของงดจุดธูป-เผากระดาษทอง ลด
ปัญหาฝุ่น PM2.5. (23 มกราคม 2562). ข่าวสด. สืบค้นจาก [https://
www.khaosod.co.th/special-stories/news_2124405](https://www.khaosod.co.th/special-stories/news_2124405)

รวมจุดแจก “หน้ากาก N95” คนไทยช่วยเหลือกัน มีแจกที่ไหนบ้าง?.
(17 มกราคม 2562). ไทยรัฐ. สืบค้นจาก [https://www.thairath.
co.th/content/1471341](https://www.thairath.co.th/content/1471341)

12 ค่ายรถยนต์ร่วมหยุดวิกฤติมลพิษ. (12 มีนาคม 2562). ไทยรัฐ. สืบค้น
จาก <https://www.thairath.co.th/content/1517000>

เริ่มแล้ว! ผู้ประกอบการอสังหาริมทรัพย์ 150 โครงการ ฉีดน้ำจากอาคาร
สูง ลดฝุ่น PM2.5. (23 มกราคม 2562). Line Today. สืบค้นจาก
[https://today.line.me/th/pc/article/เริ่มแล้ว+ผู้ประกอบการ
อสังหาริมทรัพย์+150+โครงการ+ฉีดน้ำจากอาคารสูง+ลดฝุ่น
+PM+2+5-ok5qO5](https://today.line.me/th/pc/article/เริ่มแล้ว+ผู้ประกอบการอสังหาริมทรัพย์+150+โครงการ+ฉีดน้ำจากอาคารสูง+ลดฝุ่น+PM+2+5-ok5qO5)

นวัตกรรมธรรมชาติ “มอส” ดักจับฝุ่น หวังช่วยแก้ปัญหามลพิษ PM2.5 ระยะ
ยาว. (22 กุมภาพันธ์ 2562). ไทยรัฐ. สืบค้นจาก [https://www.
thairath.co.th/content/1502605](https://www.thairath.co.th/content/1502605)

ขยะล้นเมือง

ปัญหาสำคัญที่ประเทศไทยต้องแบกรับไปพร้อมกับ การพัฒนาประเทศในช่วง 6 ทศวรรษที่ผ่านมา คือ “การเพิ่มขึ้น ของปริมาณขยะ” ทั้งจากการเพิ่มขึ้นของประชากร การพัฒนา เศรษฐกิจ เทคโนโลยี ที่มุ่งเน้นให้เกิดการบริโภคอย่างมหาศาล รวมถึงพฤติกรรมกรรมการบริโภคของคนในสังคม ทำให้ขยะมูลฝอย มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น นำมาสู่ปัญหาด้านการจัดการ และกำจัด อย่างถูกวิธี

สถานการณ์ขยะในประเทศไทย

จากการสรุปสถานการณ์มลพิษของประเทศไทยเมื่อปี 2561 โดยกรมควบคุมมลพิษ พบว่า มีขยะมูลฝอย เกิดขึ้น ประมาณ 27.82 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2560

- ร้อยละ 1.64 ถูกคัดแยก และนำกลับไปใช้ประโยชน์ 9.58 ล้านตัน
- ร้อยละ 34 ถูกนำไปกำจัดอย่างถูกต้อง 10.88 ล้านตัน
- ร้อยละ 39 กำจัดไม่ถูกต้อง 7.36 ล้านตัน

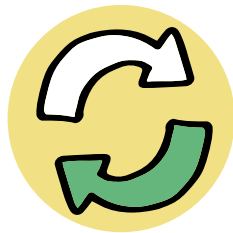
ทั้งนี้ข้อมูลที่น่าสนใจ คือ **จำนวนขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นจะเป็นขยะพลาสติกประมาณ 2 ล้านตัน และมีการนำกลับมาใช้ใหม่เพียง 0.5 ล้านตัน** นอกจากนี้ยังพบว่า ของเสียอันตรายจากชุมชน เกิดขึ้น 638,000 ตัน

- ร้อยละ 65 เป็นซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและขยะอิเล็กทรอนิกส์จำนวนถึง 414,600 ตัน

- ร้อยละ 35 เป็นขยะอันตรายประเภทอื่น ๆ เช่น แบตเตอรี่ ถ่านไฟฉาย ภาชนะบรรจุสารเคมี กระป๋องสเปรย์ 223,400 ตัน ในจำนวนนี้ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องเพียงร้อยละ 13 หรือ ประมาณ 83,600 ตัน

• ประเทศไทยยังไม่มีกฎระเบียบที่จะคัดแยกของเสียอันตรายออกจากขยะทั่วไป และไม่มีกฎหมายในการกำกับดูแลให้ผู้ผลิตหรือภาคเอกชนรับผิดชอบในการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

• สัตว์ทะเลพิการและตายจากขยะพลาสติก เช่น กรณีที่ สัตว์แพทย์ประจำศูนย์วิจัยและพัฒนาทรัพยากรทางทะเลและ ชายฝั่งอ่าวไทยฝั่งตะวันออกผ่าชันสูตรซากเต่าตนุพบว่า มีขยะ ในท้องสะสมอยู่เป็นจำนวนมากทำให้อุดตันระบบทางเดิน อาหารจนตาย และกรณีวาฬนาร์รองครีบสั้นที่เกยตื้นบริเวณ คลองนาทับ จังหวัดสงขลา มีขยะในท้อง 85 ชิ้น น้ำหนัก 8 กิโลกรัม

บริษัทเอกชนรับดูแลขยะพลาสติก กลับมาใช้เก็ล ให้พลาสติกหมุนเวียนอยู่ในระบบ

กระบวนการมีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะ

- ภาครัฐ กับนโยบาย “จัดการสิ่งแวดล้อม”

ภาครัฐได้มีการกำหนดภาระและหน้าที่ในการจัดการขยะ มูลฝอยในชุมชน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น จะมีการรวบรวมโดยรถขนขยะ เพื่อนำไปคัดแยกขยะ ประเภทต่าง ๆ เช่น ขยะที่นำกลับมาใช้ใหม่ ขยะอินทรีย์ ขยะ อันตราย ฯลฯ ตามวิธีการของแต่ละหน่วยงานท้องถิ่นนั้น ๆ แต่พบว่า ยังคงประสบปัญหาในกระบวนการจัดการ ทั้งพื้นที่ รับผิดชอบ การกำจัดที่เหมาะสม หรือแม้กระทั่งข้อจำกัดด้าน งบประมาณ

นอกจากหน่วยงานท้องถิ่นที่มีบทบาทสำคัญแล้ว ในระดับ นโยบายมีหน่วยงานหลักในการดำเนินงาน ดังนี้

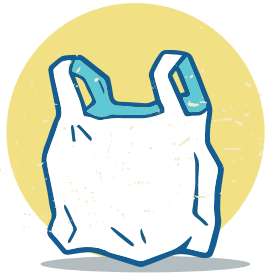
1) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการเสนอนโยบาย แผนงาน ในการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ได้รับ ผลกระทบจากปัญหาขยะมูลฝอย และดำเนินโครงการ “ทำความดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม” เพื่อลดและคัดแยก ขยะในหน่วยงานภาครัฐ ตามมติ ครม. ในปี 2561

2) **กระทรวงมหาดไทย** โดยมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2560

3) **กระทรวงสาธารณสุข** โดยการกำหนดกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับขยะมูลฝอยและมูลฝอยติดเชื้อตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

นอกจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น ยังมีกฎหมายและนโยบายภาครัฐที่เกี่ยวข้องอีก เช่น พรบ.ส่งเสริมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ และแผนปฏิบัติการประเทศไทยไร้ขยะ รวมถึงการจัดการขยะมูลฝอยและของเสีย

อันตรายชุมชนในอนาคตที่มีการจัดทำ Roadmap การจัดการขยะพลาสติก (พ.ศ. 2562 – 2570) โดยให้ลด เลิกใช้พลาสติก 7 ชนิด ภายในปี 2565 ได้แก่ พลาสติกหุ้มฝาขวดน้ำดื่ม ผลิตภัณฑ์พลาสติกที่มีส่วนผสมสารประเภทอ็อกโซ่ ไมโครบีดจากพลาสติก ถุงพลาสติกหูหิ้วอย่างหนา กล่องโฟมบรรจุอาหาร แก้วน้ำพลาสติก และหลอดพลาสติก (แบบใช้ครั้งเดียว) นอกจากนั้น ยังมีมาตรการในการปรับปรุงแก้ไขสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ประสบปัญหาการจัดการอย่างไม่ถูกต้อง การเข้มงวดในการติดตามตรวจสอบ และบังคับใช้กฎหมายในการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์และเศษพลาสติกที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ

ภาคเอกชน ร้านสะดวกซื้อ จัดแคมเปญ “ลด/งด” **ถุงพลาสติก**

ภาคเอกชน

บริษัทต่าง ๆ ร้านสะดวกซื้อ และห้างสรรพสินค้า พร้อมใจกัน “งด” ให้บริการถุงพลาสติก และพร้อมรณรงค์ให้ประชาชนพกถุงผ้าหรือตะกร้าไปใส่สินค้าทดแทนการใช้ถุงพลาสติก เพื่อร่วมกันลดปริมาณขยะถุงพลาสติก เช่น **แคมเปญ “ลดวันละถุง คุณทำได้”** เป็นโครงการที่จะนำเงินที่ได้จากการที่ลูกค้าปฏิเสธรับถุงพลาสติก เปลี่ยนเป็นเงินบริจาคนำไปสมทบทุนซื้ออุปกรณ์การแพทย์ให้กับโรงพยาบาลทั่วประเทศ รวม 77 แห่ง อีกทั้งในปัจจุบันยังมีธุรกิจเพื่อสังคมที่ช่วยเหลือสิ่งแวดล้อมอย่างร้านแบบ “บัลค์สโตร์” (Bulkstore) หรือ ร้าน “เติมผลิตภัณฑ์” หรือ ร้านที่ลูกค้าต้องนำบรรจุภัณฑ์มาเองเพื่อลดขยะบนโลก ตามแนวคิด Zero Waste หรือ ไร้ขยะเกิดขึ้น อาทิ ร้าน Refill Station (ปั้มน้ำยา) ร้าน Zero Moment : Refillery ร้าน Foolfill Zero Waste Refill Corner ร้าน Free Bird Café เป็นต้น

ภาคเอกชน ร้านสะดวกซื้อ จัดแคมเปญ “ปฏิเสธถุงพลาสติก” **สมทบทุนซื้ออุปกรณ์การแพทย์**

จัดกิจกรรม Challenge กำกับขยะ
ไปโซเซียลมีเดีย

ภาคประชาสังคม และประชาชน

- **กลุ่มจัดการขยะ Trash Hero Thailand** เป็นนักเคลื่อนไหวทางสังคมที่สร้างจิตสำนึก ความตระหนักรู้ แรงบันดาลใจ และความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะเรื่องขยะให้สาธารณชนเกิดจิตสำนึกในการรักษาความสะอาดให้กับพื้นที่สาธารณะ ได้ทำกิจกรรมเก็บขยะอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 จนถึงปัจจุบัน

- **เว็บไซต์ Change.org** หรือเว็บไซต์รณรงค์เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในสังคม ได้มีผู้ตั้งแคมเปญขอเรียกร้องให้ธุรกิจห้างร้านรายใหญ่เลิกการแจกถุงพลาสติกใช้ครั้งเดียว หากลูกค้าต้องการถุงก็ให้คิดเงินค่าถุงในราคาที่เหมาะสม

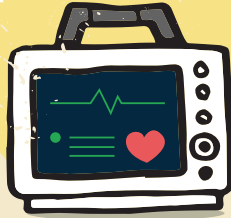
- **กิจกรรมทำเก็บขยะในโซเซียลมีเดีย (Viral)** โดยมีการกำหนดแฮชแท็ก #trashtag #BasuraChallenge / #Cleanup-Challenge หรือ #ChallengeforChange ทำให้ประชาชนชาวไทยที่รับทราบถึงกระแสแคมเปญนี้ได้ลงมือเก็บขยะพร้อมถ่ายภาพพื้นที่ก่อนและหลังเก็บขยะ โดยสิ่งที่ทำให้ Viral นี้ประสบความสำเร็จคือการกระตุ้นให้ทำความดี มีความสนุกในการแข่งขัน ซึ่งเป็นการร่วมสร้างจิตสำนึกในการช่วยกันเก็บขยะ ใช้ของจนเต็มประสิทธิภาพหรือนำกลับมาใช้ใหม่ จะเป็นการแบ่งเบาภาระการย่อยสลายตามธรรมชาติที่โลกต้องแบกรับ และลดเงินที่ใช้กำจัดขยะในแต่ละปี

การจัดการปัญหา ขยะล้นเมือง

“ร้านเติมผลิตภัณฑ์”

ธุรกิจเพื่อสังคมที่ลูกค้าต้องนำบรรจุภัณฑ์มาเอง
เพื่อลดขยะบนโลก

ภาคเอกชน ร้านสะดวกจัดแคมเปญ “ปฏิเสธถุงพลาสติก”
สมทบทุนซื้ออุปกรณ์การแพทย์

จัดกิจกรรม Challenge กำกับขยะ
ในโซเชียลมีเดีย

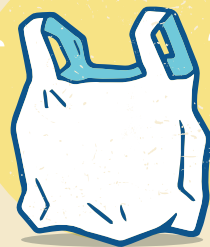
มีการจัดตั้งโครงการ
“ของเสียเหลือศูนย์ (Zero Waste)”
เพื่อลดขยะให้เหลือศูนย์

บริษัทผลิตรองเท้า
ขายพลาสติกมาทำพื้นรองเท้า

บริษัทเอกชนรับดูแลเศษพลาสติก
กลับมารีไซเคิล
ให้พลาสติกหมุนเวียนอยู่ในระบบ

ภาคเอกชน ร้านสะดวกซื้อ จัดแคมเปญ
“ลด/งด” ถุงพลาสติก

นักเคลื่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อม
จัดกิจกรรมเก็บขยะอย่างต่อเนื่อง

โรงเรียนรุ่งอรุณ กับการจัดการขยะให้เหลือศูนย์

โรงเรียนรุ่งอรุณ ดำเนินการโครงการ “ของเสียเหลือศูนย์ Zero Waste” โดยร่วมกับครู บุคลากรในโรงเรียน กลุ่มนักเรียน กลุ่มผู้ปกครอง และชุมชนใกล้เคียง ในการก้าวไปสู่จุดหมายในการทำให้ “ของเสียเหลือศูนย์” ได้ผลอย่างเป็นรูปธรรม ทางโรงเรียนได้นำหลักวิถีพุทธ มาใช้วิเคราะห์และวางแผนโครงการ ในการปรับเปลี่ยนทัศนคติของคนทีคิดว่า “ขยะ” เป็นสิ่งสกปรก น่ารังเกียจ ปัจจุบันโครงการ “ของเสียเหลือศูนย์” ยังคงดำเนินอยู่ต่อไป และกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตคนในชุมชน จึงไม่มีถังรองรับสำหรับทิ้งขยะ มีแต่สถานีคัดแยกขยะเล็ก ๆ กระจายอยู่ตามจุดต่าง ๆ ในโรงเรียน

โรงเรียนรุ่งอรุณคัดแยกขยะก่อนทิ้ง ซึ่งเป็นเงื่อนไขจัดการเรียนรู้เรื่องการดูแลรักษาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้แก่ทุกคนภายในชุมชนของโรงเรียน ทั้งเป็นการร่วมสร้างสรรค์

บริษัทผลิตรองเท้า
ขยะพลาสติกมาทำพื้นรองเท้า

อ้างอิง

คนไทยเริ่มแล้ว “Challenge เก็บขยะ” จัดไปไม่น้อยหน้าฝรั่ง แข่งกันแบบนี้สร้างสรรค์. (18 มีนาคม 2562). Siamland News. สืบค้นจาก <http://www.siamlandnews.com/ข่าวโซเชียล/คนไทยเริ่มแล้ว-challenge-เก็บขยะ/>

ทำไม Viral ทำเก็บขยะ #trashtag กลับมาฮิตอีกครั้ง. (15 มีนาคม 2562). Marketeer. สืบค้นจาก <https://marketeeronline.co/archives/100051>

ลุงซาเล้งกับขยะที่หายไป. (11 มีนาคม 2562). Facebook. สืบค้นจาก <https://www.facebook.com/3WheelsUncle/posts/414751122606999>

นโยบายและแนวทางการจัดการขยะพลาสติกของประเทศไทย. (16 พฤศจิกายน 2561). กรมควบคุมมลพิษ. สืบค้นจาก <http://www.pcd.go.th/file/15-11-61-03.pdf>

กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2561). คู่มือแนวปฏิบัติการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานภาครัฐ. กรุงเทพฯ : บริษัท ฮีท จำกัด.

แนวทาง ลดปัญหาขยะล้นเมืองให้แก่กรุงเทพมหานคร โดยมีความมุ่งมั่นไปสู่เป้าหมายที่ท้าทาย คือการเป็นชุมชนที่สามารถจัดการขยะและของเสียได้ด้วยตนเองด้วยวิธีการที่เหมาะสมเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และที่สำคัญ คือ การมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน ทั้งนักเรียน ครู บุคลากร ตลอดจนผู้ปกครองที่มีจิตสำนึกแห่งการร่วมดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม มีลักษณะนิสัย “ไม่สร้างขยะ” อยู่ในวิถีชีวิต มีความพยายามที่จะลดปริมาณการทิ้งขยะออกสู่กรุงเทพฯ ให้น้อยลงเรื่อย ๆ

ปัญหาขยะล้นเมือง เกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ที่สำคัญ ทั้งด้านการจัดการ งบประมาณ การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการจัดการขยะอย่างถูกต้องให้กับประชาชน รวมถึงประสิทธิภาพของท้องถิ่นในการจัดการขยะประเภทต่าง ๆ ส่งผลให้ไม่สามารถกำจัดขยะจำนวนมาก โดยเฉพาะในพื้นที่เมืองใหญ่

แนวทางการแก้ไขปัญหาขยะล้นเมืองที่สำคัญ ที่นับได้ว่ามีประสิทธิภาพสูงสุด คือ การลดการผลิตขยะจากต้นทางในระดับบุคคล และครัวเรือน รวมถึงการแยกขยะเพื่อลดภาระการจัดเก็บ ดังนั้น การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาปฏิบัติเพื่อความสมดุลพอดีในการบริโภคของทุกคนทุกครัวเรือนในสังคมไทย ลดการผลิตขยะที่ไม่จำเป็น และการสร้างวินัยในการจัดการขยะจากครัวเรือนเพื่อลดผลกระทบและภาระในการรวบรวมจัดเก็บขยะของท้องถิ่น และสามารถจัดการขยะล้นเมืองที่สะสมอย่างยาวนานได้ในที่สุด

“ร้านเติมผลิตภัณฑ์”

ธุรกิจเพื่อสังคมที่ลูกค้าต้องนำบรรจุภัณฑ์มาเอง เพื่อลดขยะบนโลก

คพ.ออกประกาศแนวทางการจัดการขยะ 4 ฉบับ ชี้ให้ได้ตามเป้าหมายในปี 2562. (15 ธันวาคม 2561). มติชนออนไลน์. สืบค้นจาก https://www.matichon.co.th/local/quality-life/news_1273366

รัฐเอกชนร่วมใจวันสิ่งแวดล้อมไทย 4 ธันวาคม งดแจกถุงใช้ถุงพลาสติกทั่วประเทศ - เดินหน้าปลอดถุงพลาสติกทุกวันที 4 ของเดือน. (4 ธันวาคม 2561). THAIPUBLICA. สืบค้นจาก <https://thaipublica.org/2018/12/thailand-environment-day-fourth-december-no-plastic-bag-campaign/>

เหยื่อตัวล่าสุด ! ผ่าตัดสำเร็จ “เทอร์สซี่” เต่าทะเลเกยตื้นขยะเต็มท้อง. (28 กุมภาพันธ์ 2562). Thai PBS. สืบค้นจาก <https://news.thaipbs.or.th/content/278063>

เปิดใจ!!ได้เรือช่วยชีวิตแต่มาเพียงรอดตายจากอวน. (16 มกราคม 2562). ช่อง 3 HD. สืบค้นจาก <http://news.ch3thailand.com/local/85609>

สถานการณ์มลพิษของประเทศไทย ปี 2561. (18 มกราคม 2562). เชียงใหม่นิวส์. สืบค้นจาก <https://www.chiangmainews.co.th/page/archives/890917>

พลังจิตอาสา ร่วมใจทำความดี

การร่วมมือร่วมใจ ช่วยเหลือ เกื้อกูล เกิดขึ้นให้เห็นได้ในทุกสังคมมาเป็นเวลายาวนาน มนุษย์ในฐานะสัตว์สังคม จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยกันและกันในการเอาชีวิตรอด การต่อสู้กับธรรมชาติ แม้แต่หลักการสำคัญของทุกศาสนาที่เป็นที่พึ่งทางจิตใจของผู้คนในสังคม ก็ล้วนแล้วแต่ส่งเสริมให้มนุษย์รู้จักกับการแบ่งปัน และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทั้งหมดเป็นไปเพื่อสังคมแห่งความสันติสุข

ปัจจุบัน แม้มนุษย์จะมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยมากขึ้นในการดำเนินชีวิต เกิดความสะดวกสบาย จนทำให้สามารถดำรงชีวิตด้วยตนเองมากขึ้น แต่จะพบว่าวิถีชีวิตเต็มไปด้วยความเร่งรีบ สังคมเมืองมีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่ครอบครัวมีขนาดเล็กลง สังคมในสภาพความเป็นจริงมีการพบปะกันน้อยลง แต่ในสังคมเสมือนจริงหรือที่เรียกว่า “สื่อโซเชียล” กลับเป็นพื้นที่การสื่อสารของผู้คนที่มากขึ้น ทำให้ภาพของการรวมกลุ่มทางสังคมเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีให้เห็นได้น้อยลง

พลังจิตอาสา ขับเคลื่อนสังคมด้วยความดี

การเกิดขึ้นของการรวมพลังจิตอาสาในหลากหลายประเด็น กลายเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้น ส่งผลให้เกิดภาพแห่งความสุข และชักนำให้สังคมเกิดการแบ่งปัน รวมถึงช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างกัน จนสามารถสร้างความสำเร็จ และเป็นผลผลิตแห่งความดี ดังปรากฏการณ์ต่าง ๆ ดังนี้

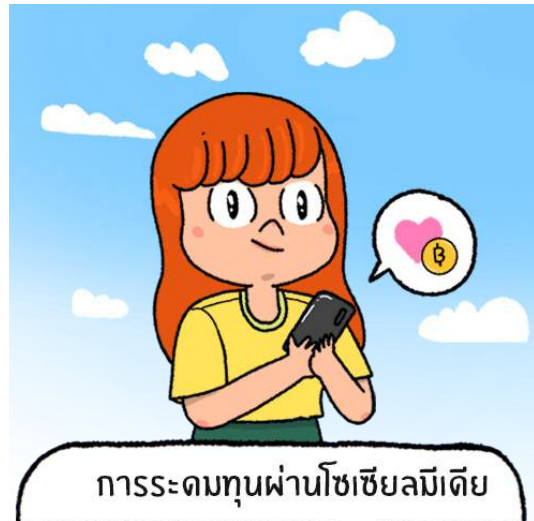
• โครงการล้านแก้ว เพื่อโรงพยาบาลทองผาภูมิ

ปรากฏการณ์ที่สร้างกระแสต่อเนื่อง จากการวิ่งระดมทุนของตูน บอดี้สแลม แต่การวิ่งครั้งนี้ก็นับเป็นประวัติศาสตร์ซ้ำรอยครั้งสำคัญ ที่มุ่งหวังให้เกิดคุณภาพของการบริการทางการแพทย์ในพื้นที่ทุรกันดารของประเทศไทย อย่างเช่น โรงพยาบาลทองผาภูมิ และโรงพยาบาลสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ที่ต้องรองรับทั้งผู้เจ็บป่วยในพื้นที่ และประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้มีอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่ทันสมัย และสามารถสร้างเสริมประสิทธิภาพในการตรวจรักษาโรคได้เป็นอย่างดี โดยครุณัฐ หรือนายณัฐวัฒน์ โรจน์สุธี ครูสอนวิชาศิลปะ โรงเรียนโยธินบูรณะ ได้จัดตั้งโครงการล้านแก้ว เพื่อโรงพยาบาลทองผาภูมิ และโรงพยาบาลสังขละบุรี โดยได้ตั้งเป้าหมายในการจัดซื้ออุปกรณ์ทางการแพทย์ยอดรวมเป็นเงิน 13,118,000 บาท ครุณัฐยังคงวิ่งเพื่อระดมเงินบริจาคอย่างต่อเนื่อง ในส่วนทั้งสองโรงพยาบาลก็ได้รับเครื่องมือแพทย์แล้วบางส่วน ซึ่งส่งผลต่อการเพิ่มศักยภาพการรักษาผู้ป่วยจากเดิมที่ขาดอุปกรณ์สำคัญ เช่น เครื่องล้างไต ปัจจุบันโรงพยาบาลทองผาภูมิสามารถรองรับผู้ป่วยเพื่อทำการล้างไตได้ถึง 16 ราย ผู้ป่วยจึงไม่ต้องลำบากเดินทางไกลไปล้างไตในเมือง

• **มูลนิธิ Let's be heroes** จัดตั้งโดย หมอเจี๊ยะ ลลนา ก้องธรนินทร์ มูลนิธิแห่งนี้ได้ช่วยเหลือผู้คนด้วยการรับรักษาผู้ป่วยฟรี โดยที่มาของการจัดตั้งหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ เริ่มต้นจากความฝันที่ต้องการช่วยเหลือผู้อื่นในวัยเด็กของหมอเจี๊ยะ มาสู่การใช้ความพยายามในการศึกษาด้านการแพทย์ และสานฝันให้เป็นจริงในการเปิดฟรีคลินิกจากการใช้ทุนของตนเอง จนกระทั่งจัดตั้งเป็นมูลนิธิช่วยเหลือผู้คน

• **จากการให้อภัย สู่การสร้างพลังจิตอาสา “เพื่อนช่วยเพื่อน”** จากเหตุการณ์หนุ่มเมาแล้วขับจนสูญเสียการควบคุมรถพุ่งเข้าชนร้านเฟอร์นิเจอร์ใหญ่แห่งหนึ่ง ที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2562 จนก่อให้เกิดเพลิงไหม้ลุกลามร้านเฟอร์นิเจอร์ทั้งหมด สูญเสียกว่า 80 ล้านบาท เหตุการณ์เช่นนี้ประสบกับใคร่ขอมันได้ว่าเป็นความสูญเสียทรัพย์สินอย่างใหญ่หลวง และยากที่จะให้อภัย แต่บังอ้ออารีย์ วันอัปดุลเลาะห์ เจ้าของร้านเฟอร์นิเจอร์สามารถควบคุมสติ และให้อภัยต่อการกระทำของผู้กระทำผิด โดยผู้ก่อเหตุเป็นชายหนุ่มอายุเพียง 26 ปี ที่ไม่สามารถหาเงินมาชดเชยค่าเสียหายจำนวนมากได้ทั้งหมด ประโยคสำคัญที่บอกว่า “เราอยู่ในโลกใบนี้เสมือนเราอยู่ในบ้านเดียวกัน” ของเจ้าของร้านเฟอร์นิเจอร์ กลายเป็นแฮชแท็กในโลกออนไลน์ จนเกิดกระแสการช่วยเหลือ และบริจาคเงินผ่านบัญชีธนาคารที่หลังไหลมาจากทุกสารทิศ รวมถึงการจัดงาน “เพื่อนช่วยเพื่อน & คนช่วยคน” เพื่อช่วยเยียวยาและให้กำลังใจ โดยเป็นการแสดงให้เห็นถึงการทลายความขัดแย้ง ความเกลียดชัง เชื้อชาติ และศาสนาด้วยการช่วยเหลือเกื้อกูลกันด้วยใจจริง

• **เครือข่ายจิตอาสา ทำความดีด้วยหัวใจ** ช่วยกันบำเพ็ญประโยชน์ ดูแลรักษาคลองลาดยาว โดยเมื่อ 12 กุมภาพันธ์ 2562 เกิดการรวมตัวกันของเครือข่ายจิตอาสาตามแนวพระราชดำริจากหน่วยงาน ภาคีเครือข่ายจิตอาสา เราทำความดีด้วยหัวใจ ทั้งจากกองทัพเรือ กองทัพอากาศ ณาการไทยพาณิชย์ องค์กรต่าง ๆ ภาคเอกชน และประชาชนจิตอาสา กว่า 850 คน พร้อมเพรียงกันร่วมทำความสะอาด และปรับปรุงทัศนียภาพคลองลาดยาว ระยะทางกว่า 500 เมตร โดยเป็นการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อรักษาความสะอาด รวมถึงสร้างทัศนียภาพที่สวยงาม และเป็นการลดขยะที่เป็นอุปสรรคในการระบายน้ำ

อ้างอิง

วารสารณ สามโกเศศ. (2558). ว่าด้วย Active Citizen. (30 เมษายน 2562) สืบค้นจาก <https://thaipublica.org/2015/08/varakorn-125/>

ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน).(2561). การส่งเสริมคุณธรรม “พอเพียง สุจริต มีวินัย จิตอาสา” สร้างคนดีสู่สังคม. กรุงเทพฯ: บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.

หมอเจี๊ยะปลื้ม ทำสำเร็จ ตั้งมูลนิธิ เลิพีฮีโร่ ฟรีคลินิก มุ่งช่วยคนและสัตว์. (18 สิงหาคม 2561). ข่าวสด. สืบค้นจาก https://www.khaosod.co.th/entertainment/news_1459343

ครุณัฐ วิ่งระดมทุนซื้ออุปกรณ์การแพทย์ให้ รพ.ทองผาภูมิ-รพ.สังขละบุรี. (30 มีนาคม 2562). อีจัน. สืบค้นจาก <https://ejan.co/news/5c9f-0d70a9110>

แก๊งเมาพุ่งชนร้านเฟอร์นิเจอร์ไฟลุกวอด ทหารเข้าช่วยคนขับรอดชีวิต. (18 กุมภาพันธ์ 2562). ไทยรัฐ. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/content/1498780>

เพื่อนช่วยเพื่อน & คนช่วยคน “16-17 มี.ค. จัดงานช่วยเจ้าของร้านเฟอร์นิเจอร์ไฟไหม้สูญ 80 ล้านบาท. (25 กุมภาพันธ์ 2562). ผู้จัดการออนไลน์. สืบค้นจาก <https://mgronline.com/south/detail/9620000019667>

บังอ้ออารีย์ เจ้าของร้านเฟอร์นิเจอร์เหยื่อเมาแล้วขับ ขอบคุณพี่น้องที่โอนเงินช่วย. (25 กุมภาพันธ์ 2562). หนังสือพิมพ์ I-news. สืบค้นจาก http://i-newsmedia.net/?p=38059&fbclid=IwAR1mGtP7Wd8Lz-MCa3qHWBY1xHk8O75x3Fa09Q_vgvJ4PZtWbjPEkjtCX3Y

บทความพิเศษ จิตอาสา ทำความดีด้วยหัวใจ ในรัชกาลที่ 10 ขยายตัว-มั่นคง-สืบเนื่อง. (28 กรกฎาคม 2561). มติชนสุดสัปดาห์. สืบค้นจาก https://www.matichonweekly.com/column/article_121298

เทรนด์จิตอาสาสามแรงแรง 10 ล้านคนไทยรวมพลัง (10 สิงหาคม 2561) สืบค้นจาก <http://www.bltbangkok.com/News>

“ติดเกมออนไลน์- น่าตัวตาย-ทะเลาวิวาท” ปัญหาใหญ่ เด็กวัยรุ่น

หากกล่าวว่า “ครอบครัว คือ ฐานที่มั่นที่สำคัญของมนุษย์” ย่อมไม่ได้เป็นการกล่าวเกินจริง เนื่องจากสังคมมนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่พึ่งพาอาศัย และมีกระบวนการขัดเกลาทางสังคมให้คนเป็นคนที่ดีมีคุณภาพ แต่จากการพัฒนาของระบบเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ได้สร้างผลกระทบอย่างใหญ่หลวงให้กับครอบครัว ซึ่งนอกจากจะมีขนาดเล็กลงแล้ว คนใน

ครอบครัวยังมีความสัมพันธ์ที่น้อยลง เช่น ขาดการพูดคุยหรือปรึกษาหารือ ใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการทำงาน เป็นต้น เมื่อสถาบันครอบครัวเกิดปัญหา ย่อมส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวม ดังจะเห็นได้จากสถานการณ์ปัญหาทางสังคมที่ส่วนใหญ่จะยึดโยงกับครอบครัว โดยสะท้อนออกมาเป็นปัญหาสังคมต่าง ๆ ดังนี้

ปัญหาเด็ก เยาวชน และครอบครัว

1. เกมออนไลน์ในเด็กไร้การควบคุม

การเกิดขึ้นของเกมออนไลน์โดยเฉพะบนมือถือ ด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทำให้เด็กส่วนใหญ่หลงใหลไปกับภาพและแสงสีเสียง ประกอบกับสามารถเชื่อมต่อโลกทั้งใบได้ด้วยการเล่นเกม จึงเป็นเหตุผลสำคัญให้เด็กส่วนใหญ่หันมาให้ความสำคัญกับการเล่นเกมเป็นอันดับแรก และจดจ่ออยู่กับหน้าจอเป็นระยะเวลายาวนาน จนส่งผลกระทบต่อด้านสุขภาพและการเรียน

การแข่งขันเกมออนไลน์ ปัจจุบันมีการเรียกขานชื่อใหม่ว่า “อีสปอร์ต” (E-sport) ซึ่งเป็นการแข่งขันที่แบ่งตามประเภทต่าง ๆ เช่น เกมวางแผนการรบ เกมต่อสู้ ฯลฯ แต่จะพบว่านอกจากการเล่นเกมที่ต้องอาศัยไอเท็ม หรือคุณสมบัติพิเศษ เพื่อที่จะเอาชนะในเกมการแข่งขันแล้ว เด็กอาจเสี่ยงต่อการพนัน โดยเฉพาะในเกมการแข่งขันที่มีรางวัลเป็นเครื่องล่อใจ และภาพโฆษณาส่วนหนึ่งของเกมเป็นเว็บไซต์การพนันที่แทรกอยู่และเป็นการยากที่จะควบคุมการเข้าถึง

แม้ว่ากระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จะมีการตั้งศูนย์ประสานงานขับเคลื่อนการส่งเสริมและปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการใช้สื่อออนไลน์ (ศูนย์ COPAT – Child Online Protection Action Thailand) ภายใต้กรมกิจการเด็กและเยาวชน เพื่อทำหน้าที่ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ฯ 5 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาโลกและเครือข่ายที่เป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพ 2) การจัดระบบปกป้องคุ้มครองและเยียวยาเด็กและเยาวชน 3) การสร้างองค์ความรู้และการวิจัย 4) การเสริมสร้างศักยภาพเด็ก เยาวชน และบุคคลแวดล้อม และ 5) การสร้างความตระหนักสาธารณะ แต่จะพบว่าจำนวนเด็กและวัยรุ่น กว่าร้อยละ 80 มีการเล่นเกมอิเล็กทรอนิกส์และเกมออนไลน์ จึงนับได้ว่าเป็นความท้าทายของภาครัฐในการแก้ไขปัญหาเพื่อปกป้องคุ้มครองเด็กจากปัญหาเด็กติดเกม

อย่างไรก็ตาม การสร้างให้เด็กมีวินัย สามารถรับผิดชอบต่อตนเองได้ รวมถึงรู้จักการควบคุมตนเองนั้น เป็นสิ่งที่ครอบครัวมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการส่งเสริมคุณธรรมดังกล่าว เพื่อให้เด็กสามารถเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพต่อไป โดย กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ให้ความสำคัญกับสถาบันครอบครัวที่มีส่วนช่วยสร้างทักษะชีวิตที่ดีให้กับเด็กและเยาวชน โดยครอบครัวจำเป็นต้องทำความรู้จักช่วงวัยและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ทั้งด้านเวลาและบริบทของครอบครัว

“โรคทางจิตเวช” สูงเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ ความเครียด

จากข้อมูลผู้ใช้บริการสายด่วนกรมสุขภาพจิต 1323 ในช่วงปี 2557 - 2559

พบว่า 10 อันดับแรกของประเภทปัญหาที่มีการขอรับคำปรึกษา

ส่วนใหญ่เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับปัญหาครอบครัว ซึ่งหลายปัญหามีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างชัดเจน

ประเภทปัญหา	จำนวนครั้งการใช้บริการปรึกษาปัญหา					
	ปี 2557	ลำดับ	ปี 2558	ลำดับ	ปี 2559	ลำดับ
โรคทางจิตเวช	11,829 ครั้ง	1	14,788 ครั้ง	1	16,251 ครั้ง	2
ปัญหาความเครียด / วิตกกังวล	14,935 ครั้ง	2	17,422 ครั้ง	2	17,999 ครั้ง	1
ปัญหาเรื่องเพศ	4,233 ครั้ง	3	6,085 ครั้ง	6	2,589 ครั้ง	4
ปัญหาครอบครัว	3,316 ครั้ง	4	2,919 ครั้ง	3	1,681 ครั้ง	5
ปัญหาพฤติกรรม	2,150 ครั้ง	5	1,897 ครั้ง	4	1,036 ครั้ง	6
ปัญหาความรัก	2,027 ครั้ง	6	1,890 ครั้ง	5	3,783 ครั้ง	3
ปัญหาการตั้งครมไม่พร้อม	814 ครั้ง	7	618 ครั้ง	10	705 ครั้ง	7
ปัญหาการพนัน	791 ครั้ง	8	782 ครั้ง	8	443 ครั้ง	10
ปัญหาการฆ่าตัวตาย / ทำร้ายตนเอง	398 ครั้ง	9	885 ครั้ง	7	463 ครั้ง	9
ปัญหาสารเสพติด	352 ครั้ง	10	751 ครั้ง	9	536 ครั้ง	8
รวม	40,845 ครั้ง		40,037 ครั้ง		45,486 ครั้ง	

ที่มา : กรมสุขภาพจิต

2. ภาวะซึมเศร้าและคิดสั้น ฆ่าตัวตายของวัยรุ่น

เพียงไม่กี่เดือนเมื่อก้าวเข้าสู่ปี 2562 เกิดปรากฏการณ์ที่แย่งชิงพื้นที่ข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์อย่างต่อเนื่อง และเกิดเป็นคำถามในสังคมออนไลน์อย่างกว้างขวาง คือ ข่าวการฆ่าตัวตายของวัยรุ่นในวัยเรียน โดยเฉพาะระดับชั้นอุดมศึกษาที่อาจเรียกได้ว่าเป็นระดับปัญญาชน โดยจากการรวบรวมสถานการณ์ข่าวที่ผ่านมา ในช่วงระหว่างวันที่ 28 กุมภาพันธ์ - 6 มีนาคม 2562 มีจำนวนนักศึกษาที่ฆ่าตัวตาย ด้วยวิธีการโดดตึกอาคารเรียนและหอพัก จำนวน 5 ราย โดยส่วนใหญ่มาจากมหาวิทยาลัยชื่อดัง และในวันที่ 11 เมษายน 2562 มีนิสิตนักศึกษาที่คิดสั้นฆ่าตัวตายวันเดียว 3 รายซ้อน โดยบางกรณีก็มีการรมควั่นปลัดชีพภายในบริเวณหอพัก ที่พักอาศัย และกระโดดจากหน้าต่างตึกหอพักที่พัก ส่วนใหญ่ปัญหาการฆ่าตัวตาย ได้มีการสันนิษฐานว่า เกิดจากความเครียดต่าง ๆ และภาวะโรคซึมเศร้า

ปัญหาที่นับว่าร้ายแรงที่สุด คือ ปัญหาการฆ่าตัวตาย

จากรายงานอัตราการฆ่าตัวตายระหว่างปี 2554 - 2560 ยังพบข้อมูลการฆ่าตัวตายที่ยังคงเป็นปัญหาสังคมที่สำคัญมาโดยตลอด ซึ่งผลกระทบจากปัญหาการฆ่าตัวตายนอกจากจะเป็นการสูญเสียด้านเศรษฐกิจแล้ว ยังสะท้อนให้เห็นถึงสภาพความอ่อนแอทางจิตใจ และการป่วยจากอาการทางใจ (จิตเวช) ที่ส่งผลให้เกิดปัญหาโดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นและวัยรุ่น ซึ่งเป็นการปรึกษาที่สำคัญ แต่กลับมีความอ่อนแอทางจิตใจ และไม่สามารถหาทางออก หรือมีทางเลือกในการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้อง ซึ่งหลายฝ่ายได้ให้ความคิดเห็นในแนวทางการจัดการกับปัญหาไว้อย่างน่าสนใจ ดังนี้

(วันที่ 7 มีนาคม 2562)
นพ.ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) ให้ข้อมูลว่า ในช่วงที่ผ่านมา มีเหตุการณ์นักเรียน นักศึกษา กระโดดตึกและเสียชีวิต เรื่องนี้ควรให้ความสำคัญที่เรื่องสุขภาพจิต ซึ่งเป็นปัญหาสุขภาพจิต เป็นความเจ็บป่วยทางจิต ไม่ใช่เรื่องว่าเครียดหรือไม่เครียดอย่างเดียว และผู้ที่ป่วยเป็นโรคซึมเศร้า เมื่อมีอาการ จะไปบอกให้เขาคิดดี ๆ คิดบวก ไม่ได้ผล เนื่องจากสารเคมีในสมองหลั่งออกมาเขาก็จะคิดแต่เรื่องลบ จะต้องได้รับการบำบัดรักษาที่ถูกต้อง

(วันที่ 14 มีนาคม 2562) มีการจัดเวทีจุฬาลงกรณ์ ครั้งที่ 18 เรื่อง “เข้าใจปัญหาเยาวชนกับภาวะซึมเศร้า” ที่อาคารจามจุรี 4 จุฬาลงกรณ์ โดยมี ผศ.ดร.ปิยวรรณ วิเศษสุวรรณภูมิ หัวหน้าภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ กล่าว ว่า งานวิจัยที่ได้ทำการศึกษาภาวะซึมเศร้าในนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยทั้งในไทยและต่างประเทศ ตลอด 3 - 4 ปีที่ผ่านมา พบว่านิสิตนักศึกษาที่เป็นโรคภาวะซึมเศร้า ส่วนใหญ่จะศึกษาอยู่ในชั้นปีที่สูงขึ้น มีนิสิตที่พยายามฆ่าตัวตาย 6.4 % ของนิสิตทั้งหมด ส่วนผู้ที่นิสิตขอความช่วยเหลือเป็นคนแรก เมื่อพบว่าตนเองมีปัญหา คือเพื่อน ขณะที่สถานที่ใช้ฆ่าตัวตาย คือ หอพัก บ้าน และสาเหตุของการฆ่าตัวตาย ได้แก่ ทะเลาะกับคนใกล้ซิด การเรียน และความรัก ทั้งนี้ ในชีวิตของนิสิตนักศึกษา 50% เป็นเรื่องการเรียน

ดังนั้น บทบาทของอาจารย์ผู้สอนมีผลในการป้องกันไม่ให้ นิสิตนักศึกษา เป็นภาวะซึมเศร้า โดยบริบทในห้องเรียน อาจต้องให้ตระหนักเรื่องความหลากหลายของนิสิตแต่ละคน อาจต้องเข้าใจในกลุ่มนิสิตที่ทำไม่ได้ หรือรอวังพื้นฐานอารมณ์ของนิสิตที่แบกเข้ามาในชั้นเรียน และบริบทนอกห้องเรียน ถ้าเด็กหายไปอย่าไปตัดสินว่าเขาเป็นอะไรจนกว่าจะได้สอบถามหาสาเหตุ และได้ช่วยเหลือเด็ก เมื่ออาจารย์รู้สาเหตุควรส่งต่อให้ระบบการดูแลช่วยเหลือของมหาวิทยาลัย อย่าง จุฬาฯ มีหน่วยส่งเสริมสุขภาพจิต เป็นต้น ขณะที่นิสิตนักศึกษาที่มีมุมมอง การมองโลกในมุมบวก จะมองว่า “ความล้มเหลวเกิดขึ้นกับทุกคนได้ และไม่เกิดขึ้นกับคน ๆ หนึ่งตลอดไป เรียนรู้จากความล้มเหลว มองประโยชน์ที่ อะไรเกิดขึ้นแล้วกับเราดีเสมอ และถ้าไม่ไหว หาดูช่วย”

ผศ.ดร.ณัฐสุดา เต็มพันธ์ หัวหน้าศูนย์สุขภาพจิตทางจิต ประชานแขนงจิตวิทยาการศึกษา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์ กล่าว ว่า จากงานวิจัยที่มีการศึกษาภาวะซึมเศร้าในวัยรุ่น นิสิต นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยทั้งในและต่างประเทศ พบว่า **ภาวะซึมเศร้าเกิดจากภาวะของการเสียศูนย์ ซึ่งภาวะเสียศูนย์ของแต่ละคนไม่เท่ากัน โดยตัวกระตุ้นที่ทำให้วัยรุ่น นิสิตนักศึกษาเกิดภาวะเสียศูนย์มาจาก 5 ปัจจัย คือ**

- 1) การถูกประเมิน เช่น ผลการสอบ เมื่อใดที่เกิดการประเมินผิดจากที่คาดหวัง โอกาสที่เสียศูนย์จะเกิดขึ้น
- 2) เรื่องเศรษฐกิจ เรื่องเงินทอง
- 3) ความรัก ที่ไม่ใช่เพียงความรักหนุ่มสาว แต่เป็นความสัมพันธ์กับเพื่อน การยอมรับจากเพื่อน
- 4) ความรู้สึกผิดจากคนสำคัญกับวัยรุ่น นักเรียนนิสิตนักศึกษา โดยทำที่ของคนสำคัญส่งผลกับความรู้สึกผิด
- 5) ความสูญเสียอย่างฉับพลัน ทำให้เกิดการเสียศูนย์

นอกจากนั้น สิ่งที่อยู่ภายในตัวของเด็กเอง ก็ส่งผลทำให้สถานการณ์รุนแรงมากขึ้น คือ

อ้างอิง

สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ. (2561). เอกสารหลักสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 11 มติการสร้างความรู้รับผิดชอบร่วมทางสังคมเกี่ยวกับอีสปอร์ตต่อสุขภาพเด็ก. สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

สัปดาห์เดียว นศ.ฆ่าตัวตาย 6 คน ศธ.กำชับมหาวิทยาลัย จับสัญญาณผิดปกติ. (7 มีนาคม 2562) ข่าวสด. สืบค้นจาก https://www.khaosod.co.th/special-stories/news_2285514

วันเดียว นักศึกษาฆ่าตัวตาย รวม 3 ศพ. (12 เมษายน 2562). ไทยรัฐ. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/content/1542918>

เผยนิสิตนักศึกษา 6.4% พยายามฆ่าตัวตาย. (14 มีนาคม 2562). กรุงเทพธุรกิจ. สืบค้นจาก <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/829634>

วัยรุ่นยกพวกตีกันในโรงพยาบาล เจ็บ 2. (14 กุมภาพันธ์ 2562). ข่าวช่องวัน. สืบค้นจาก <https://www.one31.net/news/detail/8306>

วัยรุ่นยกพวกตีกันในรพ.เจ็บ 2 ปรารังบุรี. (14 กุมภาพันธ์ 2562). ThaiPBS. สืบค้นจาก <https://news.thaipbs.or.th/content/277716>

รบแล้ว 4 โจ้ ยกพวกตีกลางห้องฉุกเฉิน ท้ากระเช้ารดขอมาโรงพยาบาล. (12 เมษายน 2562). แนวหน้า. สืบค้นจาก <https://www.naewna.com/local/407633>

ตีแม่ E-Sport สู้นักกีฬาอาชีพหรือตัวซ้ำปัญหา เด็กติดเกม. (9 กันยายน 2561). เดลินิวส์. สืบค้นจาก <https://www.dailynews.co.th/article/665060>

เผย 9 ครอบครัว เลี้ยงลูกผิดวิธี แพทย์ชี้ส่งผลต่อพฤติกรรมลูก. (5 เมษายน 2562). คอมชัดลึก. สืบค้นจาก <http://www.komchadluek.net/news/edu-health/368003>

- 1) **สถานการณ์ และประสบการณ์ของแต่ละคน** ซึ่งแต่ละคน จะมีการตีความ และรับรู้แตกต่างกัน ทำให้การจัดการสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นต่างกัน
- 2) **รูปแบบการคิดที่ไม่เหมาะสม** คนที่อยู่ในภาวะซึมเศร้าจะมองโลกแง่ร้าย ตีความว่าเกิดผลลบตลอดเวลา
- 3) **การโยนออก** เช่น เรียนแล้วเกรดไม่ดี โทษอาจารย์ หรือโทษคนอื่น ซึ่งพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากการเสียศูนย์ หรือภาวะซึมเศร้าในวัยรุ่น จะเริ่มจากแยกตัวเองออกจากสังคม หมดความสนใจในเรื่องการเรียน และทำร้ายตัวเอง

ดังนั้น สำหรับการป้องกัน อยากให้ทุกคนรับมือและจัดการอารมณ์อย่างเหมาะสม ขณะที่พ่อแม่ต้องอบรมเลี้ยงดูอย่าสร้างภาพว่าไม่ยอมรับสิ่งที่ลูกพลาดหวัง

สถานการณ์การฆ่าตัวตายของนักศึกษา ได้รับการนำเสนอโดยสื่อมวลชนไทยจำนวนมากอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีการอธิบายลงลึกไปถึงวิธีการและอุปกรณ์ในการฆ่าตัวตาย จึงปรากฏความกังวลจากองค์กรที่เกี่ยวข้องและภาควิชาการ ต่อสถานการณ์ของปัญหาที่จะก่อให้เกิดการลอกเลียนแบบพฤติกรรมฆ่าตัวตาย หรือ Copycat Suicide ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่มีคนฆ่าตัวตายเพิ่มมากขึ้นหลังจากนำเสนอข่าวสารในเรื่องการฆ่าตัวตาย ซึ่งในอดีตจะเกิดขึ้นเมื่อมีผู้มีชื่อเสียงหรือนักแสดงฆ่าตัวตาย และก่อให้เกิดการเพิ่มขึ้นของอัตราการฆ่าตัวตาย แต่สิ่งที่น่ากังวลเพิ่มขึ้นไปอีกในสถานการณ์ปัจจุบัน คือ เมื่อเทคโนโลยีและการสื่อสารในโลกออนไลน์มีความทันสมัยมากขึ้น ทุกคนสามารถเป็นผู้ส่งสารในวงกว้างได้ทุกคน

อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์เหล่านี้ส่งผลให้ทุกฝ่ายหันกลับมาให้ความสำคัญต่อสถาบันครอบครัวในการเลี้ยงดูให้เด็กและเยาวชนสามารถมีทัศนคติเชิงบวก มีวินัยในตนเอง และสามารถปรึกษาหารือกันในครอบครัวได้อย่างเหมาะสม

3. วัยรุ่นตีกัน

สถานการณ์ทางสังคมที่สามารถพบเห็นได้บ่อยตามหน้าข่าว ก็คือปัญหาวัยรุ่นทะเลาะวิวาท ที่มีการทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ รวมถึงอายุของผู้กระทำผิดก็มีจำนวนลดลงเรื่อย ๆ อย่างน่าตื่นตระหนก ดังจะเห็นได้จากเหตุการณ์ในช่วงไม่กี่เดือนที่ผ่านมา เช่น วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2562 เกิดเหตุการณ์วัยรุ่นยกพวกเข้าตีกันในบริเวณห้องฉุกเฉินของโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งมีผู้ถูกทำร้ายกว่า 20 คน ส่วนผู้ก่อเหตุหลบหนีไปก่อนเจ้าหน้าที่จะมาถึง และอีกกรณีหนึ่ง เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2562 กลุ่มวัยรุ่นนับสิบคน ได้ยกพวกกรุมตีทะเลาะวิวาทกลุ่มคู่อริที่รับบาดเจ็บ ซึ่งมีที่มาจากการทะเลาะวิวาทกันภายในงานที่จัดบริเวณหน้าที่การอำเภอแห่งหนึ่งในจังหวัดนครราชสีมา โดยกลุ่มคู่อริได้เดินทางไปรับการรักษาพยาบาลก่อนหน้านั้นแล้ว เหตุเกิดบริเวณหน้าห้องฉุกเฉินของโรงพยาบาลในจังหวัดนครราชสีมา จนแพทย์และพยาบาลเกิดความตื่นตระหนก

การใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหากลุ่มวัยรุ่นนับได้ว่าเป็นปัญหาที่มีความซับซ้อนทวีความรุนแรง และโหดเหี้ยมเพิ่มมากขึ้น ในช่วงที่ผ่านมาการแก้ไขปัญหาก็ต้องแก้ไขจากต้นทางที่ครอบครัว การขัดเกลาเพื่อให้เด็กและเยาวชนตระหนักถึงคุณค่าของตนเองและผู้อื่น เคารพให้เกียรติและปฏิบัติตนในระเบียบวินัยและบรรทัดฐานของสังคม

กรมสุขภาพจิต. รายงานอัตราการฆ่าตัวตาย ปีพ.ศ. 2540-2559. สืบค้นจาก https://dmh.go.th/report/suicide/stat_prov.asp (2 เมษายน 2562)

ฆ่าตัวตาย: ผู้เชี่ยวชาญห่วงพฤติกรรมเลียนแบบหลังสื่อเสนอข่าว นักศึกษาฆ่าตัวตายมากขึ้น. (16 เมษายน 2562). BBC ไทย. สืบค้นจาก https://www.bbc.com/thai/thailand-47944055?fbclid=IwAR3SwdcEMMCYX0uhxtF_3DL7AQFu6bW8rP1_sqhr0Nik97WV4sJ36ZgMRwU

โฆษกกรมสุขภาพจิต ระบุว่า ครอบครัวมีส่วนช่วยสร้างทักษะชีวิตที่ดี เพื่อให้เยาวชนห่างไกลจากความรุนแรง. (19 เมษายน 2562). CU Radio. สืบค้นจาก http://www.curodio.chula.ac.th/Breaking-News-Detail.php?id=100031&fbclid=IwAR08Y8o3hyOfuxz4cewh4KFOG8VtONewF_SPh31OOPTcSX7t77uABO6ee1o

9 รูปแบบ

ครอบครัว เลี้ยงลูกพิศวงวิธี

ทั้งนี้ รศ.นพ.สุรียเดว ยังได้กล่าวถึง
รูปแบบของครอบครัวที่หลากหลายในปัจจุบัน
ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของลูก แบ่งเป็น 9 รูปแบบ

สร้างวินัย ใช้ความรัก ความอบอุ่นในครอบครัว

จากสถานการณ์เด็กติดเกม ปัญหาการฆ่าตัวตายของวัยรุ่น และปัญหาวัยรุ่นติ๊กัน เกิดขึ้นภายใต้ความอ่อนแอของครอบครัวไทยที่ไม่สามารถทำหน้าที่ขัดเกลา อบรม และพัฒนาเด็ก ซึ่งเป็นสมาชิกครอบครัว ให้สามารถควบคุมตน และตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาอย่างสมเหตุสมผล แนวโน้มของปัญหา โดยเฉพาะการพัฒนาด้านคุณธรรมในการสร้างวินัย

ความรัก ความอบอุ่นในครอบครัว จึงมีความสำคัญในการทำให้สถาบันครอบครัวกลับมามีบทบาทและทำหน้าที่ได้สมบูรณ์อีกครั้ง รศ.นพ.สุรียเดว ทรีปาตี กุมารแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านเด็ก และวัยรุ่น และผู้อำนวยการศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ได้ให้แนวคิดของรูปแบบครอบครัวสมัยใหม่ที่ส่งผลต่อ

พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของสมาชิกในครอบครัว ในการประชุมวิชาการ คุณธรรมในพื้นที่ทางสังคม : วินัยกับครอบครัวไทย ณ หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานครไว้อย่างน่าสนใจเกี่ยวกับสถานการณ์ครอบครัวไทยว่า

“ปัจจุบันครอบครัวไทยมีกว่า 20 ล้านครอบครัว แบ่งเป็นครอบครัวขยายกว่า 50% ครอบครัวพ่อแม่ลูก 20% เลี้ยงเดี่ยว 10% และที่เหลือคือครอบครัวข้ามรุ่น เช่น มีปู่ย่า ตายาย หรืออยู่กันในลักษณะชุมชน หัวใจสำคัญในครอบครัว 3 ด้าน คือ ด้านกายภาพ ทำให้สมาชิกในครอบครัวมีที่อยู่อาศัย มีอาหารบริโภค ด้านสภาวะทางจิตใจ ให้ความรักและเข้าใจในครอบครัว และด้านปฏิสัมพันธ์ ทั้งในบ้านและนอกบ้าน”

เลี้ยงปกป้องเกินไป
เด็กขาดความมั่นใจ

1

คุ้มครองปกป้องลูกมากเกินไป
ส่งผลให้เด็กขาดความมั่นใจ
ตัดสินใจไม่เป็น ขาดภาวะผู้นำ
หรือมีความก้าวร้าว

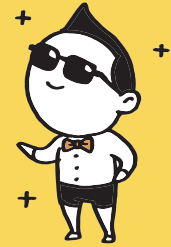
เลี้ยงอ้วน
เด็กเอาแต่ใจ

2

บริโภคนิยม
เลี้ยงให้อ้วน เด็กเอาแต่ใจ
เกิดในครอบครัวฟุ้งเฟ้อ

เลี้ยงอวดรวย
เด็กขาดความผูกพัน

3

เลี้ยงแบบอวดรวย
ขาดความผูกพัน พบในหลายครอบครัว
เด็กไม่รักถิ่นฐานของตัวเอง

เลี้ยงประคบประหงม
เด็กป่วยได้ง่าย

4

เลี้ยงแบบประคบประหงม
เกิดในครอบครัวยึดติดย้ำทำ
ต้องรักษาพ่อแม่ที่วิตกกังวลกับลูก
มากเกินไป

เลี้ยงแบบเร่งรัด
เด็กต่อต้าน

5

เลี้ยงแบบเร่งรัดบังคับ
สนับสนุนมากเกินไป

เลี้ยงแบบสำนึกความรัก
เด็กจะจะไม่มั่นใจ

6

เลี้ยงแบบสำนึกความรัก
ตามใจ เด็กขาดความคิดสร้างสรรค์

เลี้ยงขาดพื้นที่ส่วนตัว
เด็กเกิดความเครียด

7

ใกล้ชิดมากเกินไป
ขาดพื้นที่ส่วนตัว

เลี้ยงเข้มงวดมากเกินไป
เด็กขี้กลัวหวาดระแวง

8

ครอบครัวหวาดระแวง
ไม่ยอมให้ลูกออกสู่สังคมภายนอก
บางครอบครัวยอมให้ลูกติดเกมเพื่อให้
ลูกอยู่ในบ้าน ทำให้เด็กขาดความมั่นใจ

เลี้ยงอิสระไร้กฎเกณฑ์กติกา
เด็กอาจสร้างปัญหาให้สังคม

9

ให้อิสระเสรีมากเกินไป
เด็กไม่รู้ถูกผิดอยู่ร่วมกับสังคมไม่ได้
บางคนกลายเป็นขโมยตั้่ง ๆ ที่มีฐานะ

พระสงฆ์ อาพาธสูง จากอาหารที่ไม่สะอาด

“อิ ทัง ทาหนัง สีละวันตานัง ภิกขุขันธ์ นียยาเทมิ สุทินนัง วะ ตะ เม ทาหนัง นิพพานะปัจจะโย โหตุ อะนาคะเต กาเล ฯ” ข้าพเจ้าขอน้อมถวายทานนี้แด่พระสงฆ์ผู้มีศีล ขอทานที่ข้าพเจ้าถวายดีแล้ว จงเป็นเหตุให้ถึงพระนิพพาน ในอนาคตกาล เบื้องหน้าโน้นเทอญ ฯ

คำกล่าวสั้น ๆ ในการถวายอาหารใส่บาตรพระสงฆ์ ที่มีผู้รจนาไว้อย่างดีแล้ว สะท้อนให้เห็นถึงหลักการทางพระพุทธ

ศาสนาอย่างชัดเจน เนื่องจากการถวายอาหารโดยนัยยะแห่งพระธรรมคำสั่งสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คือ การลดความเห็นแก่ตัว อันเป็นพื้นฐานในการลดละกิเลส นอกจากนี้ ผลพลอยได้จากการได้เป็นส่วนหนึ่งในการสืบทอดพระพุทธศาสนาด้วยการบำรุงพระสงฆ์ ซึ่งเป็นสาวกและผู้เผยแผ่พระพุทธศาสนาให้มีกำลัง ก็เป็นการสร้างกำลังใจและความสุขให้แก่ผู้ถวายอาหารใส่บาตร

ใส่บาตร อย่าลืมนึกถึง สุขภาพพระ

พระสงฆ์ เป็นผู้เลี้ยงชีพด้วยการบิณฑบาต อันเป็นหนึ่งในหน้าที่สำคัญที่บัญญัติไว้ในพระธรรมวินัย ที่เป็นไปเพื่อ “สังฆมาสุตายะ” หรือเพื่อความผาสุกของหมู่สงฆ์ ซึ่งไม่เพียงแต่เป็นการแสดงถึงความเป็นผู้มีกนน้อยแล้ว ยังเป็นการฝึกตนเองให้เป็นผู้มีความอดทน สำรวมในการออกบิณฑบาต ย่อมเป็นการสร้างกำลังศรัทธาต่อพุทธศาสนิกชน ที่มีต่อพระพุทธศาสนาสืบไป

หากแต่ในปัจจุบันที่สังคมเกิดความเร่งรีบ วิถีชีวิตเปลี่ยนเป็นวิถีชีวิตเมืองเพิ่มมากขึ้น ทำให้การเข้าวัดทำบุญกระทำได้อย่างขึ้น ภาวการณ์ใส่บาตรที่สมัยรุ่นพ่อแม่ปู่ย่าตายาย นิยมหุงหาจัดเตรียมด้วยความประณีตเพื่อถวายต่อพระสงฆ์นั้นพบเห็นได้ยากขึ้น หากแต่ความศรัทธาต่อพระพุทธศาสนาของผู้คนในปัจจุบันยังคงอยู่อย่างเหนียวแน่น ทำให้รูปแบบการใส่บาตรปรับเปลี่ยนมาเป็นการซื้ออาหารที่ปรุงเสร็จแล้วใส่บาตรแทน

เมื่อพระจีนแล้วอาจทำให้เกิดโรค NCDs

NCDs คือ กลุ่มโรคเรื้อรังไม่ติดต่อ มีสาเหตุมาจากพฤติกรรมการใช้ชีวิต ทำให้เกิดโรคต่างๆ ตามมา เช่น

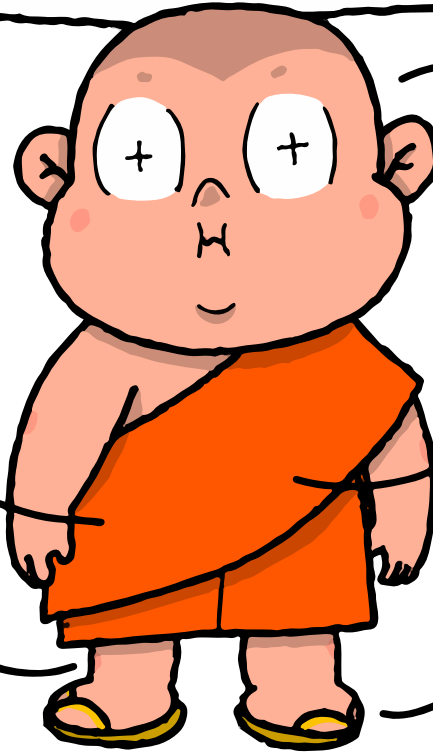
โรคไขมัน
ในเส้นเลือดสูง

โรคความดัน
โลหิตสูง

โรคไตวายและ
ไตล้มเหลว

โรคข้อเข่าเสื่อม

โรคเบาหวาน

สถานการณ์การใส่บาตรปัจจุบัน

พุทธศาสนิกชนใส่บาตรด้วยอาหารอร่อยอุดมไปด้วยไขมัน
ความหวาน รสชาติเข้มข้น เช่น

พะโล้

เซียวหวาน

แกงมีสมันไก่

กล้วยบวชชี

อาหารสำเร็จรูปหรือแกงถุงที่ขายตามท้องตลาดส่วนใหญ่มีการปรุงอาหารล่วงหน้า และมีการบรรจุถุงเพื่อเตรียมจำหน่ายในระยะเวลาอันนาน ทำให้คุณภาพอาหารเสื่อมลง หรือเกิดการบูดเน่า โดยทั้งผู้ค้า และผู้ใส่บาตรไม่ทราบ เมื่อพระภิกษุกลับถึงวัดทำให้อาจไม่ได้ฉัน หรือก่อให้เกิดการอาพาธได้ นอกจากนั้น การปรุงอาหารเพื่อจำหน่ายในปัจจุบันส่วนใหญ่ จะเป็นอาหารมีรสชาติ หวาน มัน เค็ม ทำให้เมื่อพระสงฆ์ฉันอาหารเหล่านี้ เป็นระยะเวลาต่อเนื่องยาวนาน ย่อมส่งผลถึงสุขภาพของพระสงฆ์ได้

ผลกระทบต่อพระสงฆ์และสังคม

ผลจากการตรวจคัดกรองสุขภาพพระสงฆ์ทั่วประเทศ จำนวน 90,250 รูป โดยกรมการแพทย์ ระหว่างปี 2549 - 2550 พบว่า พระสงฆ์มีอาการอาหารด้วยภาวะไขมันในเลือดสูง ความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน โรคปอด และโรคหัวใจและหลอดเลือด ร้อยละ 30.57 และมีภาวะน้ำหนักเกิน ร้อยละ 4.5 สอดคล้องกับข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น โรงพยาบาลสงฆ์ มูลนิธิโรงพยาบาล 50 พรรษา มหาชีวิตราชมงคล ที่ได้มีการตรวจคัดกรองสุขภาพของพระสงฆ์ ซึ่งได้มีผลออกมาตรงกันในภาวะวิกฤติในสุขภาพของพระสงฆ์ในกลุ่มโรคไม่ติดต่อ หรือ NCDs

เมื่อพระสงฆ์เกิดการอาหาร ย่อมต้องเกิดความไม่สบายใจ ตามมาด้วย อันเนื่องมาจากการดูแลปฏิบัติของญาติโยมสมัยใหม่ ที่อาจยังไม่เข้าใจพระธรรมวินัยบางประการที่พระสงฆ์ปฏิบัติ ทำให้เมื่อดูแลปฏิบัติจึงหลีกเลี่ยงการกระทำผิดวินัย ได้ยาก ดังนั้นพระสงฆ์บางรูปจึงหลีกเลี่ยงการเข้ารับรักษาตัว ในโรงพยาบาล โดยอาจทานยาสามัญประจำบ้าน หรือใช้ ภูมิปัญญาการแพทย์พื้นบ้านแทน นอกจากนี้ เมื่อพระสงฆ์ อาหารมีจำนวนมากขึ้น ย่อมส่งผลต่อการปฏิบัติศาสนกิจ และการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

รณรงค์เพิ่ม 5 เมนูสุขภาพพระสงฆ์

จากกระแสความห่วงใยในสุขภาพพระสงฆ์ ส่งผลให้หลาย หน่วยงานได้มีการดำเนินงานและร่วมกันดำเนินงานเพื่อแก้ไข ปัญหาสุขภาพพระสงฆ์ร่วมกัน เช่น

การเสนอเมนูทางเลือกด้านสุขภาพพระสงฆ์โดยกระทรวง สาธารณสุข โดยมี ตัวอย่างเมนูอาหารเพื่อสุขภาพ สำนักส่งเสริม และสนับสนุนอาหารปลอดภัย ได้แนะนำไว้ 5 เมนู คือ

เมนูที่ 1 ข้าวกล้อง ช่วยต้านอนุมูลอิสระ ลดไขมันและน้ำตาล ในเลือด

เมนูที่ 2 น้ำพริกอ่อง มีส่วนประกอบของมะเขือเทศช่วยเสริม ภูมิคุ้มกันและช่วยบำรุงสายตา

เมนูที่ 3 แกงส้มมะรุ่ม ฝักมะรุ่มช่วยลดความดันโลหิต ลดไขมันในเส้นเลือดและป้องกันโรคมะเร็ง

เมนูที่ 4 ถั่วเขียวต้มน้ำขิง ช่วยขับสารพิษในตับ และ ขับลมในกระเพาะอาหาร

เมนูที่ 5 ผลไม้สด ช่วยให้ระบบขับถ่ายทำงานเป็นปกติ และควรเลือกถั่วต้มน้ำขิงที่ได้มาตรฐานมีเครื่องหมายการรับรอง คุณภาพจาก ออย. และ มอก.

ทางออกในเชิงนโยบาย

- การพัฒนาสื่อสงฆ์ไทยไกลโรค เพื่อการสื่อสารปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาโภชนาการในพระสงฆ์ ทั้งในส่วน ของพระสงฆ์และฆราวาส โดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการ สร้างเสริมสุขภาพร่วมกับ “โครงการสื่อสงฆ์ไทยไกลโรค” โดย ศ.จจจิตร อังคทะวานิช

- การดำเนินงานตักบาตรให้ได้บุญ โดยกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

- การจัดทำธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์ โดยฝ่ายสาธารณสุข- สงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม และหน่วยงานภาคี เพื่อกำหนด ภาพพึงประสงค์ด้านสุขภาพของพระสงฆ์ และแนวทางการ ร่วมมือในการดำเนินงาน โดยยึดหลัก “ใช้ทางธรรม นำทางโลก”

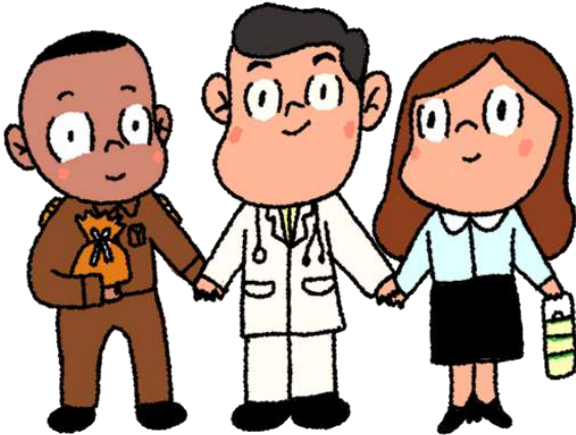
ใส่ใจ รับผิดชอบต่อสุขภาพพระสงฆ์ไทย

นับตั้งแต่อดีตเป็นต้นมา ในสังคมไทย การจัดเตรียมอาหาร อย่างประณีต เพื่อถวายแด่พระสงฆ์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญ มีการสืบทอดแนวคิด และการปฏิบัติมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน จากรุ่นสู่รุ่น แต่ปัจจุบันสถานการณ์ความเร่งรีบ และวิถีชีวิตที่ เปลี่ยนแปลงไป ทำให้คนไทยขาดความตระหนัก และใส่ใจใน ความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติต่อพระสงฆ์ โดยเฉพาะการถวาย อาหารที่ถูกหลักโภชนาการ ดังนั้น วินัยและความรับผิดชอบ จึงเป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะหน้าที่ของการเป็นพุทธศาสนิกชน ที่ดีดั้น นอกจากต้องปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนของ พระพุทธศาสนาแล้ว ยังต้องมีการรักษาขนบธรรมเนียม ประเพณีที่ดีงาม โดยการตักบาตรตามกำลังของตน ซึ่งต้อง มีความรับผิดชอบต่อพระสงฆ์ในปัจจุบันที่นำมาถวาย เช่น ถวายอาหารที่มีคุณภาพ ถูกหลักอนามัย ซึ่งเป็นการสนับสนุน ให้พระสงฆ์มีสุขภาพที่ดีได้

ทุกภาคส่วนร่วมใจ รับผิดชอบต่อการใส่บาตรเพื่อสุขภาพ

หน่วยงานต่างๆ เชิญชวนให้ใส่บาตรด้วย
อาหารที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพถวายพระสงฆ์

พุทธศาสนิกชนได้ปรับ
พฤติกรรมการใส่บาตร
พระสงฆ์โดยเลือกอาหาร
ที่เป็นประโยชน์ต่อ
สุขภาพพระมากขึ้น

สื่อต่างๆ แนะนำเมนูใส่บาตร
เพื่อสุขภาพต่อพระสงฆ์

แม้เราจะปฏิเสธไม่ได้ว่าภาวะความเป็นเมืองที่แผ่ขยายในหลายพื้นที่ จะสร้างผลกระทบต่อวิถีชีวิตของผู้คนในหลากหลายมิติ แต่พระสงฆ์ผู้เลี้ยงชีพด้วยการบิณฑบาต ซึ่งไม่สามารถเลือกได้ว่าในบาตรนั้นจะมีอาหารประเภทใด ก็เป็นส่วนหนึ่งของผลกระทบจากวิถีชีวิตที่เร่งรีบของพุทธศาสนิกชนสมัยใหม่ แม้ในกระบวนการตระหนักและแก้ไขปัญหาจะเกิดขึ้นในหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาควิชาการ และภาคเอกชน

หากแต่เมื่อมองลึกลงไปในรากของปัญหา ยังคงกลับมาอยู่ที่พุทธศาสนิกชนทั้งหลาย ทั้งที่ เป็นผู้ค้าอาหารใส่บาตร ที่จะพึงใส่ใจปรุงและนำอาหารสดใหม่ มีคุณค่าทางโภชนาการมาเป็นการเลือกให้แก่ผู้ใส่บาตร ไม่นำอาหารบูดเน่าหรือเสื่อมคุณภาพมาจำหน่าย ในขณะที่ผู้ใส่บาตร พึงใส่ใจและพินิจอาหารอันประณีต ในการใส่บาตรพระสงฆ์ครั้งต่อไป

อ้างอิง

จงจิตร อังคทะวานิช และคณะ. (2559). สถานการณ์ปัญหาโภชนาการในพระสงฆ์จากโครงการส่งเสริมไทยไกลโรค. โครงการสื่อส่งเสริมไทยไกลโรค.

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตโต) (2562) ตอบคุณหมอ ให้พระอาหารก็สบาย แพทย์พยาบาลก็สุขใจ

ใส่บาตรอย่างไร..ให้ได้บุญ แนววิธีปฏิบัติในการทำบุญตักบาตร ให้ได้บุญถึงพระพุทธเจ้าและพระสัพพัญญู. (12 มีนาคม 2561). ธรรมทาน. สืบค้นจาก <http://chantingbook.com/ทำบุญตักบาตร/>

บิณฑบาต. (2 เมษายน 2562). วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี. สืบค้นจาก <https://th.wikipedia.org/wiki/บิณฑบาต>

วัตรในการบิณฑบาต. (25 มีนาคม 2555). โพสต์ทูเดย์. สืบค้นจาก <https://www.posttoday.com/dhamma/144865>

กระทรวงวัฒนธรรม โดย ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) และ กรมการศาสนา ร่วมกับ จังหวัดสุโขทัย และส่วนราชการ 17 จังหวัดภาคเหนือ จัดสมัชชาคุณธรรมภาคเหนือ ขวณทุกภาคส่วน ขับเคลื่อนสังคมคุณธรรม พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา. (24 มกราคม 2562). ศูนย์คุณธรรม สืบค้นจาก <https://th.wikipedia.org/wiki/บิณฑบาต>

สธ. แนะนำ 5 เมนูสุขภาพถวายพระสงฆ์. (28 กุมภาพันธ์ 2562). Thaihealth. สืบค้นจาก <https://www.thaihealth.or.th/Content/47727-สธ.แนะนำ%20เมนูสุขภาพถวายพระสงฆ์.html>

วินัยจราจร

สะท้อนวินัยชาติ

อุบัติเหตุ แม้จะเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่สามารถคาดเดาได้ หลายเหตุการณ์เป็นเหตุการณ์ที่เกิดจากความประมาท และสามารถป้องกันการเกิดเหตุได้ อย่างในกรณีของอุบัติเหตุบนท้องถนน ที่ส่วนใหญ่มีสาเหตุสำคัญมาจาก “การขาดวินัยจราจร” ที่รวมถึงปัญหาเมาแล้วขับ จากสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นสะท้อนให้เห็นถึงสภาพปัญหา ต้นตอที่เกิดขึ้นตั้งแต่การมีปากเสียง ความขัดแย้ง การทะเลาะวิวาท ไปจนถึงการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน

ประเทศไทยในช่วงเทศกาลสำคัญ เช่น เทศกาลปีใหม่ และประเพณีสงกรานต์ ที่มีวันหยุดติดต่อกันหลายวัน มักเป็นช่วงที่หน่วยงานภาครัฐได้มีการประกาศสถิติการเกิดอุบัติเหตุในช่วงเทศกาล เช่น “7 วันอันตราย” เพื่อเป็นช่วงของการเฝ้าระวังและปฏิบัติการในการลดอุบัติเหตุ การบาดเจ็บ และการสูญเสียชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะอุบัติเหตุบนท้องถนน โดยใช้มาตรการต่าง ๆ เป็นตัวช่วยกำกับ เช่น การกวดขันวินัยจราจร การตั้งจุดพักรถ การรณรงค์ลดอุบัติเหตุ การจับกุมผู้กระทำความผิด เป็นต้น

ผลกระทบและความสูญเสียจากอุบัติเหตุ

ประเทศไทยกับการติดตามข่าวสรุปสถิติ ทั้งที่เกิดขึ้นในช่วงเทศกาลปีใหม่ และเทศกาลสงกรานต์ ได้รับความสนใจทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไป เมื่อต้นปี 2562 ได้มีการรณรงค์และสรุปสถิติอุบัติเหตุระหว่างวันที่ 27 ธันวาคม 2561 – 2 มกราคม 2562 พบว่า เกิดอุบัติเหตุรวม 3,791 ครั้ง ผู้เสียชีวิต 463 ราย ผู้บาดเจ็บ 3,892 คน ซึ่งแม้จะมีจังหวัดที่ไม่มีผู้เสียชีวิต ถึง 4 จังหวัดด้วยกัน คือ ตาก แพร่ สตูล และสมุทรสงคราม แต่ในจังหวัดใหญ่ หรือจังหวัดที่เป็นศูนย์กลางของภูมิภาค อย่างเช่นจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีอุบัติเหตุสะสมสูงสุดถึง 118 ครั้ง และมีผู้บาดเจ็บสูงสุดถึง 137 คน ในขณะที่จังหวัดนครราชสีมา มีผู้เสียชีวิตสูงถึง 25 ราย

ทั้งนี้ สาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุจนนำมาซึ่งความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ได้แก่ การดื่มแล้วขับ ร้อยละ 40.39, การขับเร็วเกินกำหนด ร้อยละ 28.30, ยานพาหนะที่เกิดอุบัติเหตุสูงสุด ได้แก่ รถจักรยานยนต์ ร้อยละ 79.64 รถปิกอัพ 6.95 แต่สถิติที่น่าสนใจอีกอย่าง คือ ส่วนใหญ่เกิดในเส้นทางตรง ร้อยละ 64.89 บนถนนกรมทางหลวง ร้อยละ 39.30 ถนนใน อบต./

หมู่บ้าน ร้อยละ 34.90 เมื่อเปรียบเทียบกับสถิติช่วงการเกิดอุบัติเหตุในช่วงเทศกาลปีใหม่ในปี 2561 ที่มีอุบัติเหตุสะสมจำนวน 3,841 ครั้ง มีผู้ได้รับบาดเจ็บ 4,005 คน และผู้เสียชีวิตจำนวน 423 คน ซึ่งแม้ว่าจะมีจำนวนอุบัติเหตุลดลง แต่กลับมีจำนวนผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นถึง 40 คน

ถัดมาในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ที่มีการสรุปสถิติ 5 วันอันตราย ระหว่างวันที่ 11 - 16 เมษายน 2562 ของศูนย์อำนวยการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน (ศปถ.) โดยกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พบว่ามีจำนวนอุบัติเหตุสะสมสูงถึง 2,702 ครั้ง ผู้เสียชีวิตรวม 297 ราย มีผู้บาดเจ็บสะสม 2,807 คน ซึ่งจังหวัดที่เกิดอุบัติเหตุสูงสุดและบาดเจ็บสูงสุด ยังคงเป็นเมืองใหญ่อย่างจังหวัดเชียงใหม่ โดยอุตรธานี เป็นจังหวัดที่มีผู้เสียชีวิตสูงสุด จำนวน 14 ราย และพบว่าอุบัติเหตุที่ทำให้มีผู้เสียชีวิตส่วนใหญ่เกิดบนถนนกรมทางหลวง ร้อยละ 59.85 โดยส่วนใหญ่เกิดบนเส้นทางตรง ร้อยละ 66.54 อย่างไรก็ตาม สาเหตุสำคัญของการเกิดอุบัติเหตุเกิดจากการขับเร็วร้อยละ 43.4

จัดอันดับ 10 ข้อหา บนท้องถนน

อันดับ 3
ไม่คาดเข็มขัดนิรภัย

อันดับ 5
ขับรถเร็วเกินกฎหมายกำหนด

อันดับ 10
ใช้โทรศัพท์ขณะขับรถ

อันดับ 6
ฝ่าฝืนสัญญาณไฟจราจร

อันดับ 2
ไม่มีใบขับขี่

อันดับ 1
ไม่สวมหมวกนิรภัย

อันดับ 4
มอเตอร์ไซค์ไม่ปลอดภัย

อันดับ 8
แซงในที่คับขัน

อันดับ 7
ขับรถย้อนศร

อันดับ 9
เมาสุรา

*สถิติการจับกุม ช่วงสงกรานต์ปี พ.ศ.2561
ข้อมูลจาก กองสารนิเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

“ทะเลาะวิวาท” ปัญหาใหญ่ผู้ใช้รถ

นอกจากสาเหตุการเมาแล้วขับ ขับรถผิดกฎ การขาดวินัยจราจร หรือสภาพถนนหนทางที่ไม่ได้มาตรฐานแล้ว ยังพบว่าการเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนนั้นมีสาเหตุมาจากอารมณ์ร้อนของผู้ขับขี่ หรือการขาดการควบคุมอารมณ์โกรธ ทำให้เกิดอุบัติเหตุ และเกิดเหตุการณ์ทะเลาะวิวาทต่าง ๆ ตามมา โดยสถานที่ที่มักเกิดการทะเลาะวิวาท อาจจะเป็นบริเวณท้องถนนที่สามารถใช้ความเร็วสูง เพราะความต้องการที่เร่งรีบ และกลุ่มเสี่ยงหรือมักจะทำให้เกิดเหตุการณ์ทะเลาะวิวาทบนท้องถนนมากที่สุด คือ กลุ่มวัยรุ่น

นายอภิชา ฤชาพิทย์ นักจิตวิทยาคลินิกชำนาญการ สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กล่าวถึงสาเหตุที่ปัญหาการทะเลาะวิวาทมักจะเป็นเพศชาย เนื่องจากเพศชายมีความรุนแรงทางอารมณ์สูงในตัวอยู่แล้ว นอกจากนั้นยังมีความหุนหัน ขับขี่ด้วยความเร็ว ยังไม่มีประสบการณ์ในการขับขี่เท่าที่ควร และไม่เข้าใจกฎจราจรหรือปฏิบัติได้อย่างเคร่งครัดเท่ากับผู้ใหญ่หรือผู้ที่ใช้รถมาเป็นระยะเวลาานาน

ดังนั้นทางออกที่ดีคือ “การฝึกสติ” ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการขับขี่ยานพาหนะ หากขาดสติ ก็จะทำให้ขาดการยับยั้งอารมณ์ นำมาซึ่งการเกิดอุบัติเหตุ ซึ่งการระบายอารมณ์ด้วยความรุนแรงอาจทำได้โดยการ ต่ำทอ แจกของลับ กดแตรเร่งเครื่อง ใช้กำลังชกต่อย รวมไปถึง ใช้อาวุธทำร้ายร่างกาย

อ้างอิง

ภาคต่อคลิป อันแน่ ลุงสติจัดขกวัยรุ่น คุณเรื่องนิดเดียว อีกฝ่ายหัวแตก. (7 เมษายน 2562). ไทยรัฐ. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/content/1539483>

เพลงดังสุดเฮฮา ตั๋วลืฮิต อันแน่ ใส่เพลงผู้ชายในฝัน คนชมเป็นแสน. (7 เมษายน 2562). ไทยรัฐ. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/content/1539531>

สรุป 7 วัน อุบัติเหตุปีใหม่ 62 รวมกว่า 3 พันครั้ง ตาย 463 ราย ตีมีแล่นขับ-ขับเร็ว สาเหตุหลัก. (3 มกราคม 2562). ไทยรัฐ. สืบค้นจาก <https://mgronline.com/qpl/detail/9620000000661>

ตำรวจ ยืนยันตรวจ หนุมใหญ่หลังคาปีเอ็มาฯ ไม่พบสารเสพติด-ไม่เมาระบุแค่หัวร้อน แจ้งข้อหาคดีอาญา คู่กรณีทั้ง 2 ฝ่าย. (6 มีนาคม 2562). Line Today. สืบค้นจาก <https://today.line.me/th/pc/article/ตำรวจ+ยืนยันตรวจ+‘หนุมใหญ่หลังคาปีเอ็มาฯ’+ไม่พบสารเสพติด+ไม่เมา+ระบุแค่หัวร้อน+แจ้งข้อหาคดีอาญาคู่กรณีทั้ง+2+ฝ่าย-aWePxp>

สถิติสงกรานต์ 62 รวม 5 วัน เกิดอุบัติเหตุ 2,702 ครั้ง เสียชีวิต 297 คน. (16 เมษายน 2562). Workpoint News. สืบค้นจาก <https://workpointnews.com/2019/04/16/สถิติสงกรานต์62-รวม-5-วัน-เก>

ตัวอย่างการทะเลาะวิวาท ที่เป็นข่าวดังบนโลกออนไลน์

- “หนุมใหญ่” นั่งซิลบนหลังคาปีเอ็มาฯ ครอบงันฯ” คลิปดังที่เกิดการตั้งข้อสงสัยของสังคมออนไลน์ว่า ทำไมหนุมใหญ่ถึงนั่งอยู่บนหลังคาของรถเพื่อครอบงันมาดแลค่าใช้จ่ายโดยสาเหตุหลักเกิดจากหนุมใหญ่ไม่พอใจคู่กรณีที่มีการขับชี่ด้วยโทษะ จนปาดหน้ากันและก่อให้เกิดอุบัติเหตุ ส่งผลให้ผู้ใช้รถบนท้องถนนรายอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง ต้องได้รับความเสียหายจากอุบัติเหตุไปด้วย

- “อันแน่!! จากความไม่พอใจบนท้องถนนสู่การทะเลาะวิวาท” ที่กลายเป็นวลีเด็ด อันแน่ ในโลกออนไลน์ เกิดการนำมาตัดต่อ ล้อเลียนมากมาย แต่เบื้องหลังของปัญหา เกิดจากการกระทบกระทั่งตาโทษะหว่างผู้ใช้รถใช้ถนนจนนำมาสู่การทะเลาะวิวาทและทำร้ายร่างกายกัน โดยเริ่มต้นมาจากความเข้าใจผิดกันในเรื่องการเร่งเครื่องรถจักรยานยนต์

- เสียเมาแล้วขับ สร้างความยับยั้งให้ผู้อื่น จากกรณีของนักธุรกิจรายหนึ่ง ได้ขับรถด้วยความมั่นใจมาจากการดื่มสุรา ทำให้เกิดอุบัติเหตุชนตำรวจนายหนึ่งเสียชีวิต เหตุการณ์นั้นได้ส่งผลให้ครอบครัวของตำรวจนายนั้น ต้องสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รักและเสาหลักของครอบครัวไป แต่ด้วยพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม รับบุตรสาวคนเล็กพร้อมภรรยาไว้เป็นคนใช้ในพระราชานุเคราะห์

คสช. ยึดรถ เมาแล้วขับ พุ่งเกิน 2 พันคัน คนกระทำผิดร่วม 1 แสน. (14 เมษายน 2562). Voice TV. สืบค้นจาก <https://voicetv.co.th/read/1KzkmTmTU>

ร.10 โปรดเกล้าฯ รับบุตรสาวคนเล็ก รองผกก.เหยื่อเมาแล้วขับ เป็นคนใช้ในพระราชานุเคราะห์. (20 เมษายน 2562). PPTV Online. สืบค้นจาก <https://www.pptvhd36.com/news/ประเด็นร้อน/101767>

นักธุรกิจขับรถชนตำรวจกองปราบ-ภรรยาเสียชีวิต. (12 เมษายน 2562). Thai PBS. สืบค้นจาก <http://news.thaipbs.or.th/content/279220> (เสียเมาแล้วขับรถชนตำรวจและภรรยาตาย)

บังอ้อซารีย์ เจ้าของร้านเฟอร์นิเจอร์เหยื่อเมาแล้วขับ ขอคุณที่น้องที่โอนเงินช่วย. (25 กุมภาพันธ์ 2562). หนังสือพิมพ์ไอ-NEWS. สืบค้นจาก http://i-newsmedia.net/?p=38059&fbclid=IwAR1mGtP7Wd8LzMcA3qHWBY1xHk8O75x3Fa09Q_vgVj4PZTwbjPEekjTcX3Y

สติขาดผึง! ปัญหาใหญ่สุขภาพจิต นักจิตชี้ สาเหตุหลักของการทะเลาะวิวาทบนท้องถนน (25 กุมภาพันธ์ 2562). สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/content/509552>

จากปีใหม่ ถึงมหาสงกรานต์ มหกรรมการเสียชีวิต

แม้รัฐบาลและหน่วยงานหลายภาคส่วน จะมีมาตรการในการควบคุมการกระทำความผิดต่าง ๆ เช่น มาตรการ “ดื่มไม่ขับ จับยึดรถ” ในช่วงสงกรานต์ ระหว่างวันที่ 11 - 13 เมษายน 2562 ที่ผ่านมา พบผู้กระทำความผิดในลักษณะที่สุ่มเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุโดยประมาณ ด้วยการดื่มแล้วขับ ซึ่งนี่ รถจักรยานยนต์พบการกระทำความผิด 98,808 ครั้ง เจ้าหน้าที่จำเป็นต้องยึดรถจักรยานยนต์ไว้ 1,685 คัน รถยนต์ จำนวน 609 คัน และส่งผู้กระทำความผิดรถจักรยานยนต์ ดำเนินคดี 44,024 คน สำหรับรถโดยสารสาธารณะและรถยนต์ส่วนบุคคล จำนวน 27,283 คน รวมถึงการคุมความประพฤติผู้กระทำความผิด แต่ยังคงเป็นเรื่องที่ทำทนายของรัฐบาลในช่วงเทศกาลต่อไป

จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น ทั้งการกระทำความผิด กฎจราจร ความขัดแย้งในการใช้รถใช้ถนน ตลอดจนปัญหาเมาแล้วขับ สะท้อนให้เห็นถึงการขาดวินัยและความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้ใช้รถใช้ถนน อันส่งผลกระทบต่อผู้เสียหายและสังคมในวงกว้าง ตลอดจนเป็นปัจจัยสำคัญทางสังคมในการกำหนดสุขภาพ เนื่องจากก่อให้เกิดการบาดเจ็บและเสียชีวิตเป็นจำนวนมากในแต่ละปี ซึ่งส่วนใหญ่เกิดเหตุการณ์ในช่วงเทศกาลสำคัญ ที่ควรจะเป็นเทศกาลที่นำความสุขมาสู่คนไทย อย่างเทศกาลปีใหม่และสงกรานต์

“วินัย” เครื่องมือสร้างความปกติสุขของคนในชาติ

คำว่า วินัยจราจร สะท้อนวินัยชาติ ยังเป็นข้อเท็จจริงในสังคมไทย เพราะการมีวินัย ซึ่งหมายถึงการให้ความสำคัญกับกฎ ระเบียบ หรือกติกาของสังคม และประเทศที่จะทำให้ประเทศเกิดความสงบสุข และอยู่ร่วมกันโดยปกติสุข การมีวินัยของคนในสังคม แม้ว่าจะจะเป็นสิ่งที่ต้องเกิดจากการปฏิบัติโดยตนเอง แต่ก็เป็นที่ส่งผลกระทบต่อผู้อื่นและสังคมโดยรวมได้ จากสถานการณ์คุณธรรมดังกล่าว แสดงให้เห็นและย้ำเตือนซ้ำ ๆ ในช่วงเทศกาลต่อเทศกาล หรือแม้กระทั่งเหตุการณ์กระทบกระทั่งบนท้องถนนที่มีกพบเห็นได้เป็นประจำ ที่มี

ความรุนแรงตั้งแต่ การต่ำทอด้วยคำพูด การทะเลาะวิวาท การเกิดอุบัติเหตุ การสูญเสียทรัพย์สิน การบาดเจ็บ และที่ร้ายแรงที่สุด คือ การสูญเสียชีวิต ซึ่งยังคงเป็นปัญหาที่คนทั้งประเทศ ทั้งรัฐบาล หน่วยงานภาครัฐ และประชาชนต่างให้ความตระหนัก รวมถึงมีการออกมาตรการต่าง ๆ ดังกล่าว ควบคุมสถานการณ์ และการรณรงค์ในเรื่องต่าง ๆ เช่น เมาไม่ขับ ง่วงนอนพัก การตั้งสถานที่พักรถ ฯลฯ แต่จะพบว่า การเสริมพลังทางบวกในการสร้างวินัย ให้เกิดเป็นคุณธรรมของคนในชาติ น่าจะเป็นการแก้ไขปัญหาในระยะยาว และมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในพิธีพระราชทานกระบี่ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ และโรงเรียนนายเรืออากาศ ณ สวนอัมพร เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2443 ความว่า

“วินัยนี้ เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งในส่วนบุคคลและส่วนรวม กล่าวคือ ในส่วนบุคคล วินัยจะทำให้บุคคลสามารถใช้ความรู้ความสามารถและประพฤติปฏิบัติตน ปฏิบัติงานได้ถูกต้องและเป็นประโยชน์ในส่วนรวม วินัยนี้นั้น จะทำให้หน่วยงาน สังคม ตลอดจนชาติ บ้านเมือง มีความแข็งแกร่งสามารถปฏิบัติกิจการต่าง ๆ ร่วมกันได้อย่างเป็นเอกภาพ วินัยจึงเป็นปัจจัยหรือพลังอย่างสำคัญ ในการสร้างสรรค์ความเป็นปกติเรียบร้อย และความเจริญมั่นคงให้แก่บุคคลและส่วนรวม”

ซึ่งจะทำให้คนไทยสามารถเรียนรู้เรื่องวินัยจากพระองค์ท่านเพื่อร่วมสร้างสรรค์ให้ประเทศไทย เป็นสังคมคุณธรรมต่อไป

CPI สถานการณ์ ความโปร่งใสไทย ตกอันดับ

องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International - TI) ได้เผยแพร่ดัชนีภาพลักษณ์การคอร์รัปชันในภาครัฐทั่วโลก (Corruption Perception Index - CPI) ประจำปี 2018 ซึ่งแม้ว่า ประเทศไทยโดยส่วนใหญ่ประมาณสองในสามจะทำคะแนนได้ไม่ถึง 50 คะแนนก็ตาม แต่ในประเทศไทยกลับส่งผลต่อกระแสการวิพากษ์วิจารณ์ถึงคะแนนและผลการจัดอันดับของประเทศไทย ซึ่งได้เพียง 36 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน และถูกลดอันดับลง จากอันดับที่ 96 เมื่อปี 2560 ซึ่งได้คะแนน 37 คะแนน เป็นอันดับที่ 99 จากที่เคยทำอันดับได้ดีขึ้นจากเมื่อปี 2559 ที่เคยอยู่ในอันดับที่ 101 ได้คะแนน 35 คะแนน

ประเด็นสำคัญของการให้คะแนน และจัดอันดับนั้น บ่งบอกถึงการเป็นประเทศที่มีสังคมแบบเปิด หรือ มีระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่ให้สิทธิเสรีภาพในการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในการแสดงความคิดเห็น ตรวจสอบการทำงานภาครัฐ จะส่งผลต่อการเอื้อให้ประเทศสามารถจัดการและลดผลกระทบจากปัญหาการคอร์รัปชันได้ดี ดังจะเห็นได้จากประเทศเดนมาร์ก และนิวซีแลนด์ โดยทำคะแนนได้ 88 และ 87 ตามลำดับ ในขณะที่ประเทศโซมาเลีย เซาท์ซูดาน และซีเรีย ทำคะแนนได้ 10, 13 และ 13 ตามลำดับ

ผลกระทบจากปัญหาคอร์รัปชัน

ปัญหาคอร์รัปชัน หรือการทุจริตนั้น เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในเกือบทุกประเทศทั่วโลก ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรง ความซับซ้อนของรูปแบบการคอร์รัปชัน และได้รับการยอมรับแล้วว่า หากประเทศใดมีปัญหาคอร์รัปชันสูงย่อมส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ในสังคมไทยที่มีการยึดถือคุณธรรมเป็นพื้นฐานของวิถีวัฒนธรรมมาแต่โบราณการคอร์รัปชัน ซึ่งนอกจากจะเป็นความผิดทางกฎหมายแล้ว ใน

ทางสังคมคนที่กระทำการทุจริตจึงไม่ได้รับการยอมรับในสังคมด้วย แต่จากปัญหาความซับซ้อนในเชิงรูปแบบของการทุจริตไม่ได้เป็นเพียงการใช้อำนาจในการแสวงหาผลประโยชน์ทางตรงเพียงอย่างเดียว แต่รวมถึงการเอื้อประโยชน์ให้แก่พวกพ้อง การขัดกันของผลประโยชน์ และการทุจริตในเชิงนโยบายล้วนแล้วแต่ทำให้คนในสังคมเกิดความสับสน และไม่สามารถรู้เท่าทันสถานการณ์การคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นได้

กระบวนการแก้ไขปัญหาในประเทศไทย

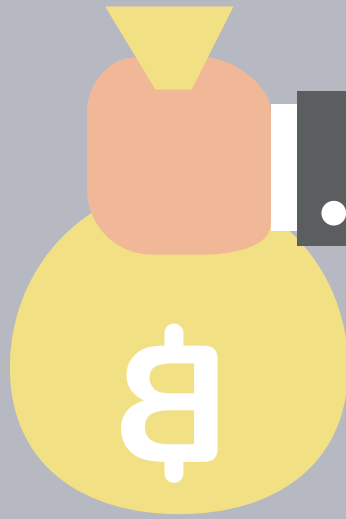
ประเทศไทยภายหลังการกระทำรัฐประหารใน ปี พ.ศ. 2557 ที่ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากปัญหาการทุจริตในภาครัฐอันนำมาสู่ความวุ่นวายของบ้านเมือง ซึ่งรัฐบาล และหน่วยงานภาครัฐก็มิทำที่ มาตรการ และกลไกต่าง ๆ ที่ชัดเจนในการแก้ไขปัญหาการทุจริตมาโดยตลอด เช่น (1) พ.ร.บ.การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.2558 (2) พ.ร.บ.การจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริต พ.ศ.2559 (3) การแก้ไขและเพิ่มเติมบทบัญญัติในกฎหมาย ป.ป.ช. ให้เจ้าหน้าที่รัฐที่รับสินบนมีโทษสูงสุดคือประหารชีวิต และให้เอาผิดกับเอกชนที่จ่ายสินบนด้วย (4) การยกระดับมาตรฐานป้องกันการทุจริตในระดับนานาชาติมาใช้กับโครงการของภาครัฐ ทั้งข้อตกลงด้านคุณธรรม ความโปร่งใสในการก่อสร้างภาครัฐ (CoST) และโครงการความโปร่งใสในอุตสาหกรรมสกัดทรัพยากรธรรมชาติ (EITI) (5) การตั้งศูนย์อำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (ศอ.ตช.) (6) การตั้งคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (คนร.) ขึ้นมาปฏิรูปการทำงานของรัฐวิสาหกิจให้มีประสิทธิภาพ และความโปร่งใสมากขึ้น นอกจากนี้ ยังมีการใช้มาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญ ฉบับชั่วคราว พ.ศ. 2557 ออกคำสั่งหัวหน้า คสช. เพื่อพนักงานข้าราชการที่อยู่ระหว่างถูกสอบสวนว่าเกี่ยวข้องกับการทุจริตมาโดยตลอด

คุณธรรมสำคัญในการแก้ไขปัญหา

แม้ว่าประเทศไทยจะมีการพัฒนากฎหมาย ระเบียบ รวมถึงกลไกการดำเนินงานเพื่อต่อสู้กับปัญหาคอร์รัปชันมากมาย โดยเฉพาะในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา แต่จะพบว่ารากของปัญหาที่สำคัญ คือ จิตสำนึกของผู้คนในสังคม โดยเฉพาะผู้มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านต่าง ๆ ที่อาจสามารถเอื้อประโยชน์ หรือให้โทษได้ ทั้งในหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน อันจะนำมาสู่การประพฤติปฏิบัติที่นำไปสู่การคอร์รัปชันทั้งด้านการเรียกรับผลประโยชน์ การเอื้อประโยชน์ให้แก่พวกพ้อง และการคอร์รัปชันทางนโยบายที่จะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างใหญ่หลวงต่อระบบเศรษฐกิจ ความเชื่อมั่น และทรัพย์สินของประเทศ

การสร้างเสริมคุณธรรมสำคัญเพื่อการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน คือ ความซื่อสัตย์สุจริตของคนในชาติในทุกกลุ่มวัย การดำเนินการที่สำคัญ เพื่อให้เกิดเป็นค่านิยมที่สำคัญในการยึดถือปฏิบัติในสังคมไทย

จากสถานการณ์องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International - TI) เผยแพร่ดัชนีภาพลักษณ์การคอร์รัปชันในภาครัฐทั่วโลก (Corruption Perception Index - CPI) ทำให้ประเทศไทยได้เรียนรู้ว่า การแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันนั้น ไม่อาจกระทำได้แต่เพียงภาครัฐเพียงฝ่ายเดียว หากแต่ต้องเกิดความร่วมมือ และเอาใจจริงเอาใจของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม รวมถึงภาคเอกชน

และชุมชนต่าง ๆ ในการสร้างสังคมแบบเปิดในการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ร่วมดำเนินการ และตรวจสอบผลการดำเนินงาน รวมถึงการส่งเสริมคุณธรรม “ซื่อสัตย์สุจริต” ที่เป็นคุณธรรมพื้นฐานสำคัญของทุกคนในสังคมให้กลับมามีความสำคัญ และตระหนักถึง เพื่อลดการกระทำผิด ตั้งแต่ระดับบุคคล พวกพ้อง และสังคมโดยรวม โดยยึดหลักการเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระราชทานในพิธีพระราชทานพระพุทธรูปราชูปถัมภ์ ประจำจังหวัดน่าน เมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2512

“...ในการประกอบกิจการทั้งปวงนั้น ทุกคนต้องมีความตั้งใจจริงและขยันหมั่นเพียร ต้องรู้จักคิดพิจารณาด้วยปัญญา และความรอบคอบ ยึดมั่นในความสามัคคี และความซื่อสัตย์สุจริต ถือเอาประโยชน์ส่วนรวมเป็นจุดประสงค์สำคัญ จึงจะสามารถปฏิบัติงานต่าง ๆ ให้สำเร็จผลโดยสมบูรณ์ได้...”

อ้างอิง

คอร์รัปชัน : อันดับความโปร่งใสปี 2018 ตกจาก 96 เป็น 99. (29 มกราคม 2562). BBC ไทย. สืบค้นจาก <https://www.bbc.com/thai/thailand-47028658>

วิเคราะห์ : 2 ปี 9 เดือนผ่าน ทำให้รัฐบาลยังสอบไม่ผ่านปราบโกง. (31 มกราคม 2560). BBC ไทย. สืบค้นจาก <https://www.bbc.com/thai/thailand-38809085>

กรมสรรพากร. พระราชดำรัสในพิธีพระราชทานพระพุทธรูปราชูปถัมภ์ ประจำจังหวัดน่าน. (1 เมษายน 2562) สืบค้นจาก http://www.rd.go.th/publish/kingsay/Royal_Instruction10032512.pdf ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต. CPI: Corruption Perception Index ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน. (1 เมษายน 2562) สืบค้นจาก https://www.nesdb.go.th/ewt_w3c/ewt_dl_link.php?nid=6427

CPI

สถานการณ์ความโปร่งใสไทย

ตกอันดับ

คะแนนและอันดับ CPI ของประเทศไทย

ปี พ.ศ. 2560 37 คะแนน อันดับที่ 96	ปี พ.ศ. 2561 36 คะแนน อันดับที่ 99
---	---

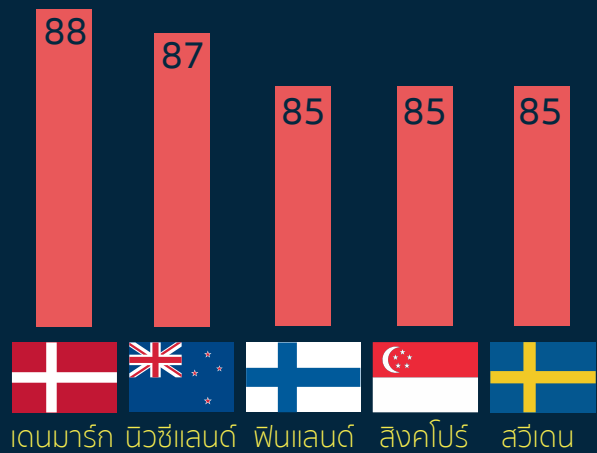
CPI คือ ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์
คอร์รัปชันในภาครัฐทั่วโลก

TOP 5 จาก180ประเทศ ในปี พ.ศ.2561

จัดลำดับคะแนนในอาเซียน

สิงคโปร์	85 คะแนน
บรูไน	63 คะแนน
มาเลเซีย	47 คะแนน
อินโดนีเซีย	38 คะแนน
ไทย	36 คะแนน
ฟิลิปปินส์	36 คะแนน
เวียดนาม	33 คะแนน
ลาว	29 คะแนน
พม่า	29 คะแนน
กัมพูชา	20 คะแนน

*ข้อมูลจาก
องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International)

วิวาทเด็จุด ในงานบวช งานบุญ

สิ่งหนึ่งที่มีการสืบทอดกันมาจนเป็นธรรมเนียมปฏิบัติ คือ การอุปสมบทหรือการบวช จากความเชื่อที่ปลูกฝังในการบวชเรียน เป็นสิ่งสะท้อนได้ถึงความกตัญญูของกุลบุตรต่อบิดามารดา และบุพการีทั้งหลาย รวมถึงเป็นหนึ่งในหน้าที่ของชายไทยที่ต้องกระทำ

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา รวมถึงเทคโนโลยีที่มีความก้าวหน้าขึ้น ทำให้การจัดงานบวชในปัจจุบันไม่แตกต่างจากการจัดมหรสพของผู้คนในชุมชน มีการร้องรำทำเพลง จัดหาอาหารและเครื่องดื่ม รวมถึงการเฉลิมฉลอง เมื่อมีการเลี้ยงฉลองทำให้พบเห็นภาพการดื่มสุรา เกิดความตึกะนองจนเกินเหตุอันสมควร นำไปสู่ความขัดแย้ง และหลายครั้งลุกลามไปสู่การทะเลาะวิวาท ทั้งในหมู่ผู้ร่วมงานกันเองและผู้อื่น โดยสามารถพบเห็นได้จากเหตุการณ์ต่าง ๆ ตามหน้าข่าวและสื่อออนไลน์

• **อันธพาลงานบวชบุกโรงเรียนวัดสิงห์** เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2562 ได้เกิดเหตุการณ์วัยรุ่นวัดสิงห์บุกเข้าทำลายสิ่งของราชการภายในโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ ที่อยู่ระหว่างการสอบ GAT/PAT ของเด็กนักเรียน พร้อมทั้งยังได้ก่อเหตุทำร้ายร่างกาย ครู นักเรียน ปรก.ของโรงเรียน และมีการลวนลามทางเพศนักเรียนหญิง

• **ดราม่างานบวช เปิดเพลงเสียงดัง** เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2562 เกิดเหตุการณ์ความไม่พอใจการจัดงานบวชที่ส่งเสียงดังในบริเวณใกล้เคียงหอพักนักศึกษา มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งย่านปทุมธานี ที่ลุกลามไปสู่การโต้เถียงกันในโลกออนไลน์ และนำมาสู่การคุกคามระหว่างกันของชุมชนและนักศึกษา

• **ทะเลาะวิวาททำร้ายกันในงานบวช** เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2562 มีรายงานข่าว การทะเลาะวิวาทในงานบวชในช่วงเวลาประมาณ 23.30 น. ของบริเวณอาคารอเนกประสงค์ภายในเทศบาลแห่งหนึ่งใน อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จนมีผู้ได้รับบาดเจ็บ ซึ่งผู้ก่อเหตุได้มีปากเสียงกับผู้ร่วมงานที่กำลังกินเลี้ยง จนนำมาสู่การทะเลาะวิวาทกัน

ทะเลาะวิวาท สะท้อนระบบนิเวศสังคมป่วย

รศ.นพ.สุริยเดว ทรีปาตี กุมารแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านเด็กและวัยรุ่น และผู้อำนวยการ ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ได้ให้สัมภาษณ์กับหนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์ กล่าวถึงเหตุการณ์การทะเลาะวิวาทที่วัดสิงห์ โดยระบุว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นได้สะท้อนถึงรากเหง้าของปัญหา ระบบนิเวศในสังคมที่กลุ่มคนดังกล่าวอาศัยอยู่กำลังมีภาวะล้มเหลวในหลายด้าน ซึ่งผู้ก่อเหตุควรตระหนักว่า เขตวัด เขตปฏิบัติธรรมของทุกศาสนา ล้วนเป็นพื้นที่ที่ทั่วโลกเข้าใจในการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิ่งที่เกิดขึ้นนับเป็นการกระทำการเกินเลย ขาดการพัฒนาชีวิตและจิตสำนึก มองมูลค่าของวัตถุสำคัญกว่าเรื่องอื่น ๆ และสำคัญกว่าจิตใจ โดยสิ่งแวดล้อมที่พวกเขาอาศัยอยู่ อาจจะส่งเสริมให้ใช้อารมณ์มากกว่าสติปัญญา ระบบนิเวศของสังคมที่สร้างพวกเขาที่กำลังป่วย และต้องเร่งหาทางแก้ไข เริ่มจากครอบครัว ต้องเป็นตัวอย่างที่ดี ทำดีให้เด็กซึมซับ มีชุมชนที่เข้มแข็งสร้างกลไกให้กลายเป็นสังคมคุณธรรม

สังคมไทยกับประเพณี “งานบวช=งานรื่นเริง”

การจัดงานบวชในประเทศไทย นับเป็นค่านิยมของชายไทยที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป การจัดงานมีขนาดใหญ่เล็กแตกต่างกันไปตามฐานะทางเศรษฐกิจ แต่เมื่อหันกลับมาดูค่าใช้จ่ายในงานบวช ที่อาจเรียกได้ว่าในประเทศไทย มีตั้งแต่การบวชฟรีโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ไปจนถึงการบวชที่ต้องใช้เงินหลักแสนหลักล้าน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการจัดจ้างวงดนตรี การจัดเตรียมโต๊ะจีนและค่าสุราในการจัดเลี้ยงผู้มาร่วมงาน รวมถึงในหลายงานมีการทำสลากแลกของรางวัลในสลากโปรทานให้กับผู้เข้าร่วมงาน มุมหนึ่งอาจเป็นสีสันที่สร้างความสนุกสนานในการได้พบปะกันในงานบุญ แต่หลายครอบครัวจำเป็นที่จะต้องไปกู้หนี้ยืมสินมาเพื่อใช้ในการจัดงานบวช

นายสงกรานต์ ภาคโชคดี ผู้อำนวยการสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) ได้มีการให้ข้อมูลต่อหนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์ ว่าจากข้อมูลที่เครือข่ายเยาวชนป้องกันนักดื่มหน้าใหม่ลงพื้นที่สำรวจความคิดเห็นต่อการดื่มแอลกอฮอล์ในวัด โดยสำรวจประชาชนในพื้นที่กรุงเทพฯ จำนวน 1,000 ตัวอย่างพบว่า 73% เห็นด้วยว่าไม่ควรดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงานบุญ เช่น งานบวช งานศพ ฯลฯ เมื่อถามว่าเคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงานบุญประเพณีหรือไม่ 34.7% ระบุว่า เคยดื่มในงานบวช 36% ระบุว่าเคยดื่มในงานทอดผ้าป่า ถูฐิน

สำหรับเหตุผลที่งานบุญประเพณีต้องมีเหล้า 30.9% มองว่าเพราะความสนุกสนาน 27.2% เป็นการพบปะสังสรรค์ของคนในท้องถิ่น 19.1% เป็นธรรมเนียมปฏิบัติ และ 13% เป็นการแสดงความมีหน้ามีตาในสังคม ที่น่าห่วงคือ กลุ่มตัวอย่างเกือบ 1 ใน 4 หรือ 20.4% ไม่ทราบว่าจะดื่มเหล้าในวัดผิดกฎหมาย

จะเห็นได้ว่า ในการบวชตามหลักพระพุทธศาสนาที่แท้จริงให้ความสำคัญกับความมุ่งมั่นที่จะนำพาตนเองเข้าสู่เส้นทางแห่งการเอาชนะกิเลสของผู้บวช และมีค่าใช้จ่ายเพียงเล็กน้อยที่เป็นค่าเครื่องอัฐบริขาร รวมกับเงินทำบุญ บำรุงสถานที่ และถวายวัดเพียงเล็กน้อย รวมถึงในปัจจุบัน มีทางเลือกในการบวชจากการสนับสนุนและส่งเสริมการบวชในวาระต่าง ๆ ที่จัดโดยคณะสงฆ์ หน่วยงานราชการ และภาคเอกชน ซึ่งทำให้ไม่ต้องใช้เงินมากนักในการบวช

อ้างอิง

#โทษสวรรค์สิงห์ อันธพาลยุค 4.0 ถึงเวลา “วัด” ต้องจัดจารีต “งานบวช” ใหม่. (2 มีนาคม 2562). ผู้จัดการ สดุดี. สืบค้นจาก <https://mgronline.com/daily/detail/9620000021055>

น.ศ.ไวย งานบวชเสี่ยงกระหิมข้างธรรมศาสตร์ เจอคนถล่ม-ชุนั่งสอบเดี่ยวหน้าบูบ. (6 มีนาคม 2562). ข่าวสด. สืบค้นจาก https://www.khaosod.co.th/special-stories/news_2279088

มส.ออกกฎเข้ม แจ้งเจ้าอาวาส งานบวชห้ามเลี้ยงตั้ง ใช้เครื่องขยายเสียงที่เหมาะสม. (1 มีนาคม 2562). ข่าวสด. สืบค้นจาก https://www.khaosod.co.th/around-thailand/news_2264480

ยังมีอยู่ บวชพระ เรียบง่าย ไม่มีดนตรี ไม่มีงานเลี้ยงฉลอง. (26 กุมภาพันธ์ 2562). มติชนออนไลน์. สืบค้นจาก https://www.matichon.co.th/region/news_1380902

จัดระเบียบใหม่ ห้ามดื่มสุราในบริเวณวัด

อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2562 ที่ผ่านมา ได้มีการประชุมมหาเถรสมาคม ซึ่งเป็นองค์กรปกครองสูงสุดของคณะสงฆ์ และได้ออกประกาศสำคัญ คือ ให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ แจ้งไปยังเจ้าคณะปกครอง ให้ดำเนินการตามมติมหาเถรสมาคม เรื่องการห้ามดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณวัด การห้ามสูบบุหรี่ในบริเวณวัด และการแสดงไม่เหมาะสมในวัด แจ้งเจ้าอาวาสทุกจังหวัดทั่วประเทศที่จัดพิธีอุปสมบท ให้กำชับผู้มาร่วมงาน ปฏิบัติตามระเบียบขั้นตอนที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะการนำเครื่องขยายเสียงที่มีระดับเสียงที่เหมาะสม ไม่รบกวนผู้อื่น ปฏิบัติตนให้เหมาะสมตามหลักพระพุทธศาสนา ทั้งนี้หากมองย้อนกลับไป เจ้าอาวาสวัดมีสิทธิในการอนุญาตหรือกำหนดให้มีการจัดกิจกรรมวัด ตามระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการจัดงานวัด พ.ศ. 2537 ที่ระบุถึงการจัดงานวัดทุกประเภท ห้ามไม่ให้มีการแสดงใด ๆ ที่เป็นการลบหลู่ดูหมิ่นพระพุทธ พระธรรม หรือพระสงฆ์ การพนัน การเต้นรำวง ทั้งนี้รวมถึงการจำหน่ายหรือเลี้ยงสุรา การออกประกาศของมหาเถรสมาคมในครั้งนี้ จึงมีความสำคัญ และน่าจะเกิดผลในเชิงการปฏิบัติ เนื่องจากหากเจ้าอาวาสฝ่าฝืนจะมีความผิดฐานละเมิดจริยาพระสังฆาธิการ ต้องได้รับโทษ

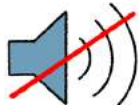
บวชพระแฉไม่จ่ายแล้วต่อไปนี่. (3 มีนาคม 2562). โพสต์ทูเดย์. สืบค้นจาก <https://www.posttoday.com/dhamma/582120>

รองสำนักพุทธฯจัดระเบียบงานบวชปลอดเหล้า-งดบាយมุข. (1 มีนาคม 2562). กรมการศาสนา. สืบค้นจาก <http://www.dra.go.th/th/cmsdetail-17-19-1-4591.html>

บทสะท้อน “อันธพาลวัดสิงห์” เนิวเทาฯสั่งคนกำลังป่วย สืบค้นจาก <https://www.posttoday.com/politic/report/582088>

งานเลี้ยงบวชพระเป็นสงคราม โจ้ซิงเก้งวิวาห์เดือด ฟันกันยับ แดกตื่นทั้งแขกทั้งนาค. (7 เมษายน 2562). Kapook Highlight. สืบค้นจาก <https://highlight.kapook.com/view/186447>

ร่วมพิธีด้วยความสงบ
ไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น

งานบวชที่ดี พอเพียง
เรียบง่าย

สร้างค่านิยมใหม่ งานบวชต้องไม่สร้างบาป

ในขณะที่ พระปัญญานันทมุนี เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ กล่าวว่า “ชาวพุทธมีแบบอย่างในทุกคนทราบคือ พระพุทธเจ้า ตอนพระองค์ออกบวชในช่วงกลางคืนมีเพียงแค่ 3 ชีวิต คือ นายฉันทะ ม้า และพระองค์ ไม่มีสิ่งอื่นใดมาแอบแฝงจากนี้ เพราะการบวช คือ ลด ละ เลิก ไปสู่ทางที่ประเสริฐพบธรรม ไม่ใช่ไปหาเวรกรรม ไม่มีแบบอื่น มีเพียงแบบเดียวเท่านั้นคือแนวของพระพุทธเจ้า ที่แสวงหาบุญไม่ใช่แสวงหาบาป และได้พระธรรมคุ้มครอง เป็นผู้ฝึกปฏิบัติ ผีกินสียที่ไม่ได้ออกไป” โดยท่านยังได้ให้ข้อคิดต่อผู้ที่ทำการขอบวชว่าการบวชไม่ใช่การล้างผลาญทรัพย์ ที่นำทรัพย์สินสมบัติที่สะสมทั้งชีวิตมาละลายทั้งหมดในไม่กันาที และไม่ใช้การบวชสะสมทุน หวังจะหากำไรจากคนที่มาร่วมงาน ได้เงิน ซึ่งเป็นการกระทำที่ทำให้ตัวเองเสียหายและยิ่งห่างจากศาสนา ขณะเดียวกันก็ไม่ควรเอาการบวชมาขายให้ตระกูลเสียหายสังคมตกต่ำ ซึ่งจะต้องทำแล้วให้ทุกคนสบายใจ ไม่ใช่สร้างความเสียหาย สร้างบาป และสิ่งสำคัญกว่านั้นคือ การไม่ให้มือบายมุข เหล่ายาเข้าไปในงานบวช จนเหมือนปัจจุบันที่กลายเป็นเรื่องสนุกสนานในการแห่ناق จนไม่รู้จะไปสวรรค์หรือนรก ผลสำรวจสะท้อนชัดว่า เราเน้นความสำคัญกันจนเกินขอบเขตไปมาก ถึงเวลาแล้วที่จะต้องจัดระเบียบสร้างค่านิยมงานบวชงานบุญกันใหม่ ก่อนที่วัฒนธรรมประเพณีจะเสื่อมถอยไปมากกว่านี้ด้วยความเชื่อผิด ๆ ที่ว่างานบุญงานบวชต้องมีเหล่า

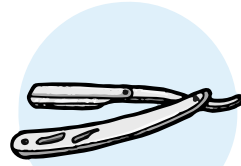
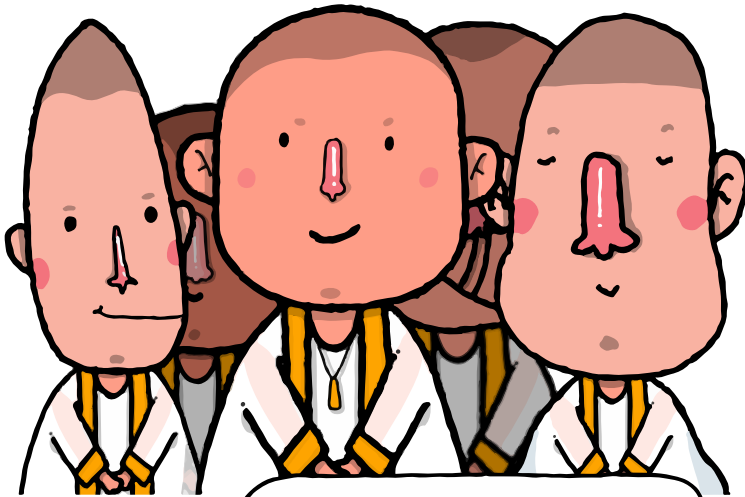
พอเพียง คุณธรรมเพื่อแก้ไขปัญหา

ภาพการบวชแบบเรียบง่าย สอดคล้องกับวิถีปฏิบัติตามแนวทางพระพุทธศาสนา ที่มุ่งเน้นไปที่ทางสายกลางในการดำรงชีวิต และการบวชยังเป็นการแสดงเจตจำนงอย่างมุ่งมั่นของชาวไทย ในการทำหน้าที่ชาวพุทธอย่างแท้จริง ดังจะเห็นได้จากสถานการณ์ที่ปรากฏขึ้น ดังจะยกตัวอย่างพอสังเขป ดังนี้

เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2562 ที่อุโบสถวัดราชบูรณะ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก กับการอุปสมบทให้กับนางสองคนที่เป็นหลานเจ้าอาวาส ซึ่งบรรยากาศการจัดงานมีความเรียบง่าย โดยมีการเทศนาธรรม มีการแห่ناقรอบโบสถ์สามรอบ การโปรยทาน และประกอบพิธีอุปสมบท โดยปราศจาก เครื่องเสียง ดนตรีนำขบวน หรือแม้กระทั่งการฉลองพระใหม่

นอกจากนั้นยังมีภาพประทับใจ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อเดือนกรกฎาคม 2561 ที่มีการบวชเพื่อทอดแทนคุณบิดามารดาของน้องทอม ที่ปรากฏในสื่อออนไลน์ พร้อมแฮชแท็ก #บวชทดแทนคุณพ่อแม่คือสิ่งที่ลูกผู้ชายทำได้ โดยเป็นภาพของคุณแม่รายหนึ่งเดินถือไตรครองอยู่ด้านหน้าของناق โดยที่ด้านหลังของناقก็เป็นคุณพ่อที่กำลังถือตาลปัตรและบาตรให้กับลูกที่กำลังจะเข้าพิธีอุปสมบท โดยทั้งสามคนเดินอยู่บนถนนที่เป็นดินโคลนเฉอะแฉะ ซึ่งหลังจากภาพดังกล่าวเผยแพร่ออกไป ก็กลายเป็นกระแสแชร์ไปทั่วสังคมออนไลน์กว่า 1 แสนครั้ง

บวชตามวาระต่างๆ เช่น อุปสมบทหมู่
โครงการบรรพชาอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติฯ

มีดโกน

เข็มเย็บผ้า

ผ้ากรองน้ำ

ใช้เครื่องอัฐบริขารที่จำเป็น

บาตร

ประคดอว

จีวร

การบวชโดยยึดตามหลักพระพุทธศาสนา จึงเป็นไปเพื่อการลด ละ อาสวะกิเลสทั้งหลายให้หมดไป แม้ว่าการบวชนั้นจะเป็นเพียงช่วงหนึ่งของชีวิตก็ตาม การได้เข้าไปใช้ชีวิตสันโดษตามแบบแผนของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา จึงเป็นเป้าหมายสำคัญ ดังนั้น การจัดงานบวช จึงควรยึดมั่นที่คุณธรรม “ความพอเพียง” ที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ที่แท้จริงของการบวช เพื่อเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้พระพุทธศาสนาและสืบทอดพระพุทธศาสนาสืบต่อไป

อาจกล่าวได้ว่า หากเรามองย้อนกลับไปสู่ความพอเพียงอันเป็นคุณธรรมพื้นฐาน และของขวัญอันมีค่าที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานให้กับปวงชนชาวไทย จะพบว่า

การจัดงานบวชตามหลักพระพุทธศาสนาได้ระบุถึงสาระสำคัญที่พิธีกรรมที่จำเป็นตามหลักพระพุทธศาสนาเท่านั้น กล่าวคือ มีการบัญญัติขั้นตอนการบวชไว้เพียง (1) โกนผมนาค (2) แต่งตัวนาค (3) การเดินประทักษิณเวียนขวารอบพัทธสีมา (4) การอุปสมบท (5) การชักซ้อมอันตรัยกรรมหรือการสอบถามธรรมที่เป็นอันตรัยต่อการบวช ดังนั้น หากสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นคุณธรรมพื้นฐาน ในการสร้างความเข้มแข็งทั้งในระดับครอบครัวและสังคมมาใช้ได้นอกจากจะเป็นการลดค่าใช้จ่ายในการบวชได้จำนวนมากแล้วยังเป็นการปรับเปลี่ยนค่านิยมมาสู่ค่านิยมที่ดีงาม สมกับการเรียกได้ว่าเป็นวัฒนธรรมไทย

HATE SPEECH

เด็กรื่องมือสร้างความเกลียดชัง ในสังคมไทย

กระแสความรุนแรงทางการเมืองไทย ในช่วงการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นอกจากกลุ่มของผู้สมัครรับเลือกตั้งแล้ว การให้ความเห็นผ่านสื่อสังคมออนไลน์ก็นับได้ว่ามีความรุนแรง และสร้างความขัดแย้งของผู้คนในสังคมไม่แพ้กัน ปรากฏการณ์การใช้ถ้อยคำเพื่อโจมตีผู้อื่นด้วยถ้อยคำรุนแรงในเรื่องการเมือง เชื้อชาติ ศาสนา ค่านิยมทางเพศ ฯลฯ ที่จะนำไปสู่ความเกลียดชัง หรือ ประทุษวาจา (Hate Speech) ได้เกิดขึ้น เมื่อผนวกกับการสื่อสารในสังคมปัจจุบันที่มีความรวดเร็ว ทำให้กลายเป็นสื่อที่มีเนื้อหาในการสร้างความเกลียดชังในหมู่คนไทยด้วยกันเอง

ซึ่ง Hate Speech ไม่จำเป็นต้องอยู่ในรูปของถ้อยคำหรือวาจาเท่านั้น แต่อาจเป็นภาพวาด ภาพเคลื่อนไหว เพลง คลิปวิดีโอ หรือการสื่อสารในรูปแบบอื่น ๆ ที่เป็นการแสดงออกถึงความเกลียดชังแบบแบ่งแยกพรรคพวกที่คิดต่างจากตน

Hate Speech เป็นการสร้างความเกลียดชังด้วยคำพูด รวมถึงการใช้สื่อประเภทต่างๆ เช่น ภาพวาด วิดีโอ และเพลง

ประทุษวาจา สร้างความเกลียดชังในสังคม

ประทุษวาจา เป็นคำที่ราชบัณฑิตยสภา ได้มีการบัญญัติไว้ตั้งแต่ ปี 2557 โดยการใช้ประทุษวาจา ก็มีแนวคิดในหลายส่วน ทั้งที่เป็นส่วนของการสร้างความเกลียดชังในสังคม และในส่วนที่เป็นการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นอย่างอิสระ ทั้งนี้ จากการศึกษาวิจัย “การกำกับดูแลสื่อออนไลน์ที่เผยแพร่เนื้อหาที่สร้างความเกลียดชัง” ผศ.ดร.พิรงรอง รามสูตธนะนนท์ หัวหน้า

โครงการวิจัย นำเสนอว่า ในแต่ละสังคมจะมี “พื้นที่สงวนไว้” ซึ่งเป็นเรื่องที่ยกเว้นไม่ให้มีเสรีภาพในการแสดงออก เช่น ความศักดิ์สิทธิ์ ความเจ็บปวด เพราะถือว่าเป็นเนื้อหาที่สร้างความเกลียดชัง เช่น สถาบันกษัตริย์ในสังคมไทยที่เป็นสถาบันที่ประชาชนคนไทยให้ความเคารพเทิดทูน หรือสัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงความเปราะบางของความรุนแรง อย่างสัญลักษณ์ซีของบางประเทศในแถบยุโรป

Hate Speech เกิดจากอะไร

- ในแง่หนึ่ง ความเกลียดชังจัดเป็นผลผลิตทางวัฒนธรรม วัฒนธรรมทั้งกระแสหลักและกระแสรองของสังคม ซึ่งมีส่วนในการส่งต่อและปลูกฝังการสื่อสารสร้างความเกลียดชังให้กับเด็กและเยาวชนทั้งที่บ้านและชุมชน ผ่านการสร้างภาพหรือความคิดเห็นมารวมเกี่ยวกับคุณลักษณะของกลุ่มเชื้อชาติ สีผิว ศาสนา เพศหรือรสนิยมทางเพศที่แตกต่าง ซึ่งอาจไม่ใช่ความจริงเสมอ
- ในอีกแง่หนึ่ง ความเกลียดชัง ก็อาจจะสะท้อนความขัดแย้งระหว่างกลุ่มในสังคม และหากกลุ่มหนึ่งมีอำนาจทางการเมืองก็สามารถจะใช้การสื่อสารผ่านสื่อในการสร้างโฆษณาชวนเชื่อเพื่อเผยแพร่ความเกลียดชังต่อกลุ่มเป้าหมายในวงกว้างได้

ผลกระทบ Hate Speech

ท่ามกลางสถานการณ์ความขัดแย้งที่ตึงเครียด สามารถนำไปสู่การใช้ความรุนแรงเข้มข้น กว้างขวาง หากบานปลายอาจทำให้เกิดสงครามกลางเมืองได้ การช่วยด้วยวิธีการต่าง ๆ ทำให้เกิดผลร้ายต่อผู้ใดผู้หนึ่งได้ทันที เช่น ปลูกกระดุมให้มีการใช้ความรุนแรงทำร้ายกัน ซึ่งถือเป็นอาชญากรรม สิ่งเหล่านี้เป็นผลพวงที่สั่งสมในระยะยาวและถ่ายทอดผ่านรุ่นในสังคม เช่นการโน้มน้ำหนักให้เข้าใจผิดและดูถูกศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของคนในกลุ่ม

ดังกล่าวจนทำให้คุณธรรมในสังคมหยาบกระด้าง อาจทำให้วัฒนธรรมแห่งการเคารพซึ่งกันและกันอ่อนแอลง รวมถึงทำให้เกิดการร่ำไรกำแพงแห่งความไม่ไว้เนื้อเชื่อใจระหว่งปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มในสังคม นำไปสู่การละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของกลุ่มเป้าหมาย ความเกลียดชังโดยสร้างอคติให้สังคมรังเกียจ และปฏิเสธความสามารถของคนกลุ่มนี้ที่จะเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ยิ่งในบริบทออนไลน์ที่ผู้ใช้เป็นใครก็ได้เป็นผู้สร้างเนื้อหา โดยมีการแบ่งปันเนื้อหา และการแพร่กระจายความเกลียดชังเป็นวงกว้างได้อย่างรวดเร็ว ผลกระทบที่แทรกซึมอยู่ในเส้นใยที่ยึดโยงสังคมเข้าด้วยกัน ทำให้สังคมอ่อนแอเพราะผู้คนขาดความอดทนอดกลั้นต่อความแตกต่าง มีแนวโน้มที่จะตัดสินกันบนพื้นฐานของความแตกต่างมากขึ้นเรื่อย ๆ

สถานการณ์ประทุพวาจาทางการเมือง

เป็นที่แน่ชัดแล้วว่า ในการเลือกตั้งทั่วไปในช่วงที่ผ่านมา ภายหลังจากที่ไม่ได้มีการเลือกตั้งมาเป็นเวลาถึงเกือบ 5 ปี จะมีการใช้สื่อออนไลน์เป็นเครื่องมือในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น โดยเฉพาะความคิดเห็นที่มีเนื้อหานำไปสู่ความเกลียดชังอย่างมากมาย ซึ่ง “ความเกลียดชังออนไลน์” ที่เกิดขึ้นในยุคปัจจุบัน สามารถแสดงออกมาทั้งคำพูด ตัวอักษร ภาพถ่าย กราฟิก รวมทั้งการมาในรูปแบบคลิปวิดีโอ ผ่านพื้นที่โซเชียลในสื่อสังคมออนไลน์ประเภทต่าง ๆ ที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายในปัจจุบัน ดังจะเห็นได้จากสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ดังนี้

- **Hate Speech กับความเกลียดชังระดับโลก** นายอันโตนิโอ กูแตร์เรส เลขาธิการสหประชาชาติ (ยูเอ็น) กล่าวในการเปิดประชุมคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนยูเอ็นครั้งที่ 40 ที่นครเจนีวาของสวิตเซอร์แลนด์เมื่อ 25 กุมภาพันธ์ 2562 ประเด็นเกี่ยวกับการเปิดตัวยุทธศาสตร์โลกเพื่อปราบปรามการแสดงความเห็นเกลียดชังหรือ Hate Speech ที่นับได้ว่ากำลังจะเป็นปัจจัยที่ก่อหายนะ และเป็นกระแสหลักทั้ง

ในระบอบประชาธิปไตยและระบอบเผด็จการ โดยการใช้อุบาย Hate Speech ในการมุ่งโจมตีข้อตกลงระหว่างประเทศต่าง ๆ เช่น ข้อตกลงว่าด้วยการโยกย้ายถิ่นฐานของยูเอ็นที่กำหนดวิธีการรับมือกับคลื่นผู้อพยพและคนเข้าเมือง ทั้งการตีความแบบผิด ๆ และเชื่อมโยงผู้อพยพและคนเข้าเมืองว่าเป็นผู้ก่อการร้าย ซึ่งจะให้นานาประเทศเกิดความสับสน และไม่สามารถบรรลุข้อตกลงที่จะเป็นไปเพื่อสร้างสันติสุข

- **ยิ่งใกล้การเลือกตั้ง ยิ่งต้องมีสติ** มองย้อนกลับไปยังการเลือกตั้งของประเทศไทยที่ผ่านมา ได้มีผลสำรวจทางการแพทย์พบว่า แนวโน้มที่น่าเป็นห่วงในกลุ่มประชาชนชาวไทยทุกเพศทุกวัยที่ก่อ ‘Hate Speech’ หรือ ‘วาทะสร้างความเกลียดชัง’ ซึ่งเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ทางการเมือง ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ เมื่อมีการเสพสื่อที่เต็มไปด้วยวาทะแห่งความเกลียดชังมากเกินไปจนความจำเป็น นอกจากจะก่อให้เกิดความเครียดและทำให้เกิดอาการเจ็บป่วยที่ไม่พึงประสงค์โดยไม่รู้ตัวแล้ว ในทางวิชาการ ยังเป็นตัวชี้วัดการลดลงของ ‘วุฒิภาวะทางการเมือง’ ของคนไทยอย่างน่าเป็นห่วง ดังนั้น นพ.ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์ ที่ปรึกษากรมสุขภาพจิต ออกมาแถลงข่าวเพื่อให้ข้อมูลการดูแลตัวเองและคนรอบข้างเกี่ยวกับการติดตามสถานการณ์เลือกตั้ง 62 อย่างมีสติ

การจัดการกับ Hate Speech ในความขัดแย้งของสังคมปัจจุบัน

ในสื่อดั้งเดิมอย่างวิทยุ โทรทัศน์ หรือหนังสือพิมพ์ นอกจากต้องอาศัยบทบาทขององค์กรที่มีหน้าที่กำกับดูแลสื่อ ผู้บริโภคก็ต้องรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งจะถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับสังคมในการรับมือกับการสื่อสารความเกลียดชัง เพื่อให้เปิดรับข้อมูลข่าวสารอย่างมีวิจารณญาณ เห็นความสำคัญของการรับข้อมูลข่าวสารรอบด้าน ควรศึกษาว่าสื่อใดมีจุดยืนและความคิดเห็นทางการเมืองอย่างไร

อ้างอิง

เปิดงานวิจัย Hate Speech คำพูดเกลียดชังออนไลน์ไทย นิยามหลายระดับกับ ต้องดูวัตถุประสงค์. (31 กรกฎาคม 2557). Thainetizen-network. สืบค้นจาก <https://thainetizen.org/2013/07/online-hate-speech-in-thailand-research-chula/>

Hate Speech-เสพติดข่าวการเมือง วังวน ประชาธิปไตย จะไม่สมบูรณ์. (3 มีนาคม 2562). Workpoint News. สืบค้นจาก <https://workpoint-news.com/2019/03/03/วังวน-ประชาธิปไตย-จะไม่/>

อย่า คสช.ไม่เกี่ยวกดขี่. ดำเนินคดีใคร-ขอเลิกตำหนิ Hate Speech. (24 เมษายน 2562). Workpoint News. สืบค้นจาก <https://workpoint-news.com/2019/04/24/อย่า-คสช-ไม่เกี่ยว-กดขี่-ตำ/>

รู้เท่าทัน สร้างภูมิคุ้มกันใจจาก Hate Speech ทางการเมืองช่วงเลือกตั้ง 62. (27 กุมภาพันธ์ 2562). Salika. สืบค้นจาก <https://www.salika.co/2019/02/27/hate-speech-protection-election-62/>

เสพอายุเอ็นเปิดตัวยุทธศาสตร์ปราบปราม Hate Speech. (25 กุมภาพันธ์ 2562). สำนักข่าวไทย. สืบค้นจาก <https://tna.mcot.net/view/5c73c77ce3f8e40acc8ed7d2>

Hate Speech เบื้องต้นสำหรับคนไทย (ฉบับเต็ม). (15 กุมภาพันธ์ 2557). ศูนย์ศึกษาชานโยบายสื่อ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้นจาก <https://www.youtube.com/watch?v=8AKcSTY0TEc>

4 วิธีจัดการกับ Hate Speech

● ในโลกออนไลน์

Hate Speech เป็นการสร้างความเกลียดชังด้วยคำพูด รวมถึงการใช้สื่อประเภทต่างๆ เช่น ภาพวาด วิดีโอ และเพลง

1 ไม่กดไลค์ หรือคอมเมนต์ แบบเห็นด้วย

2 ไม่ควรถแซร์ หรือ ส่งต่ออีเม

3 ให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง ไร้อคติและสร้างสรรค์

4 กดปุ่มรายงาน การละเมิด หรือ รายงานผู้ดูและระบบ

คิดก่อนโพสต์ และไม่สร้างเนื้อหา ความเกลียดชัง

*ข้อมูลจาก
ศูนย์ศึกษานโยบายสื่อ คณะนิเทศศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในบริบทออนไลน์เพื่อไม่ให้สังคมไทยตกอยู่ในสภาพที่ผู้คนไม่สามารถถอดถอนอดีต
กับความแตกต่างได้ ในฐานะพลเมืองคนหนึ่งต้องเริ่มต้นด้วยตนเองในการที่จะไม่
บ่มเพาะความเกลียดชังให้งอกงามด้วยวิธีการดังนี้

1

ไม่ควรตอบสนองต่อความเกลียดชัง
ด้วยการกดไลค์ หรือการคอมเมนต์
แบบเห็นด้วย หรือชื่นชม

2

ไม่ควรส่งต่อความเกลียดชังด้วยการ
แชร์หรือการฟอร์เวิร์ดเมลล์

3

ควรจะคิดก่อนโพสต์หรือไม่สร้าง
เนื้อหาออนไลน์ที่เป็นการแสดง ความ
เกลียดชัง

4

ควรตอบโต้ความเกลียดชังในบริบท
ออนไลน์ด้วยข้อมูล ข้อเท็จจริง และ
เนื้อหาที่สร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง
มีความสร้างสรรค์ และไม่ม้อคติ

5

ควรกดปุ่มรายงานการละเมิดในเว็บที่มี
พีเจอร์รี่ หรือรายงานโดยตรงไปที่ผู้ดูแล
ระบบถึงการสร้างความเกลียดชัง
ออนไลน์

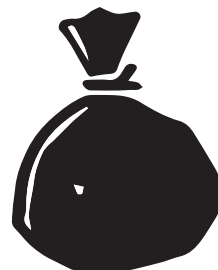
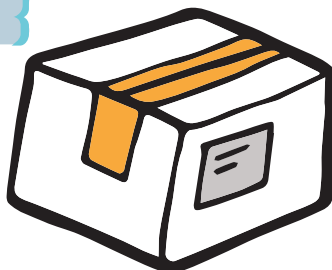
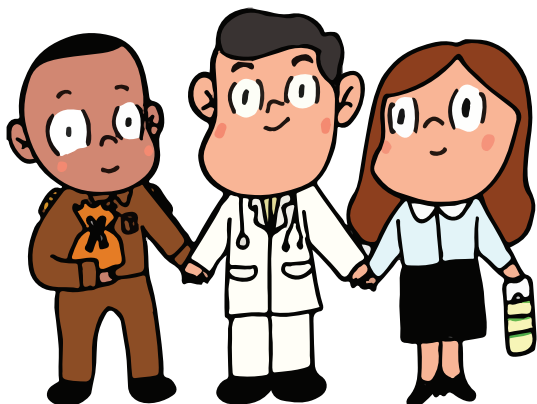
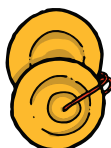
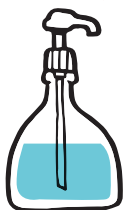
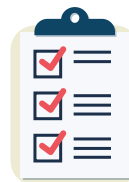
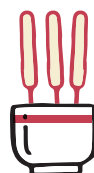
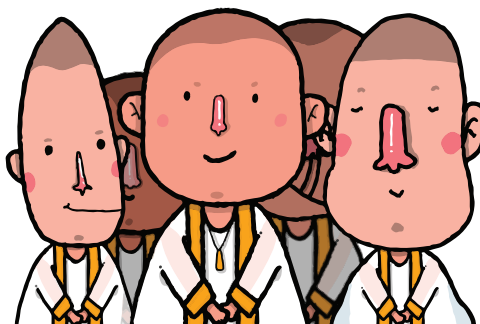
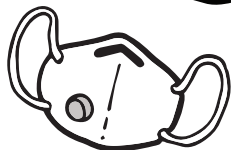
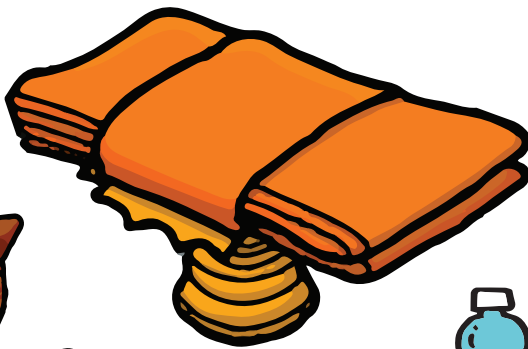
“ความมีวินัย” ผู้กำกับประทุษวาจา

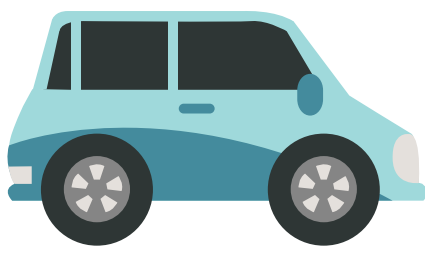
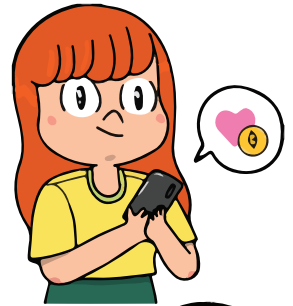
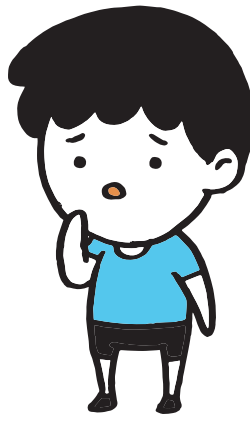
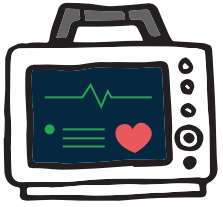
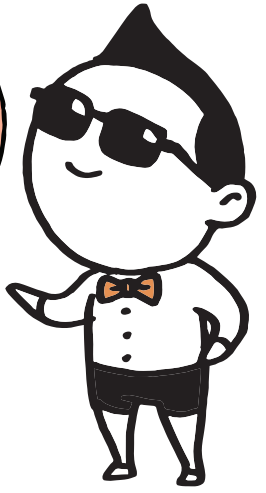
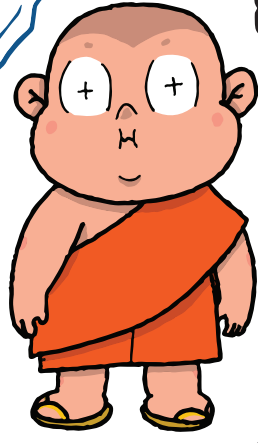
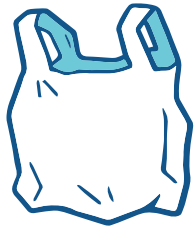
ประเทศไทย มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนอย่างชัดเจน หากแต่ปัจจุบัน ด้วยความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี กลับทำให้การแสดงข้อความหรือการแสดงความคิดเห็นในลักษณะสร้างความเกลียดชัง และความขัดแย้งในสังคมสามารถกระทำผ่านช่องทางโซเชียลมีเดีย และกระทำได้ในทุกสถานที่ และเวลาบนสมาร์โฟน ดังนั้น การสร้างค่านิยมของคนในสังคม และการสร้างวัฒนธรรมหนักถึงความมีวินัยที่ครอบคลุมความหมายไปถึงความรับผิดชอบต่อสังคม โดยเริ่มต้นจากตนเองจึงเป็นสิ่งที่ต้องรีบดำเนินการ และก่อให้เกิดเป็นกระแสในทุกกลุ่มวัย

หลักคุณธรรมของทุกศาสนามีข้อบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการกล่าววาจา เนื่องจากประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาแสดงให้เห็นถึงการใช้วาจาที่สามารถสร้างความสามัคคีของคนในชาติ และสามารถก่อให้เกิดสงครามได้เช่นกัน แม้ในโลกปัจจุบันการกล่าวคำประทุษวาจา เพื่อสร้างความเกลียดชัง แม้จะมี

ข้อเท็จจริงอยู่บ้าง หากแต่เป็นสิ่งที่นอกจากไม่เกิดประโยชน์ในเชิงความสร้างสรรค์แล้ว ยังก่อให้เกิดการกระจายข่าวสารผ่านช่องทางการสื่อสารในโลกออนไลน์อย่างกว้างขวางและก่อให้เกิดผลกระทบต่อบุคคล และสังคมโดยรวม โดยอาจก่อให้เกิดสถานการณ์ความขัดแย้งที่มีความรุนแรงขึ้นได้ต่อไป

กระบวนการแก้ไขปัญหาก็เป็นเรื่องสำคัญที่ต้องเกิดจากความร่วมมืออย่างจริงจังของทุกภาคส่วน ทั้งมาตรการในด้านการบังคับใช้กฎหมายของภาครัฐ การกำกับดูแลพื้นที่สื่อสารออนไลน์ไม่ให้เกิดการละเมิดสิทธิและให้ความเห็นในเชิงสร้างความเกลียดชัง ในขณะที่สังคมออนไลน์ก็จำเป็นต้องสร้างเสริมให้เกิดการฟื้นฟูคุณธรรม คือ การสร้างวินัย เพื่อเป็นค่านิยมในการใช้งาน การให้ความคิดเห็น และการส่งต่อข้อความผ่านสื่อสังคมอย่างระมัดระวังและมีความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นไปอย่างสุจริตใจ และเป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติ

10 ปรัชญาการณ

คุณธรรม จริยธรรม ในสังคมไทย

องค์ความรู้ : รายงานสถานการณ์คุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทย ปี 2562
ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

ที่ปรึกษา

รศ.นพ.สุริยเดว ทรีปาตี
ผู้อำนวยการศูนย์คุณธรรม

ผู้เรียบเรียง

นายดิณณพัชร์ พูลพิพัฒน์
นักวิชาการ

นายณรงศ์ กฤติขจรกรกุล

นางสาวฉนวนรศ เต็มศักดิ์เจริญ

คณะทำงาน

นางสาวธัญลักษณ์ ศรีสง่า
หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาองค์ความรู้นวัตกรรม

นางสาวเปรมกมล สมใจ
นักวิชาการ

นางสาวกฤษิษา ภูญาณ
เจ้าหน้าที่โครงการ

นางสาวเนตรนภา หนองแบก
เจ้าหน้าที่โครงการ

จัดพิมพ์โดย

ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

เลขที่ 69 อาคารวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล (CMMU)
ชั้นที่ 16-17 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400
โทรศัพท์ 0 2644 9900 โทรสาร 0 2644 4901-3
<http://www.moralcenter.or.th>

ออกแบบ / ดำเนินการผลิต

บริษัท 1924 สตูดิโอ จำกัด
147 ซอยเทศบาล แขวงวัดราชบพิธ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200
โทรศัพท์ 09 4935 9445, 06 2946 1951
1924inbox@gmail.com

รหัสหนังสือ ISBN 978-616-7988-13-9

พิมพ์ครั้งที่ 1 ตุลาคม 2562 จำนวน 1,000 เล่ม

ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)
เลขที่ 69 อาคารวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล (CMMU)
ชั้นที่ 16 -17 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 0 2644 9900 โทรสาร 0 2644 4901-3
<http://www.moralcenter.or.th>

ISBN 978-616-7988-13-9